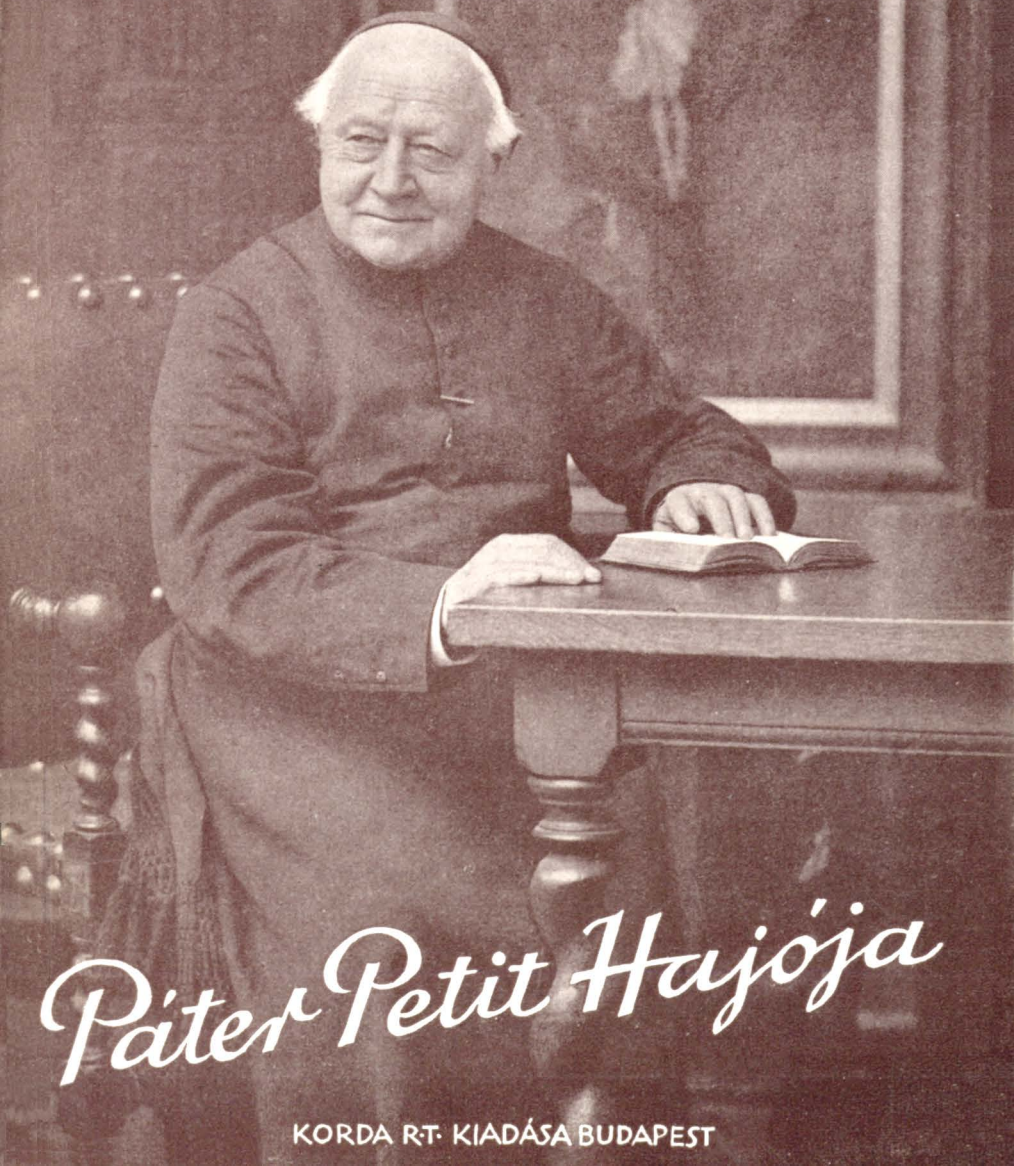

ENDRÓDY LÁSZLÓ S.J.

Páter Petit Hajója

KORDA R.T. KIADÁSA BUDAPEST

ENDRÓDY LÁSZLÓ S. J.

PÁTER PETIT HAJÓJA

**KORDA R. T. KIADÁSA.
BUDAPEST, 1937.**

NR. 749|1937. IMPRIMI POTEST.
BUDAPESTINI, DIE 23. AUG. 1937.
EUGENIUS SOMOGYI S. J. PRAEP.
PROV. HUNG. — NIHIL OBSTAT.
DR. JULIUS CZAPIK CENSOR
DIOEC. NR. 2980|1937. IMPRIMA-
TUR. STRIGONII, DIE 29. SEPT.
1937. DR. JULIUS MACHOVICH
VICARIUS GENERALIS.

NYOMATOTT: KORDA R. T.
NYOMDÁJÁBAN, BUDAPEST.

ÉDESATYJÁNAK,

zlathari és ladiszlaveczi
JAMBREKOVICH LÁSZLÓ-nak

soha meg nem szűnő
szeretettel és hálával
fia,

Endrődy-Jambrekovich László S. J.

Előszó

Örömmel nyújtjuk át a magyar olvasóközönségnek Páter Petit lelkigyakorlatos könyvét, melyben e kedves, szentéletű páter mintegy a szivedobbanását hagyta emlékül lelkigyermekének és tisztelőinek.

Ez elmélkedéseket sok tanulsággal és nagy épüléssel olvashatja minden tökéletességre törekvő lélek, mert az elmélkedések egy szentéletű lelki-vezető szelid, mély bölcsességét nyújtják s megfontolásuk sok lelket segített már Isten közelébe.

E könyv a keresztény élet bizalmas, benső világába vezet. Mindazonáltal ajánlani mernénk olyanoknak is, kik a kegyelmi élettől még távol érzik magukat, sőt talán még a hitük is csak ingatag. — Ha kezükbe jut e könyv, olvassák el ők is bátran, mert ha nem is meritik belőle azt a megértést, melynek lelki és kegyelmi előfeltételei még hiányoznak náluk, — de az az égi derű, a gondolatok szelid szépsége, a kifejezés szívhez szóló kedvessége, mellyel e lapokon egy Istent igen szerető lélek egészen kitarja magát, — mindenkit valami meg nem magyarázható örömmel is tölt el.

Egy festő mondta: „Páter Petit úgy ír, amint Fra Angelico festett.“ S valóban, a „Mon navire“ kis fejezeteiben a művészi vonalvezetés és a színek kiegyensúlyozott finomsága mellett, ugyanaz a gyermeki egyszerűség, hit és mennyei derű ragad meg minket, melyet a firenzei domonkos kolostor celláiban az angyali lelkű Fra Angelico freskóinál valami ismeretlen, égi életörö-

mön rezdülő szívvvel csodál meg öreg és fiatal, szerzetes és világi, hívő és hitetlen egyaránt.

Páter Petit lelkigyakorlatos könyve elé megírtuk pár kis fejezetben e mosolygó apostol élet-történetét. E vázlatos életrajzban kis, érdekes és jellemző esetek mozaikszerű összetételével igyekeztünk Páter Petit személyiségéről képet adni. E részletek leginkább a szenttéavatási pört előkészítő hivatalos tanúkihallgatások vallomásaiból valók.¹ S bár így hitelességükhöz nem igen férhet kétség, azért készséggel kijelentjük, hogy sem a csodás jelenségek megemlítésével, sem azzal, ha Páter Petit-et „szent”-nek nevezzük, nem akarunk semmiképen sem elébevágni a Szentszék ítéletének, melyet alázattal és bizalommal várunk s melyhez fiúi szeretettel ragaszkodunk.

A kis történetekben gazdag életrajz és Páter Petit remek elmélkedései révén e kötet, reméljük, úgy is mint érdekes lelkiolvasmány és mint tartalmas elmélkedési könyv is, szíves fogadtatásra talál.

Páter Petit életéből és elmélkedéseinek szinte minden lapjáról kedves harangszóként csendül felénk Jézus, Mária és József szent neve. Bár-csak hozzájárulna e könyv is ahhoz, hogy minél jobban megismerjük és megszeressük Őket!

Louvain, 1937 június 4-én, Jézus szent Szíve ünnepén.

ENDRÓDY LÁSZLÓ S. J.

¹ Legjobb feldolgozásuk: E. Laveille: *Un Semeur de joie. La Vie du P. Adolphe Petit.* — Éd. Museum Lessinam, 1935. — melyet bőven felhasználtunk.

ELSŐ RÉSZ

PÁTER PETIT ÉLETE

EGY ÉLET MESÉJE

Páter Petit életét is el lehetne mondani mesében, amint azt megtették nemcsak a régi legendák szentjeivel, hanem a modern ars-i plébános, Vianney szent János életével is. — S ha úgy találjuk, hogy Páter Petit életmeséje szép és érdekes, az csak azért van, mert élete is nem a halovány emberi képzelés vetítése, hanem az igazi, a teljes, az isteni élet sugárzása volt.

A mese így szólna:

„Egyszer volt, hol nem volt, hogy nem is olyan régen a távoli lankás Flandriában egy szegény szabómesternek fiacskája született. A gyermek kedves, okos és igen áhítatos volt.

„Ötéves korában meghalt az édesanyja, de ő Szűz Máriát választotta anyjának s ettől kezdve már nem volt árva, mert Szűz Mária gondozta, nevelte és szent Fiához, Jézushoz vezette.

„Mikor pap lett, sokan mentek hozzá gyónni, mert igen szerette a bűnösöket. Azok is szerették őt, noha nem engedte meg, hogy bűnösök maradjanak.

„Szívesen megjavultak az ő szavára, mert békét és bizalmat hintett a szívekbe.

„Oly egyszerűen beszélt, mint egy gyer-

mek. Később előkelő urak, tudósok és püspökök szép körmondatokban magyarázták, hogy mi is volt a beszédeiben oly megkapó.

„Ha Páter Petit felkiáltott: Isten oly jó, oly jó, oly jó! — akkor komoly férfiak is sírva fakadtak. És ezt oly nehéz most utólag megmagyarázni.

„Sokszor a lelkekbe látott és megmondta a jövőt. De akik ismerték, nem csodálkoztak ezen.

„Páter Petit hívő ember volt: Jézussal, Máriával, Szent Józseffel úgy beszélgetett, amint földi emberek szoktak egymással, csakhogy sokkal kedvesebben, őszintébben és egyszerűbben.

„Ha szomorú levelet kapott, elment a kápolnába s felolvasta a jó Jézusnak, de ha jó hír érte, azt is megköszönte. S ilyenkor kissé elbeszélgett Jézussal.

„E beszélgetésekben lett belőle a jó Páter Petit. S mivel jó volt, azért vonzott aztán magához oly sok embert.

„Ígen szegény volt, de Szent József minden kérését meghallgatta s így kórházakat és zárdákat tudott ellátni és rengeteg inséges családot segített.

„Nem szerette, ha kiszolgálták, de őrangyalával oly jóban volt, hogy az szívesen elhívta az ápolót, mikor lázasan feküdt.

„Ha szenvedett, mindig azt mondta: Köszönöm, Istenem! — mert ő az örök élet oldaláról nézte a dolgokat.

„Ígen vágyott a mennyországba, de azért, amikor 70 éves korában megtudta, hogy még legalább 20 évig fog élni, örült, hogy még dolgozhatik.

„1913-ban és 1914 elején, kevéssel a halála előtt, megjövendölte a világháborút. Ezen akkor igen csodálkoztak.

„Azt is megmondta, hogy ő már nem éri meg, és ez is valóra vált.

„93 évet élt a földön, de bünt nem követett el. Halálakor mégis alázattal kiáltotta: Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit, irgalmazz nekem!

„Azóta sokan, kik hozzá fordultak, meggyógyultak súlyos és reménytelen betegségeikből.

„A püspöki kar pedig és a belga király kérvényt írtak a Szentatyához, hogy avassák őt szentté, mert igen szerette Jézust, kedves volt és sok jót tett.

„És ezután megindultak az előzetes eljárás tanúkihallgatásai. Sok száz tanú vallott eskü alatt, és ez három évig tartott.

„És ekkor nyilvánvaló lett Páter Petit sok rejtett erénye.

„Keresték a hibáit is, de ő ezeket keményen kiirtotta szívéből.

„Ezután a Szentatya meghallgatta Rómában a bíbornokok tanácsát és engedélyt adott a szenttéavatási pör felvételére, melyben először azt vizsgálják, hősiessé voltak-e Páter Petit erényei.

„Azután kerülhet sor a csodák vizsgálatára.

„Azután jöhet a boldoggá- és végül a szenttéavatás.

„Ez a pör rendes menete, mely rendszerint igen sokáig eltart.

„De némely szent sietteti az ügyét és ezért sok csodát tesz. Így tett Lisieux-i szent Teréz, ki rózsasőt hullatott a földre.

„Páter Petit a szíveket jóságos mosolyával hódította meg. Most is így tesz. Az imameghallgatásokról szóló sok-sok száz hálanyilatkozatot külön füzetekben adják ki.

„Páter Petit élettörténete és lelkigyakor-

latos elmélkedései révén most is igen sok jót tesz velünk, mert ezekben is bizalomra, lelki-öröme és szeretetre tanít."

A GONDVISELÉS ÚTJAIN

Gent, melyet franciásan Gand-nak is mondanak, a békés, lankás Flandria egyik régi szép városa. A méltóságteljes egyetemi tudás és a megalapozott kereskedelmi jólét fényvel övezte a gazdag polgárvárost. De a város széle felé az egyik kis házra, mint sötét árnyék, sok-sok gond borult.

Ott élt Petit Lipót szabómester és felesége, született Coppejans Albertina. Negyedik gyermekük 1822 május 22-én született és másnap a Szent Megváltó templomában a keresztségben Adolf nevet kapott. E kisgyermekből lett a „jó Páter *Petit*“.

Mikor édesanyja meghalt, a kisgyermeket a jószívű rokonok vették gondjaikba. De a rokonok is szegények voltak s így pár év múlva, az elemi iskola elvégztével, Adolfot inasnak adták egy protestáns zongorakészítőhöz. — De a kisiú Szűz Máriát már mint elemista, anyjául választotta és megsúgta neki, hogy pap szeretne lenni . . .

Közben a kis tanoncnak alkalmá nyílik néhány leckét venni szabadkézi rajzból. Mesterei ámulnak tehetségén és felszólítják, vegyen részt a város Képzőművészeti Akadémiájának rajzpályá-

zatán. A kis Petit, ki igen szeretett rajzolni, buzgalommal készül, hiszen maguk a tanárok mondják, biztos, hogy ez a kis iparostanonc lesz a nyertes.

De valami váratlan kis esemény meghiúsítja mindezt, s megakadályozza, hogy a pályázaton résztvegyen.

— Ha akkor pályadíjat nyerek, — mondta később Péter Petit — Isten tudja, merre hajlik életem útja!

Ugyanakkor, mint egy titkos kéz érintésére, minden megrendül és átalakul életében . . .

Mestere, a zongorakészítő, öngyilkosságot kísérel meg, majd elhatározza, hogy Hollandiába vándorol. Felszólítja a kis Adolfot, jöjjön vele. A fiatal inas nem tudja, mit tegyen . . . tétovázik . . . Ekkor hivatja egy előkelő hölgy, ki még az elemiből ismerte, ahol a szegény kisgyermekket előkészítette az elsőáldozásra.

— Fiam, még mindig pap akar lenni? — kérdi.

— Ó, igen! — kiált fel a kis Petit, de szegény vagyok ahhoz, hogy tanulhassak.

— Bizalom, fiam! Imádkozzék a Szent Szűzhöz és jöjjön vissza holnap.

A kis Petit megérezte, hogy most a Gondviselés kijelöli élete útját: siet, rohan a templomba és a Szent Szűz szobra előtt fiatalos hévvel veti magát térdre . . .

Másnap jötevője ajánlólevelet ad neki a jezsuiták Szent Borbála Kollégiumának rektorához, kivel már előzőleg mindent megbeszélt.

A fiatal zubbonyos inas beállít a kollégiumba:

— A Péter Rektorra szeretnék beszélni.

A portás azt hiszi, tévedés van a dologban:

— A Péter Rektorra? Mit akar tőle?

— Beszélni akarok vele.

— El van foglalva.

— Akkor megvárom.

Erre bevezették a beszédszobába és nem-sokára benyit a kedves P. Van der Moere, a kollégium rektora.

— Jó napot, kis barátom. Hogy hívják?

— Petit Adolf. — S átadja az ajánlólevelet.

A Péter Rektor gyorsan átfutja:

— Tehát tanulni akar, hogy pap lehessen?

— Igen, atyám.

— És nagyon szeretne pap lenni?

— Ó, igen! Nagyon!

A gyermek kerek arcáról annyi ártatlanság, nyíltság és határozottság sugárzott, hogy a Péter Rektor nem habozott:

— Jól van, — mondta — befogadom a kollégiumba ingyenes tanulónak.

S azzal felvezette szobájába s rögtön átadta neki tankönyveit. — A Szent Borbála Kollégiumnak ezidőben még nem voltak teljes bennlakói, s így aludni a fiatal Petit továbbra is hazajárt rokonaihoz.

Később a Nouveau-Bois-beli Notre-Dame nővérek vették gondjaikba a „kis szent ministránst“, ki segítségüket és jószágukat hosszú életre szóló és soha nem csökkenő hálával viszonzta.

Mikor elérkezett az idő, hogy hivatását kövesse, hirtelen egyik ismerőse, kinek a kis Petit lekötelezettje is volt, erősen hatott rá, hogy ne legyen jezsuita, hanem egy másik szerzetbe lépjen. Petit egy ideig habozott, de azután mégis első terve, a Jézustársasága mellett döntött.

Sok-sok év múltán, visszaemlékezve arra a napra, melyen a kedves P. Van der Moere a

Szent Borbála Kollégiumba felfogadta, az öreg Páter Petit mosolyogva mondta:

— Attól a naptól kezdve soha el nem hagytam a Társaságot!

.

Pár évtizeddel később Páter Petit, a tronchiennes-i noviciátus rektora, egy beteg páter ágya mellett virrasztott. A beteg 85-ik évében az örökkévalóság küszöbére ért és Páter Petit készítette elő a végső útra. Gyengéd szeretettel tekintett a haldoklóra a szenvedésben is oly jóságos, kedves arcába:

— Emlékszik-e rá, Páter, — kérdezte, miután ellátta a szentkenettel — emlékszik-e rá, hogy 38 év előtt a Gent-i kollégiumba befogadott egy szegény, zubbonyos munkásiút, ki tanulni akart, hogy pap lehessen?

— Ó igen, — szólt a beteg — jól emlékszem arra.

— Akkor, — folytatja Páter Petit — Ön megnyitotta nekem a Jézustársaság ajtaját, ma pedig én tárom fel Önnek a mennyország kapuját.

A haldokló jó P. Van der Moere arcát elöntötték a könnyek s kevéssel utóbb Páter Petit karjai közt nagy lelki békében és boldogságban lépett az örök életbe.

.

Az isteni Gondviselés szeretetteljes útjain Páter Petit-t a Szent Szűz anyai keze vezette.

A kilencven éves aggastyán egyik levelében hálás szívvel tesz erről vallomást:

„Isten után — írja — *Mária volt számomra minden. Ha a multba tekintek, ott látom az én jóságos Anyámat, amint kézen fogva vezet engem,*

a kis árvát, előre a sok örvény között, melyekben magam elpusztultam volna. Hivatásom fontos ügyében Mária láthatólag közreműködött és azóta is Ő irányítja szegény életem minden eseményét. Ő, mily jóságos volt Ő hozzám és mily jó még ma is! Bizalmas környezetében élek és minden pillanatban segítségül hívom. Hozzá fohászkodom és szinte azt mondhatnám, velem van, hogy azonnal megsegítsen.“

Páter Petit nagyon szerette Szűz Máriát, de a Szent Szűz még sokkal jobban szerette őt és egész életében gazdagon közvetítette hozzá Jézus kegyelmeit.

A MOSOLYGÓ APOSTOL

Bölcseleti és teológiai tanulmányait Páter Petit nagy lelkiismeretességgel és igen szép sikerrel végezte. Mint fiatal páter azután előbb a bruxelles-i St. Michel, majd a namur-i Notre-Dame kollégiumba került, mint tanár, ill. mint az ifjúság lelkivezetője. — A diákok hamarosan igen megszerették. Páter Petit erős akarattal és nagy következetességgel megvalósította magában a jó nevelőnek eszményképét, melyet később egyik lelkigyakorlatában tömören így állított fiatalabb rendtársai elé:

„A tekintély szeretetre és tiszteletre épül. Hogy megérdemljük a szeretetet, tanuljunk meg mi is szeretni: *si vis amari, ama*; diákjaink javát kell akarnunk, fel kell áldozni magunkat értük, értük kell élnünk. — Hogy tiszteletet nyerjünk, legyünk kedélyünkben kiegyensúlyozottak, türelmesek és önmagunkon uralkodók; legyünk pártatlanok, elhatározásainkban szilárdak, ígéreteinkben hűségesekek.”

A kollégiumban hamarosan Páter Petit lett az ifjúság legkedveltebb gyóntatója. Hatására minden egyesületben fellendült az élet: az imádság, jótékonyság és az önmeztagadás szelleme

megragadta a diáklelkeket. A buzgóság találékonnyá tette a fiúkat; Namurban a konviktorok minden pénteken lemondtak a déli üdülés utolsó negyedórájáról, hogy elvégezzék a keresztutat. — Páter Petit különösen a Jézus Szíve-tiszteletet terjesztette és csodás eredményeket tapasztalt: bűnösök megtértek, a lanyhák buzgókká lettek, a buzgók magas életszentségre jutottak, úgy, amint ezt az Úr Jézus megígérte.¹

Páter Petit többször elmondta egyik diákjának, Károlynak megható történetét, aki jezsuita akart lenni, de szülei nem engedték.

— Pap lehetsz, — mondták — de jezsuita soha! — És elhatározták, hogy fölvetetik a kisszemináriumba.

— Páter, nem szökhethnek el Rómába, hogy ott a Páter Generálistól felvételt nyerjek — kérdezte a kis Károly lelkiatyjától.

— Nem, fiacskám. Engedelmeskedj szüleidnek, menj szépen a szemináriumba, a jó Isten majd mindent elintéz.

A kisszemináriumból nemsokára levelet kap Páter Petit, melyben Károly tudatja vele: érzi, ha a földön nem is követheti hivatását, de talán nemsokára az égben, igen.

És valóban, rövid idő múlva súlyos betegségbe esett. Szenvedéseit hőiesen és Isten lángoló szeretetével viselte és szenthez méltó halállal hűnyt el Páter Petit karjai közt, Jézus Szívének szentelt első-pénteken, azon a napon, melyen kívánta. — Ez a halál volt Páter Petit tanári

¹ Lásd: Zsámár Jenő S. J.: *Ime a Szív!* A Jézus Szíve-tisztelet fontosabb idézetei Alacoque szent Margit irataiból. 2. kiadás, Korda.

éveinek legszebb és legfelemelőbb emléke, melyet a jó páter soha el nem felejtett.

•

Páter Petit apostoli tevékenysége igazán csak Tronchiennes-ben bontakozott ki, a jezsuiták noviciátus és probációs házában, hol előbb a harmadik próbaéves páterek vezetője,¹ majd az egész ház rektora lett.

Ő kezdeményezte Tronchiennes-ben a zárt lelkigyakorlatokat világi férfiak számára s ezeknek a kezdet nehézségei után oly nagy sikerük volt, hogy pár évtized múlva már Belgium többi tartományában is felépültek a tronchiennes-i mintára a jezsuiták lelkigyakorlatos házai.

Lelkigyakorlatai révén a jó Páter Petit országszerte ismert és kedvelt lelkivezető lett. Különösen mint gyóntatót szerették.

— Legyünk jók a bűnösökhöz, — mondta egyszer papoknak — inkább szerencsétlenek ök, mint gonoszak . . . és szüntelenül kérjük imáinkban: ó Uram, add, hogy a szegény bűnösöket Tehozzád vezessem!

Felejthetetlenül kedves mosollyal fogadta gyónóit, csupa szeretet, csupa jóindulat volt hozzájuk. — Halála után lelkigyermekai mind azt vallották, hogy tanácsai révén csodálatos béke és öröm költözött a lelkükbe.

Bámulatosan tudott bátorítani:

— Ön az égbe jut, ez nem kétséges — mondta egyik gyónójának oly meggyőző hangszállal, mint aki ismeri Isten szeretetét.

¹ A Jézustársaságában a fiatal páterek tanulmányaik után még egy évet askétikus kiképzésük betetőzésére fordítanak. Ezt nevezik harmadik próbaévnak.

— A jó Isten és Szűz Mária nagyon szeretik Önt, erre meg mernék esküdni — mondta máskor.

— Sok hiba, melyről vádolja magát, nem történt beleegyezéssel; ezt én mondom Önnek.

— Megtiltom, hogy bármikor, akár a halálos ágyán is visszatérjen arra, amit most a lelkigyakorlatban elintéztünk. Én mindent magamra vettem, ezt mondja majd meg a jó Istennek, és a mi jószágos Mesterünk, aki teljes hatalmat adott nekem, helyben fogja ezt hagyni. De mindazonáltal, — fűzte hozzá a bölcs lelkivezető — ha meg is adom Önnek a föltétlenül biztos bocsánatot, megígérem, hogy hibáira mindig vissza fogok emlékezni, hogy ez Önt megalázza s hogy én azokért engeszteljek.

Ha szükséges volt, megróni is tudott, de ilyenkor is igen szelid és szeretetteljes volt. — Egyik kedvelt lelkigyermeké ezt vallotta a páter halála után:

— Egyszer azt gyóntam Páter Petitnek, hogy nem mertem felkelni és elhagyni egy színház nézőterét, amikor erkölcstelen darabot játszottak. — Páter Petit szomorúan tekintett rám és csak ennyit mondott:

— Fiam, nem jól tette. — De szomorú tekintetét évek múlva sem tudtam elfelejteni.

Páter Petit sokat imádkozott lelkigyakorlatozóiért s a nehezebb eseteket különösképen is Jézus szent Szívének ajánlotta.

„Megtörtént egyszer, — írja feljegyzéseiben pár évvel halála előtt — hogy egy lelkigyakorlatozóm lelkiállapota igen elszomorított. Nem oldozhattam fel, mert nem akart megígérni valamit, amit kötelességem volt megkövetelni tőle.

— Majd még megfontolom — mondta s én

tudtam, ez rossz jel. — Elérkezik a lelkigyakorlat utolsó napja, már este van, de őt bizony hiába várom. Elszomorított a gondolat, hogy íme, most először kicsúszik egy lélek a kezeim közül. — Ekkor hirtelen eszembe jut, amire a próbációs pátereimet oktattam: sosem szabad egy lélek megtérésén reményt vesztenünk, elég, ha a szeplőtelenül fogantatott Szűz által kérjük Jézus szent Szívét. — Alig végeztem el imámat, lelkigyakorlatozóm már lábaimnál térdel, elfogadja összes feltételeimet és én feloldozom.

Gyónás után így szól:

— Atyám, alig pár perce még föltett szándékom volt, nem adom meg magam. De valami természetfeletti hatalom, melynek képtelen voltam ellenállni, hirtelen átalakított.

*

Néha Páter Petit egy-egy szava, mint a kegyelem magva hullott a lélekbe:

— Atyám, — szól egy idősebb úr a szobájába lépve — íme, negyven év óta halálos bűnben élek. Föltett szándékom volt, hogy nem térek meg, de ma este egy szót mondott, mely megágyította szívemet.

S gyónás után boldogan ő maga mondta el ezt barátainak, hozzáfűzvé:

— Egyik lábammal már a pokolban voltam, de Páter Petit visszarántott.

*

Páter Petit kedvessége a haragos embereket is leszerelte. A jó páter egyszer Párizsban villanyosra száll, hogy a közeli szép Clamart városkában lévő Manrézába menjen, ahol lelkigyakorlatot adott. Történetesen a villanyosban

csak egy munkás volt, aki a felszálló papot hangos szidalmazással fogadja. Páter Petit azonban mindezt szótlánul és kedves mosollyal eltűri, sőt leül a munkással szemben és beszélgetni kezd vele. Alig öt perc múlva, miközben a villanyos a külvárosokon át a meudon-i erdő felé robog . . . a munkás a kocsiban Páter Petit lábainál térdel és nagy bánattal meggyónja bűneit.

Más alkalommal Bruxelles és Tronchiennes közt a vasúton egy férfivel beszélgetve, Páter Petit így szól:

— Gratulálok, uram, hogy hívő ember, de vajjon gyakorolja-e vallását?

— Nem, atyám, már évek óta nem gyakorlom.

— És miért nem?

— Magam sem tudom. Könnyelműség . . . nemtörődömség.

— Jöjjön el hozzám Tronchiennes-be, ott majd rendbehozzuk ezt.

Páter Petit oly kedves arckifejezéssel, annyi megnyerő jósággal mondta ezt, hogy útitársa már másnap felkeresi, megtér és attól kezdve buzgón gyakorolja is hitét.

A lelkekért való buzgóságban Páter Petit nem ismert mértéket. Egy nem éppen erényes életű író Mentonban már közel érezte halálát, de megtérni nem akart. Egy buzgó asszony végül is rávette, hogy a szent hírében álló Páter Petit-t betegágyához engedje. — Az akkor már 71 éves Páter Petit egy percig sem habozott és bár tél volt, gyorsvonatra ült s megállás nélkül nappaléjjel utazott, míg egész Belgiumon és Franciaországban átrobogva Mentonba nem ért. Itt legelőször misét mondott, majd a beteghez sietett. Egy tanú vallomása szerint látogatása teljes és

komoly megtérést eredményezett. Páter Petit pedig boldogan és sietve újra vasútra szállt és azonnal visszautazott otthoni munkáihoz. Az út fárasztó voltát a szent öreg meg sem említette, csak Isten jószágát magasztalta.

Nehéz volt Páter Petit helyzete azokkal, kik már egészen elvesztették hitüket. A felvilágosítás és meggyőzés mellett ilyenkor főképp az imában keresett segítséget.

— A hit — mondta Páter Petit — adomány: tehát alázattal kérni kell. Csakis az ima szerezheti vissza annál, ki már elvesztette. Imádkozni kell az ilyenért, és öneki magának is kérnie, úgy mint a szerencsétlennek, kit már éhhalál fenyeget.

*

Több esetben tapasztalta Páter Petit nagy égi pártfogójának, Szent Józsefnek segítségét: ezt mutatja az alábbi két történet.

Az egyik papi lelkigyakorlat alkalmával egy plébános így tárja fel nagy gondját Páter Petitnek:

— Atyám, valaki, aki a plébániámhoz tartozik, beteg és nemsokára meg fog halni. Gazdag és magasállású ember, de sajnós, szabadkőműves. És lehetetlen megtéríteni, mert a fivére, ki szintén szabadkőműves, őrzi, nehogy pap juthasson a beteghez.

— Kedves jó barátom, — feleli Páter Petit — sose szabad kétségbeesni egy lélek üdve fellett, mert Isten mindenható. Végezzünk együtt kilencedet Szent Józsefhez.

A plébános beleegyezett és visszatért városába.

Tíz nap mulva Páter Petit levelet kap:

„Hála Jézusnak! Hála Szent Józsefnek! Csodálatos megtérés történt. A kilenced utolsó napján a beteg, kiről szóltam, önszántából hivatott és készségesen megtett mindent, hogy Isten barátságát újra elnyerje. Meggyónt és az utolsó szentségeket megható áhítattal fogadta. Fivére nem tud hová lenni az ámulattól s az emberek azt mondják, ez csoda volt.”

A másik esetben egy hölgy így panaszkozik Páter Petitnek:

— Katolikus családból való vagyok, de az atyám hosszú évek óta felhagyott minden vallásgyakorlattal. Mindent megkíséreltünk, hogy rávegyük, végezze el húsvéti gyónás-áldozását. Hiába. Nem értünk el semmit. S most megborzadunk, ha arra gondolunk, hogy a halál ily lelkiállapotban találja őt.

— Még nincs minden remény veszve — felelt biztató mosollyal a jó Páter Petit. — Holnap kezdődik Szent József hónapja, március. Megígérem, hogy ezidőben megemlékezem a szentmisében a szándékról. Ön is imádkoztassa e megtéréseért az ártatlan kis gyermekeket és aztán várjunk türelemmel.

Március 31-én egy levél meghozza Páter Petitnek az örömhírt: „Csoda történt: az édesatyám kibékült a jó Istennel! 45 éve nem gyónt, de most a megtérése mély és őszinte. Nagy hálával tartozunk Önnek, Ft. Atyám, családjunkban most újra mindenki boldog és vidám.”

Az ily hírek voltak Páter Petit legnagyobb örömei. Ilyenkor a kápolnába sietett, hogy Jézusnak bensőséges köszönetet mondjon.

.

A nagy megtérések mellett az is növelte

Páter Petit hírnevét, hogy gyónóinak tanúsága szerint, Isten többször csodálatosan felvilágosította őt: a jövőbe látott és a lelkekben olvasott.

Egyik kedves lelkifiához, a fiatal Emich de Linange grófhhoz, mikor először gyónt nála, szomorúan szól:

— Kedves fiam, meg kell Önnek mondanom valamit . . . igen, meg kell mondanom.

— Szóljon, Atyám, szóljon!

— Nos: elő kell készülnie igen nagy csapásra, melyet Isten Önre küld.

E komoly szavak egészen lesujtották a fiatal grófot. Mi is lenne a legnagyobb csapás, mely őt érhetné? Úgy érzi, felesége elvesztése fájna neki mindennél jobban. De e sötét gondolatot elűzni igyekszik, s ez annyira valószínűtlen . . .

— De a csapás sajnos mégis bekövetkezett: feleségét hirtelen betegségben, alig másfél évi házasság után, egészen fiatalon elragadta a halál.

Páter Petitnek más híres jövendölése volt, melyet Waterkeyn János gazdag antwerpeni gyárosnak tett. A gyáros tronchiennes-i lelkigyakorlata alkalmával megemlíti Páter Petit-nek, fiatalkorában egy ideig arra gondolt, hogy pap lesz. De már néhány hónap mulva elhagyta a malines-i küsszemináriumot s a gyáripari pályára lépett. Most házasember és 10 gyermek apja. — Beszélgetés közben — maga sem tudja miért — felveti a kérdést:

— Ha esetleg úgy lenne, hogy túlélem a feleségem, vajjon megadná-e nekem még Isten a papi hivatást?

Páter Petit egy pillanatig gondolkozik:

— Igen.

E meglepő feleletre a gyáros megkérdezi:

— De Atyám, bekövetkezik-e ez?

„Ekkor — írja ő maga — Páter Petit összekulcsolta kezeit asztalán és mély összeszedettségben imába merült. Majd határozott hangon és habozás nélkül így szólt:

— Igen fiam, ez be fog következni.“

Waterkeyn János 1914-ben, a háború kitörésekor, kevéssel Antwerpen elfoglalása előtt, feleségével és kisebb gyermekeivel Londonba menekült. Két hónappal később felesége, ki addig teljesen egészséges volt, peritonitisben meghalt. — A gyáros ekkor visszaemlékezett Páter Petit jövődölésére, de még nem tudott dönteni. — Három év múlva, 1917-ben azonban felvételét kérte a westminsteri egyházmegyébe. Bourne bíbornok 1921-ben szentelte pappá. Páter Petit ekkor már 7 éve nem volt az élők sorában, de jövődölése bevált.¹

Más alkalommal Namurban a szeminárium lelki gyakorlatok alatt az egyik teológus benyit Páter Petit-hez. A páter nem ismerte a kispapot, de mihelyst meglátta, határozott hangon így szólt:

— Tisztelendő úr! Arról szó sincs, hogy innen elmenjen! Önnek maradnia kell és el kell fogadnia a pappászentelést.

E pár szó eldöntötte a fiatalember egész jövőjét.²

Hivatások kérdéseiben Páter Petit igen nagy éleslátással ítelt. — Egyik gyónója azon gondolkodott, hogy elhagyja a világot és szerzetbe lép. De Páter Petit, ki jól ismerte őt, ezt felelte:

¹ Waterkeyn ft. úr ma Londonban az „Our Lady of the Assumption“ templom plébánosa.

² Az illető ma buzgó plébános a namuri egyházmegyében.

— Önnek a világban kell maradnia; ez nem kétséges. Isten azt akarja, hogy a világban szentelje erejét az Egyház ügyének.

S a jövő igazolta ítéletét. — Egy más fiatal embert az írói, egy harmadikat a politikai pályára vezérelt.

De egy fiatal bruxelles-i ügyvédnek, Malou Edvárdnak, a nagy belga államférfi fiának, akire — mint mondani szokták — a „legszebb jövő” várt, nyiltan megmondta, hogy Isten szerzetesi életre hívja. — A fiatalembernek erős harcot kellett magával vívnia. Szabályszerű választást végzett Szent Ignác módszere szerint és az eredményt bemutatta lelkiatyjának.

— A hivatás nem kétséges — jelenti ki Páter Petit — és nem hiszem, hogy világosabb jeleket nyerne azzal, ha vár. Igaz, hogy akarata megerősödhetik, de hivatását el is vesztheti. A Szentlélek kegyelme, mint Szent Ambrus mondja, nem szereti a lassúságot.

A lelkiharc azonban csak tovább tartott. Végül is volt ereje a fiatal ügyvédnek a világ vonzását legyőzni. Lelkét ekkor kimondhatatlan boldogság töltötte el. — Páter Petit erre okosan így ír neki:

„Megköszönöm Istennek, hogy ily boldogsággal árasztja el. Legyen hálás . . . ez csak előíze annak, ami akkor vár önre, ha mindvégig kitart . . . De ne hallgasson a ravasz ördögre, ki most azt súgja Önnek, hogy szent. Nem, Ön nem szent és ehhez még sok hiányzik. De viszont igaz, hogy Isten az életszentség útját nyitja meg Önnek.”¹

A hősiesség lelkeket Páter Petit nem habozott

¹ Malou Edvárd mint jezsuita halt meg 1924-ben.

felszólítani kemény és fájó áldozatokra is, ha így kívánta Isten dicsősége s a lelkek érdeke.

Egy fiatal jezsuita pátert Isten az indiai missziókba szánt. Ez volt Páter Petit véleménye is. De a páter egyetlen gyermeke volt korán özvegyeségre jutott édesanyjának. E buzgó asszony az özvegyek számára alakult és a gyógyíthatatlan betegeket gondozó kongregációba lépett s az ő bruxelles-i „Kálvária” kórházukban önfeláldozóan ápolta a súlyos rákbetegeket.

Itt kereste fel fia és engedélyét kérte, hogy az indiai misszióba menjen. Az édesanya szíve összeszorult a fájdalomtól, amikor arra gondolt, hogy egyetlen fiától örökre el kell válnia. — A jelenetet maga a páter így írja le:

„Mindketten sírtunk, amikor valaki kopogtat az ajtón. Kinyitom: Páter Petit volt, kiről nem is tudtam, hogy a házban van. — Ránk nézett, megértette, miről van szó. Ekkor a Jézus Szíve-szoborra mutatott és parancsoló hangon felkiáltott:

— Térdre, asszonyom! és ajánlja fel fiát Jézus Krisztusnak a pogányok üdvéért!

Az engedélyt azonnal megkaptam.”

•

Páter Petit tanácsai nem egyszer egy egész életre irányt mutattak és fényt, örömet derítettek. — Egy derék világi pap, kitűnő lelkipásztor írja róla:

„Páter Petit megtanított arra a művészetre, miként lehetünk boldogok, mert tanácsai egyenesen Istenhez, minden öröm forrásához vezették a lelket. — Szentelésem előtti lelkigyakorlatukat Páter Petit vezette. — Kevéssel később, mint káplánt egy sötét kis tanyára dugtak, mely

néhány kilométerre volt plébánosom falujától. Itt kellett élnem egyedül önző és zsugori parasztok között, kik csak a föld javait becsülték és vasárnap is úgy dolgoztak, mintha pogányok lennének. — Életemet teljesen Páter Petit tanácsai szerint rendeztem be. S hála a napirendnek és jótanácsainak, melyeket hűségesen követtem, sem el nem kedvetlenedtem, sem nem unatkoztam. Megszerettem híveimet s a sötét, kopott, nedves kis templomot és az egész sáros utaktól keresztezett tanyát. Édesanyám többször szememre vetette, hogy ritkán látogatom meg, pedig csak pár kilométernyire lakott tőlem. De az imádság, az olvasmány és lelkipásztorkodás minden időmet kitöltötte. Kilenc évet és négy hónapot töltöttem ez állomáson és ezidőre igen kellemesen emlékezem vissza. Életem e boldogságát Páter Petitnek köszönhetem."

•

Páter Petit, mint a boldog élet oktatója, főleg Isten iránti bizalomra vezette a lelkeket:

— Bizzuk magunkat az Úr Jézusra, — mondta fiatal rendtársainak — kérjünk tőle mindent, mindent, még ha azt is hinnők, hogy nem nyerünk meghallgattatást. Én ismerem a mi jószágos Mesterünket, eljön az óra, amikor majd válaszol nekünk.

Lelkigyakorlatozóinak a szívét ragadta meg, mikor hittől sugárzó arckifejezéssel felkiáltott:

— Isten oly jó, oly jó, oly jó, hogy semmi a világon nem adhat nekünk erről legcsekélyebb fogalmat sem.

Szívesen idézte a megtérő bűnösöknek Szalézi szent Ferenc szavait is:

— Én százszor inkább kívánom ítélőbirámnak Istent, mint az édesanyámat!

S mikor ötvenéves papi jubileumára az egész országból összesereglenek hozzá lelkigyermekai, a forró ünneplésre válaszolva Péter Petit megint csak Istenről beszél s bizalomra buzdít:

„*Confidite!* Bizzatok! Igen, bízunk a Gondviselésben, a jó és rossz napokban egyaránt. Tanuljuk meg mondani az elsötétülés idején, hogy holnap megint csak fölragyog a nap; a gyengeség percein, hogy Istenben van az erő; s még a bukás óráiban is, hogy Atyánk, aki az égben van, jobban fog örülni a fölemelkedésünkön, mint az igazak kitartásán. Bizalom! Mindíg bizalom!”

Ugyanígy biztatta lelkigyermekait a kereszt-hordozásra is, amely nélkül nincs igazi keresztény élet.

„Némelyek — mondotta — készségesen ajánlkoznak: Uram, én követni akarlak és meg akarom osztani szenvedésedet! De amikor Jézus valóban nyújtja nekik keresztjét, csak félve nyúlnak feléje, csak a szélén fogják meg és ott is csak az ujjuk hegyével. Így a legkisebb akadályra, mely utukba ér, a kereszt megínog, a keresztet elveszítik.

„Mások nagylelkűbbnek látszanak. Két kézzel nyúlnak a kereszt után s mikor megkapták, úgy viszik, mint valami zászlót. De ez így igen fárasztó és valóban, az első szélroham felborítja a keresztet. Így történik azokkal, kik büszkéik keresztjükre, kik mutogatják, kik mindenkinek minduntalan erről beszélnek.

„Végül vannak, akik mint a mi isteni Mesterünk, alázattal, szelíden és csöndesen fogadják a keresztet. Átölelik, a vállukra veszik és zajtala-

nul, csüggedés és panaszkodás nélkül hordozzák Jézus iránti szeretetből, aki megelőzte őket a Kálvária útján. És ezek azok, akiket megszentel a kereszt.“

Páter Petit lelkigyakorlataiban is tanította, miként kell kiaknázni a szenvedés nagy értékeit:

„Ha tekintetbe sem vesznek, ha igazságtalanul vádolnak, ha félretolnak — ne panaszkodjunk, ne akarjuk magunkat igazolni. Hagyjuk, hogy megvessenek és hogy lábbal tapossanak. Ez Isten kegyelme és alkalom, hogy igazoljuk szeretetünket, utánozva Jézust, ki hallgatott, amikor vádolták kinszenvedésében. Így nyerünk kincseket, arany kincseket az örök életre. — Ilyenkor azt kell mondanunk: ó Jézusom, köszönöm!”

Máskor szelíd mosollyal ezt a tanácsot adta:

„Jó sorsban áldjuk a mi Urunk Jézus jobbkeztét; balsorsban áldjuk az ő balkeztét!”

Amikor egy fiatalember, kit súlyos igazságtalanság ért, elpanaszolta neki bánatát, így válaszolt:

— Örömmel látom, hogy keresztényként viselkedett, nagylelkűen kimondta a megnyugvás „*Fiat*“-ját és ennek érdeme többet jelent Önnek, mint a föld minden gazdagsága. De én azt szeretném, ha hősies szeretetet gyakorolna és a lelke mélyén ezt mondaná: *Köszönöm, Istenem!* s az illetővel szemben úgy viselkednék, mintha semmi kárt sem okozott volna Önnek. Mily szép lenne ez! S én e nemeslelkűségre képesnek tartom Önt. Tehát: bátorság és bizalom! Isten majd megjutalmazza Önt és úgy, ahogy csak Ő tud!

Máskor így buzdított Páter Petit a bátor szenvedésre:

— Mondjuk csak: *Köszönöm, Istenem!* még ha az a szegény én-em nyögne és sírna is belé!

Mily okossággal irányította Páter Petit a nagyrahivatott lelkeket a hősiesség áldozatok útján, mutatja ez alábbi példa:

Az egyik zárda igen erényes főnöknője, ki Páter Petitnek 20 éven át lelkigyermek volt, megkérdezte tőle, felajánlhatja-e magát áldozatul Istennek a bűnösök megtérésére? — Páter Petit e vágyban a kegyelem ösztönzését ismerte föl:

— Igen, ajánlja fel magát áldozatul és fenntartás nélkül s tűrje el, hogy azzá is legyen. Mennyire boldog lesz! Jóságos Mesterünk soha nem fog nagylelkűségével visszaélni.

Az Úr Jézus valóban elfogadta a felajánlást. — Kevéssel utóbb a nővért súlyos és szerzetesi becsületében mélyen sértő rágalom érte. Lelki egyensúlya először megingott . . . nem tudta, mit tegyen, kétségében Páter Petithez fordult. A válasz nem késett:

„A jó Isten szereti Önt, azért vezeti át a megpróbáltatások tüzén. Tegyen úgy, mintha mindenki megelégedett lenne Önnel. Ne mutakozzék se szomorúnak, se nyugtalanak, se levertnek . . . Ne féljen semmitől és ne zavarja semmi. Nyugodt lelkülettel és — ha lehetséges — örömmel mondja mindig: *Köszönöm, jóságos Jézusom, köszönöm.*“

A nővér bátor lélekkel viselte e megalázó szenvedést mindaddig, míg az igazság ki nem derült. Isten igazolta őt és alattvalói erényessége mellett megcsodálták okosságát és nyugalmát, melyet a körötte viharzó rágalmak közt tanúsított. — Az Úr Jézus a nővér hősiességét sok kiváltságos kegyelemmel jutalmazta.

— A mi Urunk oly jó hozzám — vallotta be egyszer Páter Petitnek.

— Igen, — felelte lelkiatyja — mert Ön is jó Öhozzá.

E pár kiragadott példa is szemlélteti Páter Petit apostoli tevékenységét. De igazán csak az utolsó ítéletkor, az isteni szeretet e nagy diadal-ünnepén fogjuk megismerni mindazt a sok jót, amit az Úr Jézus e kedves, mosolygó apostola által tett a lelkekkel. Ezt sejteti e pár tüzes sor is, melyet élete derekán írt Páter Petit egy fiatal barátjának s melyekből kiérzik az Istenbe-merült lélek apostoli forrósága:

„Szeretném Önnek megmutatni azt, ami 20 év óta lejátszódik a szemeim előtt! Az isteni szeretet csodáit, melyeket a lelkekben végbevisz! Mily nagy az Isten! Mily jó az Isten!”

A SZEGÉNYEK BARÁTJA

Páter Petit élete egybeesik a XIX. század nagy anyagi kifejlődésével, melyben a kapitalizmus és az ipar kibontakozása a gondtalan gazdagság és jólét korszakát ígérték a földnek. A polgári társadalomban akkor még csak kevesen akadtak, kik a gazdagság és az elpuhító jólét felszíne alatt észrevették a szegény rétegek lelki és anyagi elhagyatottságát. Páter Petit nemcsak hogy meglátta a rejtett szegénységet is, hanem a keresztény szeretet fáradhatatlan leleményességével igyekezett mindenkin segíteni. Szegény családok, tönkrement emberek, kiüldözött szerzetesek, szorongatott adósok, özvegyek, betegek minden gondját magára vette: együttértett velük, imádkozott, dolgozott, koldult és könyörgött értük: mint az isteni Mester, úgy ő is a szegények igazi barátja lett.

Ezt tudták is róla.

„Pénzt kérnek tőlem — írja — mindenfelől. Minden póstakihordásnál kapok néhány kérő levelet, azaz napjában négyszer. Már nem tudom, mit tegyek. De Isten engedi, hogy így legyen, tehát nagyon jól van. Amen. Alleluja!”

S utána újult buzgósággal írt, könyörgött,

kéregetett. Előjárói ámultak merészségén: gyermeki egyszerűséggel és alázattal kért néha óriási összegeket is; s az évtizedek folyamán tisztelői valóságos hatalmas vagytonokat juttattak Péter Petit kezein keresztül a szegényeknek.

— Ne felejtjük el, — mondta jótévedőinek — hogy a szegény keze Isten bankja. Ez a bank soha nem jut csődbe és óriási kamatot fizet.

Jótévedőinek Péter Petit mindig igen kedvesen mondott köszönetet:

„Amikor adományát megkaptam, — írja — elmentem és megmutattam ezt minden adomány és alamizna fölséges Jutalmazójának. És ezt mondtam: Nézd, Uram, mennyire szeret ő Téged! Ó, áldd meg őt, családját és mindazokat, akik neki kedvesek!”

Péter Petit nagy jótékonyágában néha nehéz helyzetbe jutott. De az isteni Gondviselés nem egyszer láthatólag megsegítette s ez csak növelte bátorságát: rendületlen bizalommal kért és szétosztott mindent.

Ő maga mondta el lelkigyakorlatozóinak, miképp segítette meg egyízben a Gondviselés.

„Nagy összeg pénzre volt szükségem egy keresztény család számára, mely nyomorba jutott. — Reggel, mikor szentmise után hálaadásomat végeztem, ezt mondtam a mi Urunknak: Jó Jézusom, a jótévedőimnél már annyit koldultam e család számára, hogy most igazán nem merek tőlük újra kérni, hanem Neked könnyű lenne, ma, amikor Bruxellesbe megyek, az utamba hozni X. Y. urat! . . .”

„Pár órával később leszálok Bruxellesben az Északi-pályaudvaron, a kijáratnál újságot vásárolok s íme, látom, felém tart az az úr, akit reggel vezeték- és keresztnéven megjelöltem a mi jóságos

Üdvöztönknek. — Elmondom a szegény család történetét és hogy mily szükségét szenvednek.

— Mennyire lenne szükségük? — kérdezi az én jóságos barátom.

— Körülbelül 1200 frankra.¹

Másnap a póstás elhozta a nagylelkű adományt."

Egy másik, hasonlóan meglepő eset színhelye a bruxellesi Gesù jezsuita rendház volt. — Páter Petit csak átutazóban tartózkodott ott, amikor meglátogatja egy családatya és egészen leverten a segítségét kéri. 4,800 frankra van szüksége, hogy lejáró követelést kifizethessen. Ha nem teszi, az ügy a bíróság elé kerül, ő és családja becsületét veszti.

Páter Petit figyelemmel hallgatta és úgy érezte, látogatója igazat mond és segítenie kell rajta. Meg is ígérte, mindent meg fog tenni, hogy az összeget idejére megszerezze.

De honnan? — Erről a jó Páter Petitnek fogalma sem volt.

Lemegy tehát a templomba és Szent József szobra előtt buzgón imádkozik. — Ekkor egy ismeretlen férfi lép hozzá és megszólítja:

— Főtisztelendő Páter, meghallgatná-e gyónásomat?

— Igen, szívesen.

Gyónás után az illető így szólt:

— Megígértem Szent Józsefnek, hogy ha egy üzleti ügyem sikerül, a haszon az övé lesz. Sikerült és 4,800 frankot nyertem. Mondja meg, Atyám, mit tegyek most e pénzzel, hogy ígéretemet bevaltsam?

¹ Természetesen mindig békebeli aranyértékű frankokról van szó.

Páter Petit hálás örömmel ismerte fel Szent József segítségét. Az összeget még a helyszínen megkapta s azonnal el is juttatta a szegény családatyának.¹

A jótékonyság a szegényeket sokszor Jézus-hoz vezeti. Így a magukban véve nem sokat érő anyagi javak is közreműködnek az örökértékű lelkek megmentésén. A kegyelem néha kiszámíthatatlan utakon jut a lelkekhez. Így történt, hogy egy Tronchiennes közelében élő szegény falusi szállítónak elhullott egyetlen lova. Ezzel kereste kenyerét. Szomorú helyzetében Páter Petit-hez fordult, aki hamarosan összegyűjtött annyi pénzt, hogy új lovat vásárolhatott.

A jó ember nagy boldogságában így mondott köszönetet:

— Ez a ló és ez a kocsi ezentúl az öné, ft. Atyám és annyiszor használhatja, ahányszor csak akarja.

Páter Petit-t meghatotta ez a kedves hála és a történetet elmondta ez akkori lelkigyakorlaton.

Kevéssel utóbb Páter Petit egyik lelkigyakorlatozója autóján utazva az egyik falu határában az útszélen ló tetemét pillantotta meg egy szegény vándoráros kocsija mellett. Az egész család, sok félmegtelen kis gyerekekkel szomorúan állta körül az elhullott állatot: nem tudták mitévők legyenek.

A lelkigyakorlatozónak eszébe jut a történet, melyet Páter Petit mesélt el nekik . . . A faluban leállítja autóját és sietve kis levelet ír a plébánosnak:

„ . . kérem ft. urat, vigasztalja meg e

¹ E történetet P. Thibault, a Jézustársasága akkori belgiumi tartományfőnökének vallomásából tudjuk.

szegény embereket és vásároljon nekik egy lovat. A kiadásokat fedezem."

A plébános felkeresi a vándorárust és vesz is neki lovat. A szegény ember csak ámul a segítségen. A plébános megnyeri bizalmát és felszólítására szívesen rendezi vadházasságát. Pár nap múlva pedig nagy örömükre a plébános megkeresztelhette mind a hat kisgyermeküket.

Az anyagi szegénységnél is jobban fájt Páter Petitnek a szegények lelki elhagyatottsága. — A Szent Vince Konferenciák tagjait mindig biztatta, hogy jótékonykodva ültessék el és erősítsék meg a szegények lelkében a hitet.

— Mindenkivel szemben, de különösen a szegényeknek, nagy hittel és meggyőződéssel kell beszélnünk az égről.

A lelkigyakorlatok nagy hatását tapasztalva, Páter Petit a munkás lelkigyakorlatok egyik első, buzgó apostola lett. Új lelkigyakorlatos házat építtetett és gyáros ismerőseit rávette, ők maguk hozzák el munkásaikat a háromnapos lelkigyakorlatra, fizetéses szabadságot adva nekik.

Páter Petit példája is valóságos szociális prédikáció volt. Belgium legelőkelőbb arisztokrata családjai gyakran meghívták egyes nagyobb családi ünnepekre. Ezeket Páter Petit szerette 1—2 napos „családi lelkigyakorlattal” egybekötni és ilyenkor megkívánta, hogy előadásán résztvegyen az egész cselédség és szolgaszemélyzet is.

— Ők is a családhoz tartoznak — mondta egyszerűen.

A Soheit-kastélyban adott lelkigyakorlatán 1901-ben kifejtette e gondolatot: „Családnak nevezem azokat, kik egy fedél alatt élnek: a háziúr

és a szolgák, a mester s a munkások. — Szeretnők kell egymást, ez Jézus Krisztus tanítása. — A szocializmus az osztályok elkülönülését hirdeti, ez a sátán tanítása.”

A hit és a családi együttérzés növelésére kitűnő tervet terjesztett Páter Petit Mercier bábok-érsek elé:

„A keresztény családokba be kellene vezetni a szokást, hogy a nagybőjtben minden este jöjjön össze az egész család, a cselédek is beleértve, és a ház ura, vagy a háziasszony, vagy valaki más, aki jól olvas, olvasson fel egy részt a katekizmusból. Így mindazok, akik egy földél alatt laknak, a nagybőjt végére egészen átismételték a keresztény tan e foglatát. Mily kitűnő módja ez a nagybőjt megszentelésének és mily üdvös példaadás a gyermekeknek.”

•

Ugyanez a lelkek iránti szeretet vezette Páter Petit-t, mikor évtizedeken át lelki irányítója és buzdítója volt egy apostoli lendületű kis egyesületnek, mely a missziók számára templomi ruhákat és gyermekruhákat készített.

Ez volt az „Ouvroir”, a „Jézus Szíve Műhely”, mely később nagy jótékony vállalkozássá fejlődött és évről-évre sokszáz afrikai és indiai templomot lát el ma is miseruhákkal, oltárterítőkkal és sok ezer bennszülött gyermeket ruház.

Mikor Páter Petit megjelent a műhelyben s meglátta a missziós buzgalomban oly szorgosan dolgozó lányokat, boldogan felkiáltott:

— *A nevük, mint az Élet Könyvébe, úgy van Jézus szent Szívébe írva!*

S az egyesület lelkigyakorlatán így biztatta a tagokat és a pártfogókat:

„Adjanak és áldozzanak számítás nélkül. Adják oda idejüket és áldozzanak pénzt is. *Aki a missziókért dolgozik, az Jézusért dolgozik*, az a hittérítők munkatársa. Mennyire örülnek ők, ha szép felszerelést kapnak, mely szerény kápolnájukban emeli az istentisztelet fényét! Ezáltal segítjük őket, hogy lelkeket nyerjenek isteni Mesterünknek.“

„Tündéruijaik gyapiúból, selyemből és aranyszálakból csodálatos alkotásokat készítenek, melyek majd útrakelnek, átszelik a tengereket és hozzájárulnak a pogányok megtérítéséhez. Kimenteni őket a lelki sötétségből, kiragadni őket a vadságból, hogy civilizált, keresztény emberek legyenek, — vajjon nem ez-e legszebb ambíciója egy aszszonyi szívnek?!“

Az egyesület nemsokára vidéki fiókokat is létesített, országos kiállításokat is rendezett a királyi pár védnöksége alatt, s ezekre egész Belgium felfigyelt. A Szentatya, X. Pius pedig, Páter Petit és a buzgó munkatársak legnagyobb örömeire, külön kiváltsággal tüntette ki az egyesületet és megengedte, hogy a műhelyek melletti kápolnában őrizhessék az Oltáriszentséget.

Páter Petit szeretete különös melegséggel fordult az akkoriban üldözött örmények felé. A törökök keresztény hitük miatt kiüldözték, felperzselték és kegyetlenül gyilkolták őket. Páter Petit lankadatlan buzgósággal sok ezer frankot gyűjtött a szegény menekülőknek.

Éppúgy szívén viselte az indiai és zambézi missziók gondjait is. Lelki gyakorlatozóinak egy-szer megvallotta Páter Petit:

— Egy napon oly szerencsés voltam, hogy 300,000 frankot oszthattam szét. Mily boldogság

volt ez! Felét a katolikus iskoláknak,¹ másik felét a misszióknak adtam.

Pártfogolta Páter Petit a Franciaországból kiülődzött szerzeteseket is, apácáknak lakhelyet és jötevéket szerzett.

*

A szegények közt is egész különös gondját képezték Páter Petitnek a betegek. És legfőképpen a szegény, elhagyott gyógyíthatatlanok. Ösztönzésére Bruxellesben is megalakult a „Kálvária”. Így nevezték azt a nagy kórházat, melyben a „Les Dames du Calvaire”, Lyonban a keresztény özvegyek számára létesült kongregáció tagjai a gyógyíthatatlan betegek ápolásával szentelték meg özvegyiségüket.

A kezdet nehéz volt. De Páter Petit jötevéi 120,000 frankért megvették a szükséges nagy épületet, be is rendezték és áldozatos keresztény asszonyok is akadtak (köztük a legelőkelőbb belga hercegi és grófi nevek viselői is), kik az új szerzet alázatos feladatait vállalták.

Szerzetesi szellemben, önfeláldozóan dolgoztak, de azért az intézménynek hosszú éveken át igen sok külső és belső megpróbáltatást kellett kiállania. Három ízben úgy volt, hogy összeomlik az egész. De Páter Petit, ki az intézmény lelke volt, bizalmában meg nem ingott. Kiadta a jel-szót:

— Bátorság, kitartás, türelem és vidámság mindig! — Ne legyen más céljuk, mint Isten

¹ Ez időben kellett a belga katolikusoknak a liberális vallástalan állammal szemben saját iskoláikat megszervezniök. A nagy társadalmi harc eredményeképpen, sikerült egész Belgiumban biztosítani az ifjúság katolikus nevelését.

dicsősége s a mi szeretett betegeink java. Én imádkozom és remélem, hogy Isten, ha kell, csodát is tesz, hogy megmentse a „Kálváriát”.

„Egy intézmény, — írja a későbbi nehézségek idején — mely 18 éven át a legkülönbözőbb üldözések és bajok közepette is fennáll: nagy alkotás és az Isten műve. Ez a gondolat tartja fenn bennem most is a reményt.”

Súlyos anyagi gondjaik is voltak, hiszen a tágas kórház teljesen adományokból élt. De ha minden pénzük elfogyott is, Páter Petit hite erős volt:

— Mindaddig, amíg Istenért dolgoznak, föltétlenül számíthatnak a Gondviselésre.

Egyszer, amikor anyagilag különösen aggasztó helyzetben voltak, Páter Petit összegyűjtötte a tagokat s az egész kórházat ünnepélyesen Szent József oltalmába ajánlotta. Majd felszólította hallgatóságát, végezzenek vele együtt kilencedet Szent Józsefhez. Azután visszautazott Tronchiennes-be, ahol a saját 8 napos évi lelkigyakorlatait kezdte. Ezalatt nem olvasta el az érkező leveleket. A lelkigyakorlat és egyszersmind a kilenced végeztével érdeklődéssel nézte át postáját:

— No lássuk csak, meghallgatta-e Szent József kilencedünket?

Az első levelet egy ismeretlen pap írja, közölve, hogy egyik gyónója érdeklődik a Kálvária-kórház iránt és 5000 frankot szán neki; hova küldjék az összeget? — A második levél egy boríték és benne bankutalvány 10,000 frankról a kórháznak. — A harmadik levelet a Kálváriából írták: egy hölgy meglátogatta a kórházat és megkérdezte, nem akarják-e kibővíteni a kápolnát? Bevallották, szívesen megtennék, de még az

újonnan épült kórtermeket sem tudták kifizetni. Ugyanez a hölgy másnap visszajön és átad 40,000 frankot. — A többi levél is jó híreket hozott: így pl. három vallásos özvegy jelentkezett a betegápoló szerzetbe felvételre.

Ez volt Szent József válasza a felajánlásra és kilencedre. Páter Petit szívét eltöltötte a hála nagy égi Pártfogója iránt és a kilenced történetét sokszor elmondta, hogy megerősítse hallgatói bizalmát Szent József közbenjárásában.

Az egyik évben megesett, hogy a szokásos adományok nagy része elmaradt. Páter Petit ezt így magyarázta:

— A mi jóságos Mesterünk megengedi, hogy az emberi segítség, melyre már-már nagyon számítottunk elmaradjon. Ez jó jel. Isten azt akarja, hogy ne bizzunk másban, csak Őbenne.

Egy ízben a sürgősen szükséges 5000 frank elnyerésére háromnapos ájtatosságot végeztek Szent Józsefhez. A harmadik napon egy névtelen jótevő a főnöknőnek 10,000 frankot küld. — Páter Petit pedig néhány nap mulva előbb 20,000, majd 30,000 frankot kap a kórház számára.

Igy a kórház mellett még több ingyenes kötőzőhelyet is létesítettek Bruxelles szegény negyedeiben, ahol kitűnő orvosok vezetése mellett előkelő világi hölgyek, mint a betegápoló szerzet segítő kültagjai szolgáltak a szegény betegeknek. — Később Belgium más városaiban is alakítottak hasonló intézményeket.

Páter Petit a kórház egyik jubileumi ünnepén boldogan vallotta be: „A Kálváriát szinte szenvedélyesen szeretem. Miért? Mert minden intézményünk közt ez felel meg a legjobban annak az eszményképnek, melyet a mi Urunkban látunk, amikor apostolai elé leborulva a lábukat

mosta s így példát adott nekik a szeretetre, mely lehajol és szolgál.”

E szavak megértetik Páter Petit lelkületét és megmutatják jó szívét, mely Jézus Szívétől tanulta az áldozatos és találékony szeretetet s így lett a szegények igazi barátja.

SIKEREK TITKA

Az eddigiekből már-már kialakul előttünk Páter Petit sokirányú apostoli tevékenységének képe. Kiegészítésül meg kellene még említenünk azt az áldásos hatást, melyet saját rendtársaira gyakorolt, mint lelkivezető és számos más szerzetes közösségre is, hiszen nem volt Belgiumban rendház, hol lelkigyakorlatot ne vezetett és hol lelkigyermekai ne lettek volna. A mellett hosszú időn át lelki irányítója volt az Unio Cleri nevű egyesületnek, melyet világi papok alakítottak önmegszentelésükre, s mely Páter Petit buzgósága révén az ország összes egyházmegyéiben igen felvirágzott. — Kevésszámú, de áldozatrakész lélek számára megalakította azonkívül a Jézus Szívét engesztelő „Pénteki egyesület“, melynek tagjai minden pénteket jótettekkel és szenvedéssel különösképen is Jézus Szívének szenteltek. Később a Szent Szűz tiszteletére „Szombati Únió“-t létesített és Szent József tisztelőinek egy kis „Szerdai Társulat“-ot.

Főmunkája azonban a lelkigyakorlatok adása volt. Évtizedeken keresztül szinte megszakítás nélkül végezte ezt. Télen a tronchiennesi rendházban adta őket egymásután, nyáron pedig szinte folyton

úton volt egyik lelkigyakorlatról a másikra. Sok utazása miatt tréfásan, de igen találóan „a jó Isten vigécének” nevezte magát. — Mindemellett még kiterjedt levelezése is volt, s évente komoly és nehéz lelkikérdésekre is több ezer válaszlevelet kellett megírnia.

Hogy volt minderre képes? Hogyan tudott ennyit dolgozni és főleg mindent ily jól végezni? Miként lehetséges, hogy annyi küszködés és baj közt, végül mégis csak minden vállalkozása sikerült, s minden művön, melynek irányítását vállalta előbb-utóbb felragyogott Isten áldása? — Miben volt Páter Petit sikereinek titka?

E titkot lelkivilágában kell keresnünk. Az igazi hatóerő elsősorban nem a tehetségektől függ és nem a külső erőfeszítésből, sürgős tevékenységből ered, hanem a belső lelkiütekből fakad.

Páter Petit ezért minden munkájában legelőször és elsősorban az Istennel való kapcsolatot kereste.

„Amit legjobban csodáltam nála, — írja egyik lelkigyakorlatozója, ki ma Liège püspöke — az Istennel való bensőséges, közvetlen kapcsolata volt.”

Egy másik lelkigyakorlatozó pap is ezt vallja. Amikor egyszer tévedésből kopogás nélkül nyit be szobájába, meglepve látja, hogy Páter Petit a szoba közepén a puszta padlón térdel: imádkozik, így készül előadására.

„A pap számára — hirdette Páter Petit — az igazi ékesszólás forrása Jézus szent Szíve. Abban talál fényt és buzgóságot, ott tanulja meg a művészetet, hogy meggyőzze a tévelygőket és diadalt arasson a bűnösök megátalkodottságán.”

Ezért mondták Páter Petit-ről hallgatói: „Szava csupa meggyőződés, beszédét egészen áthatja hite.” Éleslátását is az imából merítette. „Páter Petit

csodálatos lelki orvos — vallja egyik lelkigyakorlatozója. — Felismeri a lélek sebeit és nem késel, de balzsammal gyógyít. — Művész ő, kinek meleg ékesszólása viaszként puhítja a szíveket, melyeket aztán a keresztény hősök mintájára formál."

A hatásvadászás külső eszközeit Páter Petit sose vette igénybe. Mindíg egyszerű volt, őszinte és természetes. Egyszerűsége azonban igen okos, egészen természetfeletti és Istenhez emelkedett volt. — Páter Petit az egyszerűségről azt mondta, hogy az „a hit szelleme a tettben”, és így is gyakorolta. — Erre nevelte lelkigyermekkeit is. Az ügyeskedést nem szerette és mindenkitől egyeneslelkűséget kívánt.

Minden dolgunkban nyíltan, becsülettel kell eljárjunk, amint Isten gyermekeihez illik.

Ez az élő hitből táplálkozó egyszerűség áthatotta Páter Petit imáit is. Lelki oktatásának egyik legfontosabb pontja az ú. n. „*spontán imáról*” azaz a természetes, egyszerű, beszélgető imáról szólt. — Sokakat megtanított ezzel igazán szívből, odaadó figyelemmel imádkozni. — E spontán imáról szóló egyik oktatását egy lelki gyakorlatos hallgatója szinte szó szerint feljegyezte:

„Gyakran, ha Istenhez szólunk — mondotta Páter Petit — túlságosan egyoldalúan csak arra a tiszteletnyilvánításra van gondunk, melyet a magasztos isteni Fölség megkíván. Ezzel a tisztelettel azonban nagy egyszerűséget és nagy bizalmat kell egyesítenünk, megemlékezvén arról, hogy Isten emberré lett s ezért Benne barátunkat kell látnunk, a leggyengédebb, a legönfeláldozóbb, a leghűségesebb jóbarátot.

Ő a mi bizalmas barátunk s azt akarja, ne legyen titkunk előtte. Tehát elmondhatjuk neki

minden bánatunkat, aggodalmainkat, sikereinket, vágyainkat. Sőt még szeretetteljesen panaszkozhatunk is, úgy amint azt az a bánatos szent leány tette, aki nem nyerte el édesanyja gyógyulását.

— Én Jézusom, nem vagyok Veled megelégedve.

— És miért nem, leányom?

— Tudod, mennyire szeretem anyámat, és nem gyógyítottad meg őt. Ha én lennék a te helyedben, és Te lennél az enyémen, én bizonyosan meghallgatnálak.

— Nos jó, leányom! Nem akarom, hogy azt hihesd az én szeretetem kisebb, mint a tied.

És a beteg azonnal meggyógyult.

De a barátság azt is megkívánja, hogy arról is beszélgessünk a mi Urunkkal, ami Őneki kedves. Ha meglátogatjuk Őt a kápolnában, beszéljünk Neki néha az Édesanyjáról:

— Jó Jézusom, mily szerencsés volt a választásom. Micsoda édesanya Szűz Mária! Mily szeretetteljes, mily önfeláldozó!

Emlékeztessük Jézust, miképpen öltöztette, simogatta az Édesanyja, miképpen ringatta álomba karjain. S ennek Jézus örülni fog, szíve örömmel telik el. — Beszéljünk neki Szent Józsefről is: Jézus annyira szereti őt! Kérdezzük meg, emlékszik-e arra, hogy amikor még kicsi volt, Szent József könnyei hullottak orcájára? Emlékeztessük Őt a betlehemi barlangra, az egyiptomi menekülésre, a názáreti műhelyre . . .

Beszéljünk azután Hozzá Jegyeséről, az Egyházzal, helytartójáról a Szentatyáról, a papokról; beszéljünk neki rendünkről és a lelkekről, kiket rábízott.

— Jó Jézusom, ma a felüdülés idején ezzel

a nővérrel voltam s az ő társalgása jót tett a lelkemnek: kérlek, jutalmazd meg érte.

— Máskor beszéljünk a mi Úrunkhoz növedeinkről:

— Ez a gyermek mily nehéz jellem! Szeretném, ha engedelmesebb, áhítatosabb lenne . . . És az a másik, mily szeleburdi! Szeretném, ha megkomolyodnék.

„És dicsérjük is a jótulajdonságaikat azoknak, kikkel meg vagyunk elégedve. A mi isteni Mesterünk óhajtja ezt, hogy beszéljünk Neki azokról a lelkekről, kiket ránk bízott. Hiszen nem véletlen, hogy hozzánk kerültek. Isten mindöröktől fogva úgy határozott, hogy a mi gondjainkra bízza őket.“

S a jó Páter megismételte.

— Tehát egyszerűség! Teljes egyszerűség! Az egyszerű lelkeket Isten bizalmas környezetébe fogadja.

Hogy Páter Petit mikép gyakorolta a spontán imát, az megmutatkozott egyik lelkigyakorlata alkalmával, melyet előkelő hölgyeknek adott. Az első elmélgésekkel nem sikerült egyesek tetszését megnyernie: a nagyhírű Páter Petit-től csiszoltabb formájú és magasabb szárnyalású előadásokat vártak. — Nem tudni, Páter Petit értesült-e a kifogásokról, de bizonyos, hogy beszédmódján nem változtatott. Másnap reggel elég fáradt arccal érkezett a kápolnába, hol az előadásokat tartotta s az oltár lépcsőjére térdelve bevezetőül főnhangon e szokatlan, spontán imát mondta:

— Jóságos Jézusom, Te azt akarod, hogy beszéljek e hölgyeknek, de mit is mondhatnék én nekik? Ma éjjel nagyon fáj a fogam, nem aludtam és most fáradt vagyok. Ez alkalommal,

én jóságos Mesterem, Teneked kell helyettem beszélned.

S a csodálkozásra ügyet sem vetve beszélni kezdett. — Az Úr Jézus meghallgatta a jó Páter imáját, mert egyszerű szavainak hatása alól most már senki sem tudta kivonni magát.

Máskor egy lelkifiának bánatára és aggodalmaira válaszol s e sorok is jelzik, milyen lehetett Páter Petit spontán imája:

„Mihelyst megkaptam levelét, elmentem, hogy felolvassam bensőséges barátomnak, Jézusnak az Oltáriszentségben, az ő szent Édesanyjának s az én nagy jótévőmnek Szent Józsefnek. Beszéltem velük az Ön érdekében és mindennap szószólója leszek az ön ügyének, minden buzgósággal, melyre csak képes vagyok.”

E tanítás jótékony hatása elgondolható. P. Charles szerint Páter Petit volt az, aki Belgiumot véglegesen megszabadította a janzenista gondolkodás mérgeitől és a lelkeket Isten gyermekeihez illő szeretetre és bizalomra nevelte.

Páter Petit beszédei és lelkigyakorlatai azért voltak oly megragadóak, mert éppúgy a lelkéből fakadtak, mint imái. S oly egyszerűek is voltak. Egyszerűsége azonban nem jelentett szegénységet, hanem éppúgy mint Fra Angeliconál, csak szépséget és tisztaságot, melyben gondolatai, képzelete és friss ötletei nagyon jól érvényesültek. Példa erre az alábbi remek kis részlet, mely betekintést enged nekünk Páter Petit okos és derűs lelkivilágába.

„Néhány év előtt — mondja Páter Petit egyik lelkigyakorlatában — a mennybemenetelről elmélkedtem s gondolatban csatlakoztam a tanítványokhoz, kik szemlélték a mi Urunkat, mikor az égbe emelkedett. Nemsokára felhő

takarta el Őt szemeink elöl s angyalok jöttek, kik azt mondták nekünk, hogy egy napon így fog visszatérni dicsőségtől övezetten, hogy megítélje az embereket.

De én egészen elszomorodtam, mikor láttam, hogy jóságos Mesterem elmegy s azért követtem Őt a felhő mögé; s így a nélkül, hogy észrevették volna jelenléteimet, eljutottam én is az Őt kísérő angyalokkal együtt a mennyország bejáratához. Ez fönségesen szép kapu volt, mely mögül fényözön és ünnepi ének hangja áradt. Jézus a szentek hosszú sorától kísérve bevonult és helyet foglalt királyi trónján.

Egy angyal ekkor be akarta zárni a kaput.

— Kedves angyal, — mondtam neki — megengeded-e nekem, hogy egy pillantást vessek belültre? Ez oly szépnek látszik.

— Szívesen, Páter Petit, de ne nézelődj nagyon sokáig, mert még észrevehetnének.

És akkor elragadtatással szemléltem az örök dicsőség honát.

— Megtudhatnám-e, — kérdeztem az angyaltól — hogy e sok trón közt, melyeket itt sorban látok, van-e egy az én számomra is?

— Van, Atyám. Ime, ez az.

S akkor az ajtó közelében, jó messze attól a helytől, ahol a mi Urunk tartózkodott, megpillantottam egy egészen kicsiny, igen alacsony és közönséges széket.

S bár nagyon örültem, hogy a választottak közé tartozom, mégis újra megkérdeztem az angyalt:

— Nem lehetne nekem valamikép jobb helyet szerezni?

— Ez tőled függ, Páter Petit, — felelte. — Minket bíztak meg azzal, hogy a trónokat elké-

szítsük, de csak azt az anyagot használhatjuk fel, melyet a jövőendő tulajdonosok szállítanak. Ha a te trónod még nem is valami szép, fel lehet díszíteni, magasabbra lehet emelni és közelebb is lehet vinni a főhelyhez.

Ekkor az angyal becsukta a mennyország kapuját és én imazsámolyomon találtam magam; szemeim könnyben áztak. Megértettem, hogy sok hibám örökre akadályozhatja boldogságomat s akkor erős elhatározást tettem, hogy küzdök ellenük és szorgalmasan gyakorlom az erényeket."

Komoly urak, papok, püspökök, mély megindultsággal hallgatták e történetet . . .

Páter Petit-nek azért sikerült a lelkeket az ég felé emelni, mert lelkében ő maga mindig szeretteinél: Jézusnál, Máriánál és Szent Józsefnél időzött.

Szűz Máriát igazán édesanyjaként szerette. Szombatonként elmélkedésében a Szent Szűzzel beszélgetett és tiszteletére egész nap szigorúan böjtölt. — Apostoli munkáiban különösen a világi papok lelkivezetését helyezte a Szent Szűz oltalma alá. Az itt elért nagy eredményekért a papok számára írt kitűnő latin munkájának, a „Sacerdos rite institutus“-nak befejezésében lángoló dicséretben ad hálát.

„Ó Mária! Bárcsak mindig ajkaimon, szemem előtt és szívemben viselnék! Bárcsak soha, amíg élek, meg ne szünnék Téged dicsérni. Téged dicsőíteni!”

Szent Józsefhez való tiszteletét már több példán láttuk. Mint Avilai szent Teréz, úgy ő is határtalan bizalommal viseltetett Jézus Krisztus szent nevelőatyjához. Ha valaki nehéz helyzetben panaszkodott, oly természetesen tudta mondani:

— Forduljanak Szent Józsefhez, Ő mindent megtehet.

Egy kedves nővérnek pedig így ír egyszer:
„Egy ügyet, mely a szívemen fekszik, ajánlja kérem különösen is Szent Józsefnek. Csodára van szükségem!”

Vajjon csodálatos-e, ha az ilyen bizalom nem csalatkozott? Szent József mindenkit meghallgat és megsegít.

Meg kell még említenünk Páter Petit tiszteletét őrangyalához. Ennek alapja az a komoly, dogmatikus hit volt, hogy őrangyalunk, e tiszta égi szellem, mint Isten mellénk rendelt küldötte gondviselészerű szerepet tölt be életünkben.

Páter Petit hallgatóit is mindig buzdította az őrangyal tiszteletére.

„Ha jó angyalunk nem segít meg gyakrabban és észrevehetőbben, — mondta — az azért van, mert nem fordulunk hozzá, nem kérjük segítségét. Beszéljünk hozzá egyszerűen és bizalommal s meglepve fogjuk tapasztalni, mennyire segít még a legkisebb dolgokban is.”

Páter Petit őrangyalának szinte kedves jóbarátja volt. Sokszor beszélgetett vele. Mikor a jó aggastyán éjjel álmatlanságban szenvedett és már nem kelhetett fel, mint azelőtt, hogy a kápolnába menjen, őrangyalára bízta szeretete üzenetét.

— Jézus egyedül van, egészen egyedül a tabernákulumban; őrangyalom, menj és mondd meg neki, hogy szeretem.

Majd Szűz Máriára gondolt:

— Menj, kedves angyalom és mondd meg a Szent Szűznek is, hogy gyermeke gondol reá és szereti Őt mindig.

Páter Petit nem habozott e gyermekded

imát ajánlani papoknak és világiaknak. Ilyenkor hozzáfűzte:

— Órangyalunk hamarosan visszatér és égi áldást hoz szárnyain.

Páter Petit gyakran tapasztalta őrangyala meglepő segítségét. A sok eset közül, idézünk egyet, melynek valóságához P. Laveille ítélete szerint is nem fér kétség. Maga Fr. Van der Aa, a szereplő betegápoló és Páter Petit is elmondták a történetet.

Páter Petit egyszer tüdőgyulladásban feküdt erős lázzal. A betegápoló testvér este, miután meglátogatta betegét, egy emelettel lejjebb lévő szobájába ment és lefeküdt.

Késő éjjel keményen kopogtatnak ajtaján, mire álmából felriad.

— Tessék! — mondja hangosan.

De nem nyit be senki, az ajtó csukva marad. A betegápoló már azt hiszi tévedett, megint el akar aludni.

De újra kopogtatnak, határozottan hallja.

— Tessék! Tessék!

Senki. A betegápoló testvér most kíváncsi lesz és felül ágyában. Ekkor újra hallja, kopogtatnak.

— Tessék!

Nem nyit be senki. Erre a betegápoló felkel és maga nyit ajtót. A folyosó üres, az éjtszaka csöndje borul a régi tronchiennesi-apátságára.

Ekkor a betegápolónak eszébe jut, megnézi, nem kell-e valami a betegének. — Felmegy Páter Petit-hez, elmondja mi történt és hozzáfűzi, nem tudja megmagyarázni, honnan jött a kopogás.

— Ez igen egyszerű — feleli mosolyogva Páter Petit. — Szomjúság emésztett, s mivel megtiltották, hogy felkeljek, megkértem őrangyalomat, menjen és hívja el Önt.

Ily gyermekien egyszerű, élő hite volt Páter Petit-nek, s talán azért vonzott magához a keresztény kor leghitlenebb századában oly sokezer embert.

Ismerősei rábízták a lelkiismeretek mély és fájó kérdéseit, a szívek legféltettebb titkait is. S Páter Petit irányítása és döntése a legnehezebb esetekben is bámulatosan okos és helytálló volt. — Erre nem lett volna magától képes. — Elmondta egyszer az Auxiliatrix nővéreknek, mi ilyenkor az eljárása:

— Gyakran előfordul, hogy valamely nehéz ügyben kell döntenem, amelyre vonatkozólag nem kérdezhetem meg senki véleményét. Ilyenkor összehívom az én „Tanácsomat”. Ennek tagjai: a mi Urunk, a Szent Szűz, Szent József, Berchmans szent János, szent őrzőangyalom és szent védszentem. Előadom nekik a nehéz ügyet. Egyikük sem felel nekem füllel hallható hangon, de a végén mégis mindig pontosan tudom, mit kell tennem.

Páter Petit valóban olyan volt, mint aki e világon él ugyan, de Jézus kívánsága szerint nem e világból való. Ezért ítelt oly helyesen e világ dolgain. A földi utak vándorainak is irányt az égi csillagok mutatnak, — a világ ügyeiben is tisztánlátása, helyes ítélete csak annak van, ki tekintetét Istenre emeli. Igazi siker is csak annak műveit koronázza, aki munkáiba be tudja kapcsolni az égi lendítő erőket; a lelkek hódítója és vezére is csak az lehet, ki Istennek alázas, hű szolgája.

Míndez így volt Páter Petit-nél. Sikereinek titka természetfelettsége: Jézus, Mária, József szeretete volt.

CSODASZÉP ALKONYAT

Az évek elrobogtak Páter Petit felett. De az ő szíve *szorosán* Istenhez kapcsolódott, apostoli munkáit önfeláldozó buzgósággal végezte s így kevésbé figyelt a szinte észrevétlenül elsuhanó mulandóságra.

Amikor azonban már a hetvenedik évhatárhoz közeledett, talán mégis megkérdezte, mire inti most kora. — Meglepő feleletet kapott, mely azonban örömmel töltötte el.

A 70 éves Páter Petit épp lelkigyakorlatot adott. Ennek utolsó napján, hogy örömét megossza hallgatóival, ezt a különös bejelentést teszi:

— Ma reggel a szentmisében a jó Isten azt az előérzetet adta nekem, hogy még legalább 20 évig dolgozhatom az én kedves apostoli műveimben.

Ez 1891 márc. 19-én, Szent József ünnepén történt.

Az „előérzet” bevált, mert Páter Petit még 23 évet élt és szinte mindvégig dolgozhatott is.

Ez a 23 év volt Páter Petit életalkonya. Csodálatos alkonyat! — Mint naplementekor a természet szép tájain a bíbor, kék és violaszínű

ég alatt, a nyári este csendjén, a mezők virágai szirmaikat kitárják, — oly szép volt Páter Petit földi életének e végső korszaka is.

Az a lelkiszépség, mely fölragyogott a szentéletű, öreg Páter Petit egész személyiségén, elsősorban ártatlanságának, lelki tisztaságának fénye volt. — Jellemző rá vallomása, melyet az utolsó évek egyikén tett, mikor valami, kissé földies elgondolású vállalkozáshoz akarták megnyerni:

— Én már pályám végére érek — mondta. — Túl öreg vagyok ahhoz, hogy oly gondokat vállaljak magamra, melyek esetleg szeretetlen gondolatok és szavak veszélyébe vihetnek. Nem emlékszem rá, hogy valaha is teljes megfontolással bocsánatos bünt követtem volna el s nem akarom magam e veszélynek kitenni, hogy most, utolsó napjaimban essek bűnbe.

Egy másik alkalommal bevallotta:

— Életemben egyszer haragudtam s azt is mindig megbántam.

Páter Petit élete végéig csodálatos egyszerű lelkülettel engedelmeskedett s így mindig tökéletesen Isten szent akaratához kapcsolódott.

Pár évvel halála előtt, mikor egy zárdát meglátogatott, a főnöknő kérte, adja áldását mindnyájukra s intézzen a nővérekhez néhány buzdító szót.

— Igen, — mondta Páter Petit — de csak néhány szót, mert a Páter Provinciális megtiltotta, hogy most prédikáljak.

Utána szokott kedves módján szól a nővérekhez s alig öt perc múlva egyszerre abbahagyja beszédét:

— Sajnálom, jó gyermekeim, hogy nem folytathatom, de engedelmeskednem kell.

Egyik rendtársa, P. Verest, aki 17 évig élt

vele együtt, nem habozott kijelenteni: „Bűnről nála szó sem lehetett, sőt azt hiszem, még megfontolással elkövetett tökéletlenségről sem. Úgy látszott, mintha nem is terhelte volna Ádám vétke.“

Páter Petit ruháinak, szobájának gondos tisztasága, asztalának rendje is ezt a sértetlen lelki épséget tükrözte. Egész viselkedése olyan volt, hogy jelenlétében mindenki önkénytelenül tisztelettudó és összeszedett lett.

Az ártatlan lelki tisztaságnak e szépségét még csak növelte mélységes és őszinte alázata.

Egyik előljárójának így ír: „Legyen oly jó és ajánljon engem Jézus és Mária Szívének. Nyomorult vagyok és ha Isten nem lett volna hozzám végtelenül irgalmas, nem tudom, mi lett volna belőlem.“

S egy lelkigyermekének szóló levelében:

„Ó, kedves nővérem, imádkozzék értem sokat. A mi jóságos Mesterünk elmékedéseimben mindjobban megismerteti velem semmi-voltomat. Ha tudná, mily szomorú látvány vagyok Isten és az angyalok szemében!“

Alázatos lelkülete egészen természetesen nyilatkozott meg a személyes érintkezésben is. — Egyik lelkigyakorlatozója csodálkozását fejezte ki előtte működése felett, de Páter Petit nevetve félbeszakította:

— Ön tehát azt hiszi, hogy nagy ember vagyok? Nos, tudja meg, hogy csak törpe vagyok.

Mikor kitűnő latin művét, a Sacerdos rita institutus-t dicsérték, ártatlan arccal felelte:

— Igen, a Sacerdos jó könyv, de sokat segítettek benne.

Tronchiennes-ben azonban tudták, hogy e

segítség szinte kizárólag az idézetek ellenőrzésében és a kefelenyomatok kijavításában állott.

Midőn egyszer Páter Petit egy nála 30 évvel fiatalabb páterrel indult missziót tartani, előzőleg ezt írta társának:

„Szeretett Atyám! — Ime, itt bátorkodom Ön elé terjeszteni e szerény kis tervezetet; kérem, alakítsa és javítsa át, úgy amint jónak látja.”

Szerénységét és türelmét néha váratlan kis esetek tették próbára . . . Amikor Páter Petit már országszerte ismert, híres ember volt, több gent-i szegény család fölfedezte, hogy rokonságban van vele. E címen újév napján egy csoport asszony megjelenik a tronchiennes-i rendháznál s lökdösődve és vitatkozva megostromolja a portát. Hangoskodva bejelentik, hogy ők Páter Petit rokonai s e címen ajándékot követelnek.

Pár perc múlva megjelenik a jó Páter Petit. Kedvesen üdvözli „unokahúgait” (kiket nem is ismert), érdeklődik hogylétük és családjuk felől, boldog új esztendőt kíván, majd a házgondnok engedélyével pénzt oszt ki nekik.

E kis jelenet, melyet egy szemtanú jegyzett fel, megmutatja Páter Petit jóságát is. A jóság volt Páter Petit lelkületének legjellegzetesebb tulajdonsága. — Emlékeznek rá, hogy amikor egy külföldi fiatal páter rövid időre Namurba érkezett, az akkor 85 éves Páter Petit, hogy örömet szerezzen neki, kísérőjéül szegődik és végigkalauzolja az egész nagy házon.

Másoknak föltűnt, hogy soha senkiről nem mondott rosszat. „Őt hallgatva, — mondja egy kedves nővér — azt hittük volna, hogy minden rendtársa szent.” — Hasonlóan jól beszélt minden papról és világi ismerőseiről is. „Mindenki-

ről dicsérettel szólott" — mondja Mgr. Heylen, Namur püspöke.

Ez a jóság Páter Petitnek valóságos élet-programja lett. Ezt tartotta a leghatásosabb apostoli eszköznek. Mikor lelkigyakorlatozóit az apostoli életre buzdította, így szólt:

— *Mivel lett Jézus a szívek Királya? — Szeretett és föláldozta magát: jó volt. Tehát nekünk is jónak, jónak, jónak kell lennünk mindenáron, akármi történik is. Ahhoz, hogy valaki eléggé jó legyen, — így tanította Szalézi szent Ferenc — túlságosan jónak kell lennie. — Sose legyünk tehát ridegek és érzéketlenek. Ezzel nem érünk el semmit s nem nyerünk meg senkit. De a jósággal csodákat fogunk tenni!*

A jóság fejlesztette ki Páter Petitben az ő nagy, szeretetteljes együttérzését minden szenvedővel. — Egyszer valaki tréfásan gratulált neki, amiért oly keveset szenvedett életében. De ő egyszerűen válaszolta:

— Nekem a mások baja is fáj.

S ez valóban így volt. Szenvedett a szegényekkel, a betegekkel, a megpróbáltatott lelkekkel, kik hozzá fordultak s mindazokkal, kiknek csak ő ismerte titkait. Sokszor látták, amint sírt fájdalomában, hogy nem segíthetett valakinek szomorúságán. — A szenvedőket szerette és tisztelte is, mint Jézus kiváltságos társait.

— Vannak keresztények, — mondta — kik megpróbáltatást szenvednek és kik oly nagyok a szenvedésben, hogy szeretnék előttük leborulni, hogy megcsókoljam a lábukat.

Páter Petit szeretete Isten szeretetéből táplálkozott. Ez volt élete lendítőkereke. — Ha megkérdezték tőle, miként növekedhetik a lélek Isten szeretetében, így felelt:

— Ennek csak egy módját ismerem: *szeretni* kell! Amint olvasni is úgy tanulunk meg, ha olvasunk és írni is azáltal, ha írunk, éppúgy a mi Urunkat szeretni is az tanít meg, ha gyakran felindítjuk magunkban az iránta való szeretetet. Minden ilyen szeretetaktus tüzre vetett nagy rőzseköteg, mely égőbbé teszi a szeretet lángját.

Isten iránt való szeretetünk mindig viszontszeretet. Isten mindöröktől megelőzte és mindig végtelenül felül is múlja szeretetünket. E megelőző isteni szeretet egyik legnagyobb kegyelme a hivatás, mely isteni kiválasztás. Páter Petit tudta ezt és ezért is ragaszkodott oly hálás szeretettel hivatásához.

„Biztosíthatom Önt, — írja egyik rendtársának — hogy 65 év óta, amióta jezsuita vagyok, soha egy pillanatra meg nem bántam hivatásomat, a százszorosnál is többet találtam benne.”

Lelkigyakorlatozóinak is megvallotta rendje iránt való szeretetét:

— Senki sem sejtí, mennyit szenvedek, mikor látom, hogy a Társaságot ígazságtalanul támadják, üldözik, tiporják . . . Ó igen, én büszke vagyok arra, hogy gyermeke lehetek és szívesen odaadnám érte utolsó csepp vérem is!

Ha valaki rendtársai közül tanácsért fordult hozzá, egyszerű, világos szavakkal mutatta meg, mi a szerzetesi életben boldogság útja. — Egyik fiatal testvérének levelére e remek sorokkal válaszolt:

„Ha Ön, Kedves Páter, a Társaságban boldog akar lenni, akkor hassák át a lelkét azok az elvek, melyeket Szent Ignác a lelkigyakorlatos könyvében tanít. Összefoglalatuk megvan a Summa-

rium 11. szabályában. Egyesek e szabályt a boldogság szabályának nevezték és igazuk volt.¹

„Igyekeztek mindig mindenben megőrizni a nyugodt lelkiismeret tanúságát. A Társaságban könnyen lehetséges úgy élni, hogy az ember szántsándékkal még bocsánatos bünt se kövessen el.

„Lelke legyen nyitott könyv gyóntatója és előjárója előtt.

„Legyen teljesen Jézusé, az ő szelleme hassa Önt át. Elmélkedéseiben foglalkozzék Jézus életének titkaival. Éljen Jézus bizalmas barátságában. Ne felejtse el soha, hogy Jézus az Oltáriszentségben a mi legjobb barátunk. Legyen Ön az ő isteni Szívének apostola.

„Óvakodjék a pillanatnyi benyomásoktól. Egy jezsuitának nem a hangulatai, hanem a hite és az értelme szerint kell élnie. Szokja meg, hogy az élet minden eseményét a hit szemével tekintse és járjon el mindig, mindenben, mindenütt észszerűen.

„Végül, ha azt akarja, hogy a szerzetes közösség mennyország legyen Önnek, legyen mindenkinek mindene, igyekezék testvéreinek és különösen előjáróinak mindenben örömet szerezni.”

E tanácsokat, melyeket Páter Petit öt évvel halála előtt írt, maga meg is valósította egy egész hosszú életen keresztül. Ezért mondhatta annyi meggyőződéssel, néhány héttel a halála előtt: „A Társaság 72 évi földi mennyországot adott nekem.”

¹ E szabály tárgya a tökéletes lemondás és önmegtagadás a keresztrefeszített Jézus példájára.

Élete utolsó éveiben Páter Petit sokat szenvedett bronchitistól. De azért minden lelkigyakorlatos meghívást elfogadott s így szinte állandóan úton volt és prédikált. Végül is az orvosok tanácsára előjárói meghagyták, hogy télen maradjon otthon Tronchiennes-ben. — A tüzes lelkű apostolnak ez igen nagy áldozat volt, de jószívvel elfogadta.

„A Gondviselés nagy kegyelemben részesít, — írja ez időben — az év egy részén gyakorolhatom a hősiesség engedelmességet. Az orvosok tanácsára szeretetreméltó előjáróim úgy határoztak, hogy novembertől húsvétig nem szabad elhagynom a házat . . . Így új élet kezdődik számomra: az ima, a csönd, a visszavonulás élete.”

A következő évben is ugyane tilalomban részesül. Ekkor már így ír egyik lelkigyermekének: „Magányomban igen boldog vagyok. Rejtett élet ez Jézus, Mária és Szent József názáreti életének példájára. Egész napomat társaságukban töltöm. Mily égi boldogság!”

E magányban szíve mindjobban Jézushoz kapcsolódott. Mikor papi jubileumát ünneplik, a szent öreg visszapillantva életére, barátainak e gyönyörű vallomást teszi:

„Mikor gyermek voltam, egyedül és árván a szeretet melegsége nélkül, talán még hevesebben vágyódtam a boldogságra, mint mások. — Ezt a boldogságot először a tiszta lelkiismeretben kerestem, abban, hogy irtóztam a bűntől és kötelességeimet teljesítettem. — Később megszoktam, hogy mindent a hit szemével nézsek és ne szomorodjak el a megpróbáltatásokon: *Gaudete in Domino semper!* — De ahhoz, hogy boldog legyek, mind ennél több kellett nekem. Jóbarátira volt szükségem, de őszinte, tökéletes, dúsgazdag,

önfeláldozó, mindenható barát. Ezt a barátot megtaláltam az Oltáriszentségben, ez Jézus Krisztus. Ő volt a barátom ifjúságomban és öreg napjaimban is az marad."

Páter Petit minden imája is csak benső, szeretetteljes, baráti beszélgetés volt ezzel a csodálatos isteni Jóbaráttal. — Egyik előljárójának, ki megkérdezte imáiról, így felelt:

"Ez rendszerint párbeszéd a mi Urunk és énköztem. Én beszélek Hozzá és Ő szól hozzám. Természetesen nem hallom a hangját, de a mi Urunk szavaként veszem a jó gondolatokat és feltételeket, melyeket Szentlelke által ébreszt bennem; úgy, amint Szent Bernát mondja: „*Locutio Verbi infusio doni.*“

"A mi Urunkkal és a Boldogságos Szűzzel úgy beszélek, mintha magam előtt látnám őket." Majd hozzáfűzi szokásos őszinteségével e szép vallomást: „Imáimban Isten úgy bánik velem, mint gyermekével. Néha oly édes, oh! oly édes dolgokat mond nekem, hogy szívem elmerül az örömben."

Páter Petit már évek óta külön engedéllyel reggel 3 órakor kelt, hogy több időt szentelhesen az imának. Elmélkedése után rendszerint még a keresztutat is elvégezte s csak azután mutatta be a szentmisét, mindig mélységese áhitattal.

Imáiban nem keresett sem rendkívüliséget sem vigasztalást, hanem mint mondta: „csak azt a kegyelmet, hogy semmit se tegyek, amit égi Barátom helyteleníthetne". — Ktartását és erős szeretetét Isten megjutalmazta és élete vége felé a misztikus ima magas módjaira emelte.

Egyik kedvelt lelkigyermekének írt levelében bevallja: „Szomjazom az egyesülést Jézusommal. Oly nagyon szeretnék teljesen az övé lenni! . . .

Minden pillanatban feltör szívemből a könyörgés: *O Cor Jesu, uniar tibi, vinculo perfecto, ardentissimo, indissolubili!* (Ó Jézus szent Szíve, add, hogy Veled tökéletesen, lángolóan és feloldhatatlanul egyesüljek!) — S érzem magamban az édes reményt, hogy nem halok meg, mielőtt ezt el nem nyerném."

Élete központja most már teljesen a kápolna lesz. „Engedje meg, hogy pár szót szóljak magamról, — írja pár évvel a halála előtt egy kedves nővérnek, ki sokáig lelkigyermeké volt, — lelkiállapotom olyan, hogy örülni fog neki. Kapcsolataim a mi jóságos Mesterünkkel igen bensőségesek. Egy idő óta élénken érzem bennem való jelenlétét. Azt akarja, hogy naponta két baráti látogatást tegyek nála, egyet 10 óra s egyet négy óra tájban. Ilyenkor elmondom neki nyomorúságaimat, örömeimet, zavaraimat, kétségeimet. Mindig felel rájuk. Ime, milyen az Úr Jézus, a jóságos Jézus az ő szegény kis szolgájához! Köszönjük ezt meg Neki!"

Gondolatai kizárólag Isten és a lelkiélet kérdései körül mozognak. Egyik lelkigyermekével folytatott párbeszédéből jegyezték fel e pár szót:

— Jézus szeretete, Mária szeretete, Szent József szeretete, a szabályok szeretete, a keresztszeretete: csak ez az, ami jó.

S mint legfőbb tanácsot, komoly hangon e hősie elvet adta:

— Isten minden akaratát föltétlenül és vídáman el kell fogadni, bármennyire keresztre feszítsen is.

.

Élete utolsó éveiben Páter Petit előrelátta a közeljövő véres háborúját. A nyári hónapok

ban adott lelkigyakorlatain 1911-ben, 1912-ben s a halálát megelőző évben 1913-ban, mikor utoljára szólt lelkigyakorlatozóihoz, számos alkalommal világosan megjövendölte a világháborút.

— Belgium rettenetes megpróbáltatáson fog keresztülmenni — mondta. — Ömleni fog a vér és lesznek áldozatok, Uraim, Önök között is . . . De Belgium becsülettel kerül ki e harcból a Jézus Szíve iránti nagy tisztelet miatt.

Ha a háború nem is látszott kizártnak, a belgák mégsem hitték, hogy ők is belesodrójának, hiszen Belgium semlegességét Németország is biztosította nemzetközi szerződéssel. — Páter Petit azonban, ha e kételyeket szóvátették, hangsúlyozottan megerősítette, amit mondott: „Én már nem érem ezt meg, de Önök látni fogják.”

1913-ban, mikor Alost-ban utolsó papi lelkigyakorlatát adta az Unio Apostolica-nak, Houba kanonok írott tanúsága szerint: „Páter Petit világosan megmondta nekünk, hogy kevés idő múlva háború fog kitörni, s hozzáfűzte, hogy több áldozat lesz a papok közt is, nevezetesen az Unio tagjai közt.” — Nem egészen egy évvel később Európa lángokban állott, Belgium nagyrésze pusztulás színhelye lett és már ekkor több mint 50 pap (és néhány azok közül is, akik az alost-i lelkigyakorlatokra eljártak) életét veszttette.

A grimbergeni premontrei apátság főapátja, Mgr. Hoppenbrouwers közli, hogy Páter Petit három évvel a háború előtt ott tartott lelkigyakorlatán megmondta, fel kell készülni kemény megpróbáltatásokra s utána hozzáfűzte: „Higgyék el nekem, lesz önök közt vértanú is.” Ezt a jóslatát legalább kétszer mégismételte.

„1914 augusztusában — folytatja vallomásában a főapát — egyik szerzetesünk, M. Wau-

ters, aki résztvett Páter Petit említett lelkigyakorlatán, tanácsomra visszatért a németektől megszállott Heynbeek-be a plébániára, ahova be volt osztva. A németek lefogták, rettenetesen megkínózták és végül 28 híve jelenlétében megölték. E tanúk egyértelműen azt állítják, hogy a katolikus papság iránti gyűlöletből gyilkolták meg."

Páter Petit ez években apácáknak adott egyik lelkigyakorlatán aggodalomtól remegő hangon felkiáltott:

— Imádkozzanak! Oh gyermekeim, imádkozzanak! Vért látok, oly sok vért látok!

Egy buzgó keresztény nőnek pedig 1914 januárjában ezt írja: „Imádkozzunk és áldozzuk fel magunkat, már közeledik a vértanúság ideje.”

*

Páter Petit tudta azt is, hogy a véres háborút, melyet előrelátott, ő már nem éri meg. De még pár évvel előbb, mikor súlyosan beteg volt és rendtársai az életéért aggódtak, ő derűs bizalommal megnyugtatta őket:

— Még nem hallottam a *Responsum mortis*-t.

S mikor megkérdezték, mit akar mondani e kifejezéssel, szokott egyszerűségével megmagyarázta:

— A *Responsum mortis* az, amit sok szent tapasztalt: valami, ami világosan megmondja nekik, hogy most eljött a halál órája.

Páter Petit lelke az utolsó években már szent békében készülődött a nagy útra.

— Ó, mily boldog vagyok — mondta egyik bizalmasának P. Verest-nek. — Soha nem értettem meg jobban, mint most, mily kegyelem volt Istentől, hogy a Jézustársaságába hívott. Egész

életem elfut szemeim előtt . . . ilyenkor fel kell kiáltanom: mily jó az Isten!

Halála előtt Páter Petit még egy kis iratot szerkesztett, melynek „Az én számadásom” (*Mon Bilan*) címet adta. Ebben lelki számvételszerűen nagy alázattal és őszinteséggel szembeállítja az Istentől nyert kegyelmeket s azt, amit ő ezekre való „gyáva felelete”-inek nevezett. Ez írás befejezése egyszersmind Páter Petit lelki búcsúszava:

„Ó Jézusom, Te meg fogod vizsgálni majd ezt a számvételt és ítéletedtől függ majd örök sorsom. — E gondolatra lelkem megoszlik a remény és félelem között. Reszketek, ha hűtlenségeimre gondolok, de bízom a te irgalmadban.

„Te, Uram, egész életemben atyai szeretettel viseltetted hozzám, Szűz Máriáról tapasztalatból tudom, mily kimondhatatlanul gyengéd az ő fogadott fiához, Szent Józseftől pedig számtalan nyilvánvaló jótéteményben részesültem, — ezek után, hogy adhatnék még helyet szívemben a legkisebb nyugtalanságnak is?

„Igen, Uram Jézus, joggal alkalmazhatom magamra tanítványod szavát: „A tökéletes szeretet kizárja a félelmet.” Szeretlek ó Jézus, szeretlek ó Mária, szeretlek ó József: belétek helyezem minden bizalmamat.”

*

Az 1913—14. évi tél megtörte a 93 éves aggastyán erőit. Tavasszal már nem kelhetett útra. Napjait a kápolnában vagy szobájában, szegényes szalmafonatú széken üldögélve töltötte. Köhögése miatt nem igen tudott feküdni, e szalmafonatú székekben érte a halál is.

Egész nap imádkozott vagy hallgatta, amint egyik rendtársa felolvasta neki Lisieuxi szent

Teréz életrajzát. Így még itt a földön megismerte e lelkirokonát. Ez az életrajz igen tetszett neki:

— Jóleső fürdő ez lelkemnek — mondta.

— Nem tudok vele betelni.

Május 15-én újra elolvasta a Mon Bilan-t s azután a kápolnába igyekezett, hogy a befejező szeretetnyilatkozatot ott mondja el Jézusnak. De a folyosón heves köhögés vett rajta erőt, lassan visszatért szobájába, melyet többé el nem hagyhatott.

Sietve hívták az orvost, ki megvizsgálta s utána Páter Petit többször kifejezett, határozott kívánságára nyíltan megmondta neki: valószínűleg közel már a halál.

— Köszönöm, Doktor úr — felelt Páter Petit. — Legyen meg Isten akarata.

Még aznap este felvette a szentkenetet és derűs lelkülettel felajánlotta életét Istennek.

— Most, — fűzte hozzá — ha a jó Isten is úgy akarja, kész vagyok.

A következő napokban azonban némi javulás állott be és Páter Petit is reménykedett:

— Azt hiszem, mégse most lesz, mondta.

De május 18-án, hétfőn már megfogytak az erői.

— Páter, — szólt egyik rendtársához — azt hiszem, meghalok. Oh, mily boldog vagyok!

De azután, mintha a sötétség szelleme megzavarta volna lelkét . . .

— Furcsa, — mondta — félek! . . . félek . . .

Néhányszor egész teste hevesen összerándult, arckifejezése elárulta lelke borzadását. — Panaszosan mondta:

— Annyira reméltem, hogy békés lesz halálom!

Igyekeztek megnyugtítani: oly sok embert segí-

tett meg a halál óráján, nem szabad kételkednie, hogy Szent József neki is megszerzi a boldog halál kegyelmét.

A Szent József-re való emlékezés mindjárt megnyugtatta:

— Igen, — mondta határozottan — igen, ő megsegít.

A bizalmatlanság kísértése azonnal eltűnt. Páter Petit környezete ebből megsejtette, hogy a halál a Szent Józsefnek szentelt szerdai napon fog bekövetkezni.

Kedden Páter Petit már nem tudott megáldozni, de néhány percre szobájába hozták az Oltáriszentséget. Ez nagy örömmel töltötte el. Élete utolsó napjának reggelén meglátogatja őt az Úr Jézus, amint 72 éven át ő is minden reggel felkereste az Úr Jézust a kápolnában. — Mély imádással fogadta a Szentséget és elbúcsúzott itt a földön az Oltáriszentségben élő Jézustól, kit oly nagyon szeretett.

Napközben egymásután keresték fel a papok, hogy még egyszer láthassák a szent lelkiatyát. A látogatókat a szalmaszéken ülve, szelíd mosollyal fogadta. Nehezen lélezett, kínos köhögési rohamai voltak. Ajkai csak imát mondtak; néha hallani lehetett sóhaját:

— Jézusom, irgalom!

Majd kezét mellére emelve, halkán mondta:

— Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit, irgalmazz nekem!

Este az orvosok újra tanácskozást tartottak és örömmel megállapították, hogy Páter Petit állapota javul.

Ő azonban tudta, hogy meghal.

Másnap hajnali két órakor, heves köhögési roham rázta meg. A mellette virrasztó Páter végső

feloldozásban részesítette s alig egy perc múlva a lélekzetvétele elállt, a jószágos tekintet és kedves arcvonások megmerevedtek: Páter Petit az örökkévalóságba lépett.

Ez szerdán, 1914 május 20-án, a Mennybemenetel ünnepének vigiliáján volt. E napon az Egyház a szentmisében emlékünke idézi az Úr Jézus szavait, melyek oly szépen alkalmazhatók az isteni Mester nyomán a jó Páter Petit-re is:

„Atyám, megismertettem nevedet az emberekkel, kiket e világból nekem adtál . . . Megdicsőítetek a földön, a munkát elvégeztem, melyet rámbíztál, hogy megtegyem. És most te dicsőíts meg, Atyám tenmagadnál . . .” (Ján. 17.)

A JÓ PÁTER PETIT

Páter Petit-ről az emberek rendszerint csak mint „a jó Páter Petit“-ről szóltak. Bár nagyon okos volt, megkapóan beszélt és buzgón fáradt a lelkekért, nem nevezték sem „okos“-nak, sem „buzgó“-nak vagy „nagy szónok“-nak, rendszerint még csak „főtisztelendő Páter“-nek sem mondták, hanem mindig csak jó-nak, a „jó Páter Petit“-nek hívták.

S igazuk volt, mert valóban a szívbeli jóság Páter Petit egész egyéniségét áthatotta s életének minden napját beragyogta, mint jótékony, égi fény.

Szelíd volt, elnéző, türelmes, jóindulatú, áldozatrakész és mindenkire szeretetteljes. Ismerősei megjegyezték, hogy soha semmi kérést meg nem tagadott; ha bármi jóval örömet szerezhetett, azt el nem mulasztotta, még ha nehezebbre is esett.

Honnan merítette Páter Petit ezt a bensőséges, áldozatrakész jóságot?

Ő maga bevallotta: „Mindíg olvasgatom az Evangéliumot, elmélkedem Jézus szavai felett, szemlélem munkáit, szenvedéseit, s hogy mily

végtelenül jó az emberekhez. *Ebben van az én egész lelki életem; ez nekem minden örömöm.*"

Ez a mindenkivel jöttévő jóság, Jézus szeretetét szétsugárzó szeretet nem veszett el a sír homályában, hanem a halál után Istennél megdicsőülve, mintegy égi arányokban és földöntúli hatalommal ragyog fel.

Páter Petit — így tanúsítja sokszáz hála nyilatkozat — az égben is a „jó Páter Petit“, ki segít, gyógyít, békít, térít s az ezerféle földi baj közt mosolyogva viszi diadalra a szeretetet, melyet Jézus szent Szívétől tanult.

Páter Petit tisztelete nagyobb mértékben a háború után terjedt el. Ez időben volt, hogy a belga családok oly keresztény szeretettel fogadtak otthonaikba sokezer magyar és osztrák gyermeket s a katolikus Belgium e tettel méltónak mutatkozott apostolához, a „jó Páter Petit“-hez, ki több mint 50 éven át szóval és tettel hirdette e nép közt a tettekben megnyilatkozó, áldozatra-kész szeretetet.

A jó Páttert elsősorban azok tisztelték, kik személyes ismerősei voltak és szentként emlékeztek rá. De Páter Petit jósága csakhamar sok mást is bizalomra indított s az imameghallgatások, feltűnő gyógyulások nem is késtek, különösen, ha Páter Petit ruhájából való szövetdarabkát adtak ereklyeként a betegeknek vagy helyeztek párnáik alá. Az évről-évre sokasodó imameghallgatások s a nép körében terjedő tisztelet hatása alatt, 1931-ben engedélyezték a szenttéavatási pört bevezető előzetes, informatív eljárást, melynek célja a későbbi esetleges szenttéavatási pör anyagának hiteles összegyűjtése. — Az előzetes eljárást három hivatalos egyházi bizottság folytatta le: egy Gand-ban, a másik Namur-ban és

a harmadik az indiai Ranchi misszióban, melyben Páter Petit-nek sok ismerőse és lelkipátermeke működik, mint hittérítő.

Ez előzetes eljárás alatt összegyűjtötték Páter Petit minden fennmaradt levelét, írását, minden ismerősét megidéztek, a vallomásokat eskü alatt vették ki s így jegyzőkönyvezték. Mindez több mint 3 évig tartott s Páter Petit ezalatt is, — mintha csak biztatni akarta volna tisztelőit — meg nem szűnt segíteni a hozzáfordulókat.

Az anyag felülvizsgálása után a római „Commissio Introductionis” felterjesztésére a Szentatya helyt adott a belga püspöki kar és a belga király kérésének s aláírta a felterjesztést: „Placet Achilleo”, keresztnévvel, amint az egyes bizalmasabb jellegű pápai okiratokon szokás. Ezzel 1937 február 3-án Rómában hivatalosan bevezették Páter Petit szenttéavatási pörét. Ebben először azt vizsgálják majd, hősiesség voltak-e Páter Petit erényei, s csak azután következhetik a közbenjárásának tulajdonított isteni csodák igazolása. — Reméljük, hogy ez alapos és hosszú eljárás tartama alatt Páter Petit még több imameghallgatással, gyógyulással igazolja azok bizalmát, kik őt megismerve s erényeit megszeretve Istennél közbenjárását kérik.

•

A Páter Petit segítségét köszönő hálanyilatkozatokat 2—3 évenként kis füzetekben teszik közzé. Páter Petit tiszteletének terjedését mutatja, hogy az első ily füzet több mint 100,000 példányban fogyott el.

Az alábbiakban ismertetünk néhány újabb imameghallgatást, mintegy találomra kiválogatva

őket a sokszáz közül, melyeket a legutóbbi „*Le bon Père Petit*“ c. füzet közöl.

*

Egy hétéves árva gyermek, V. Ferenc, kit apácák neveltek, 1932-ben hirtelen súlyosan megbetegszik. Az orvos vészes tuberkulózist (phtisie galopante) állapít meg.

— Néhány napon belül meghal — mondja.

A kis Ferenc ekkor elvégzi első szentáldozását és utána mindjárt a szent kenetben is részesül. A kórházi lelkész a nővérekkel együtt ugyanakkor kilencedet kezd Páter Petit-hez. A betegnek kis ereklyét adnak, s amennyire képes, ő maga is végzi a kilenced imáját.

Hogy a haláleset ne az intézetben következék be, a kis beteget kórházba szeretnék szállítani. Eleinte nem is akarják felvenni, mivel állapota reménytelen. A kórházi főorvos is megerősíti az árvaház orvosának véleményét: igen előrehaladt vészes tuberkulózis.

— E gyermeket nem látja többet — mondja a lelkésznek, ki Ferencet a kórházba kísérte. — Legföljebb 2—3 napig él még.

— Hogyan kaphatta e kisgyermek e bajt? — kérdi a lelkész.

— Szülei valószínűleg tüdővészések voltak. A baj eddig csak egy bacillustokban lappangott valahol a szervezetben. Egy napon aztán a bacillusgumó áttört az egyik ütőérbe s így a vérkeringés révén egyszerre megfertőzött minden szervet. Az ily esetek reménytelenek.

A lelkész azonban Istenbe vetette bizalmát s a kórházi apácákat is felkérte, csatlakozzanak a kilencedhez és kérjék Páter Petit közbenjárására a gyógyulást.

Az orvos ugyanakkor az ápolónővérhez így szól:

— E beteggel nem kell tenni semmit. E gyermek elveszett.

A nagy hittel végzett ima meghallgatást nyert. Három nap mulva, mikorra az orvosok a gyermek halálát várták, a betegség minden jele egyszerre eltűnt. A gyermek evett, erősödött és két hét mulva, orvosi igazolással, mint „tökéletesen gyógyult” visszatért az intézetbe. Azóta is egészséges. Hirtelen gyógyulását Páter Petit közbenjárásának tulajdonítják.

•

Az indiai Ginababar misszió iskolájában ragályos láz tört ki. A kis hindu gyermekek egymásután megbetegedtek. Az intézetnek sajnos betegterme sem volt s így a folyosón és az iskola-teremben kellett a betegeknek fekvőhelyet készíteni. Leverő látvány volt a folyosón, az osztályban fekvő 25 lázas gyermek. Néhány súlyosabb esetben már a haláltól félték.

A misszionárius hitoktató egy este miután kiosztotta a gyógyszert, szinte reménytelen helyzetében térdreborult és Páter Petit-nek ajánlotta intézete egészségét. — Három nap mulva már egyetlen gyermeknek sem volt láza. A misszionárius erre Páter Petit oltalmába ajánlotta az egész következő iskolaévet és — bár előrelátásból betegtermet építtetett — az egész intézet számára állandó jóegészséget kért. A következő esztendőben két diákja volt csak beteg, de ezek is csak pár napos meghűléssel, s a rákövetkező évben is csak egy betege volt. Így a betegterem — hála Páter Petit oltalmának — üresen áll és más intézeti célra használható.

A hálás misszionárius Páter Petit arcképét a díszhelyre, a feszület alá függesztette s diákjai-val évente kilencedet végez a jó Páterhez.

*

Egy belga apáca írja, hogy 1915-ben, mikor 9 éves gyermek volt, az iskolába érve felszólították valamire.

— Nem! — felelt az akaratos gyermek.

Válaszul hatalmas pofont kapott.

Hogy az ütést elkerülje, fejét oldalt kapta és így a pofon teljes erővel épp a fülét érte. E percben mintha repülő motor bűgását hallaná. Majd erős fájdalmat érzett.

Betegsége azóta sem szűnt meg. A legjobb szakorvosok hiába kezelték: füle folyt, a fájdalmak és a mótorszerű zúgások nem múltak. E fülére csakhamar teljesen megsüketült. Így szenvedett 18 évig és állapotában nem mutatkozott semmi javulás.

1933-ban felbátorodva egy gyógyulás hírére, a nővér kilencedet kezd Páter Petit-hez. A negyedik napon egyszerre sajátságos új zúgást hall beteg fülében és ez meg is marad. A kilenced hetedik napján, egy vasárnapon a zárdalelkész beszédét sokkal jobban hallja.

— Hangosabban beszélt ma a Főtisztelendő úr, mint máskor? — kérdi az egyik nővért.

— Nem.

Erre a nővér cellájába siet és ott egy zsebórával kísérletet végez. Semmi kétség! 18 éve beteg füle újra hall! De a zúgás és a fájás még egyre tartott. Egy második kilenced alatt ez is elmúlt s a nővér most teljesen egészséges.

*

Egy francia intézetben vörheny-járvány tört

ki. Mikor már 11 beteg volt, az intézet igazgatója Páter Petit által kérte Istent, hogy a többi gyermek egészséges maradjon s a betegek gyorsan felépüljenek.

E naptól kezdve egyetlenegy gyermek sem kapta meg a bajt s a betegeknel is a magas láz csak egy-egy napig tartott s komplikáció nélkül felgyógyultak.

A jávai Djoha Kayha misszióban egy asszonyt már 8 nap óta 40 fokos láz gyötört. Az orvosok nem tudták megállapítani, mi a baja. — Végül a nővérek kórházába vitték a lázban teljesen letört beteget.

Ez az asszony 13 gyermek édesanyja volt.

A nővérek Páter Petit ereklyéjét adták neki. Férje és gyermekei pedig ünnepélyesen a házukba vitték Páter Petit képét és közösen kilencedet kezdtek. A láz már az első napon 37,5 fokra csökkent s a kilencedik napon az anya gyógyultan tért vissza családjába.

*

Ugyancsak Jávából írják a kedves nővérek kórházából:

Egy idős amerikai úr, súlyos gyulladást kapott a jobbkezén. Pár hét múlva, a kezelés ellenére, annyira súlyosbodott a baj, hogy a sebész látta, amputálni kényszerül és elhatározták, hogy másnap levágják a kezét. A szegény beteggel közölték az orvosi döntést, mely egészen leverte.

Ekkor kaptam meg Páter Petit kis ereklyéit, — írja a nővér — s bár az amerikai protestáns volt, mégis felszólítottam, kérje imában Páter Petit segítségét. Elmeséltem neki nagyjából Páter Petit életét és különösen néhány kedves részletet. Amikor megmutattam neki az ereklyét, naívu

megkérdezte: a kötözés alá kell-e tenni? — Én is kilencedet kezdtem.

Másnapra a daganat alább hagyott s érezhető volt a javulás, úgyhogy az amputációt elhalasztották. A beteg minden este szívből imádkozott s bizalommal kérte Péter Petit segítségét. Állapota napról-napra javult s két hét múlva gyógyultan hagyta el kórházunkat.

Búcsúzáskor megkért, mondjak köszönetet Péter Petit-nek.

— Ezt Önnek magának kell megtennie — feleltem neki. T. i. magamban a gyógyulás mellett az igaz hit kegyelmét is kértem számára. — Azután elutazott Amerikába. Már 70 éves volt és foglalkozására a régészettan tanára.

.

Súlyos betegségben a szükséges operációt magas láz miatt nem lehetett végrehajtani. A hozzátartozók kilencedet végeztek Péter Petit-hez s a láz már a második napon alább hagyott. A műtét is jól sikerült.

.

Az egyik belga kórház ápolónője, heves torokgyulladás után a belfülén súlyos otitis-t kapott. Rosszindulatú daganat keletkezett s a beteg láza 40 fokra szökött. Az orvosok agyhártyagyulladásról féltek, ha a daganat fel nem fakad. — A beteg láza nem csökkent, állapota mind aggasztóbb lett. — A két orvos-tanár úgy döntött, hogy másnap megoperálják. S az operáció után részesült volna a szentkenetben.

Amikor erről a betegápolónő vőlegénye értesült, a bátyjával együtt kilencedet kezdett Péter Petit-hez. Ez délután fél 5-kor volt. Imájuk

után, 5 óra tájban meglátogatták a beteget. Dél-
előtt a beteg még beszélni sem igen tudott, most
azonban nyugodtan mondta:

— Egy kis idő óta sokkal jobban vagyok.

Arcának pirossága is elmúlt és láza 41,3
fokról 38 fokra csökkent. — A vőlegény és bátyja,
bízva Páter Petit közbenjárásában, majdnem az
egész éjszakát virrasztva, imában töltötték.

Másnap reggel a két orvosprofesszor meglepve látta a javulást s az operációt a kórházi
főorvossal együtt „egyelőre fölösleges”-nek ítélték. — A beteg láza csakhamar teljesen elmúlt
és a daganat is eltűnt.

Egy hitetlen orvos nyilatkozata szerint: „ez
egészen rendkívüli gyógyulás” volt.

*

Charleroi-ból írja egy vállalati igazgató:
„Egyik alkalmazottunknak, ki súlyos operáción
esett át és kinek sebe nem gyógyult, átadtam egy
kis ereklyét és megígértettem vele, hogy kilencedet
végez Páter Petit-hez. A kilenced utolsó nap-
ján bezárult a seb. — Ez az úr katolikus, de
nem gyakorolta hitét, most azonban megtért és
áldozik.

*

Egy másik nyilatkozat csak ennyit mond:

„Hála a lélek és a test gyógyulásáért.”

Sokan a megtérés kegyelméért mondanak
köszönetet, — többen mások az anyagi bajokban
tapasztalt föltűnő segítségért adnak hálát.

Nagy nyomorba jutottunk — írja egy anya,
— mert férjemet és fiamat is elbocsátották a
munkából. A Szent Rozália-kórház egyik kedves
nővére azt tanácsolta, forduljak a jó Páter Petit-

hez. — Öt kicsi gyermekemmel imádkozni kezdem a jó Páterhez.

Már a kilenced harmadik napján felkerestek minket s férjemnek és fiamnak újra felajánlották, foglalják el munkahelyüket. Hála a jó Páter közbejárásáért!

*

Reims-ből közli egy fiatal lány:

Nehéz helyzetben voltunk, amikor még operáció és az ápolás költségeit is fedeznünk kellett. Ekkor olvastam a kis füzetet, melyben a Páter Petit által elnyert kegyelmeket ismertetik s mivel éppen volt jegyem a nemzeti sorsjátékra, elhatároztam, kilencedet végzek, hogy legalább valami kisebb nyereményt kapjunk s így fedezhessük költségeinket.

A húzás után nagy csalódással láttam, hogy semmit sem nyertem. Pedig oly bizalommal imádkoztam és oly biztos voltam, hogy meghallgatást nyerek! — Kevés idő múlva azonban megtudtuk, hogy egy igen gazdag ismerősünk felkereste a szanatóriumban a sebészprofesszort és kérte, hogy az orvosi honoráriumot és a költségeket ne fogadják el mi tőlünk, mert mindezt majd ő fedezi. És így is tett.

*

Tournay-ból közli egy nyilatkozat: Kilencedet végeztem Páter Petithez, hogy egy pört megnyerjek. A kilencedik napon javamra dőlt el az ügy.

Négy évvel ezelőtt szerencsétlen körülmények közt minden vagyonunkat elvesztettük — írja egy családanya — és súlyos feltételek mellett nagy összegű kölcsönt kellett felvennünk. Hely-

zetünk mind aggasztóbb lett. Páter Petit-hez fordultam s megígértem, hogy ha megsegít, megírom jöttét.

Kevéssel utóbb egy rokonunk, kire nem is mertünk volna számítani, önként felajánlja, hogy kifizeti adósságunkat, a tőkét soha vissza nem kéri és csupán igen csekély, szinte csak névleges kamatot fizetünk neki, az eddigi súlyos kamatok és tőketörlesztés helyett.

*

„70 pályázó közül én nyertem el az állást Páter Petit segítségét kérve” — írja egy fiatalember Bruges-ből.

*

Megígértem Páter Petit-nek, — közli egy liégei kereskedő — hogy ha megsegít, ezt hálából azonnal közzéteszem. — S valóban, mikor már azon a ponton voltunk, hogy üzletünkkel fel kell hagyni, váratlanul nagy rendelés útján 10,000 frankhoz jutottunk.

*

A nagy, súlyos gondok mellett azonban Páter Petit néha kedves közvetlenséggel elhárítja a kis, szinte gyermeki, csekély szomorúságokat is. — Ime, egy kis történet, mely mintha csak a szentferenci Fioretti közül való lenne:

A jó Páter Petit — írja egy tisztelője — igen nehéz ügyekben meghallgatott s azóta nagy bizalommal vagyok hozzá. — Nemrégén költözködtünk s amikor a kanári kalitkáját levittem, ügytelenségből kinyitottam s a madárka elrepült. Nem foghattam meg, mert már a fák tetején röpködött. Szomorúságomban ekkor Páter Petit-hez fordultam s megkértem, szerezze vissza az

elrepült kanárit. Azután otthagytam az üres kalitkát és a munkám után mentem.

Estére a kanári a kalitkában volt. — Elmondták, hogy kevéssel távozásom után, utcagyerekek észrevették a madárkát és éles kövekkel dobálni kezdték. A kanári ijedten menekült és végül is menedéket keresve az egyik szomszédos utcában, egyenesen sógornőm kezeibe repült.

*

Gyakran fordultak Páter Petit-hez a családi béke helyreállításáért s ő ilyenkor is megértőnek mutatkozott s egyetértésre hangolva a szíveket, visszaszerezte a békesség elvesztett kincsét.

Az Egyesült Államokból írják: Házastársak közt megszűnt az egyetértés annyira, hogy — noha katolikusok voltak, elhatározták, hogy válnak. Megpróbálták kibékíteni őket, de minden hiábavaló volt. — E szomorú napokban a fiatalasszony anyja egyik barátnőjétől Páter Petit-képecskét kap. Bizalma feléled és nagy buzgalommal imádkozni kezd. S a kibékülés, melyet eddig lehetetlennek tartottak, már néhány nappalva bekövetkezett, mindnyájuk nagy öröme.

*

Páter Petit-hez végzett kilenced által elnyertem, hogy két személy, kiket egyaránt szeretek, kibékült — olvassuk egy liègei hálanyilatkozatban.

*

S egy másik eset, melyet Bruxelles-ből ír egy asszony:

„Férjem már több hónapja elhagyott és reményem, hogy valaha is visszatér, napról-napra

csökkent. Ez időben olvastam a Páter Petit-ről szóló könyvet és mindjárt kilencedet kezdtem hozzá. Az első kilenced után, mintha már némi kis remény lett volna, de semmi több . . . Újra kilencedet kezdtem és még mielőtt befejeztem volna, férjem visszatért és most boldogan élünk.”

*

Nagy segítőnek mutatkozik Páter Petit az élet különlegesen jelentős napjain, melyek mintegy sorsunk fordulópontjai. Így amikor az élet-pálya és a hivatás kérdéseiben kell dönteni, kieszközli Isten megvilágosító kegyelmét és — mint egyik nyilatkozat írja — segít legyőzni a hivatás elleni makacs kísértéseket.

De életünk legfontosabb perce kétségtelenül az a titokzatos és döntő pillanat, amikor az időből az öröklétbe lépünk, a próba leteltével a végleges ítéletet fogadjuk. — Páter Petit a halál órájára is nagy kegyelmeket eszközöl ki Istentől.

Szülővárosából, Gand-ból írják: Az orvosok már feladták édesatyámat és mind a négyen azt mondták, hogy sajnos, szörnyű szenvedések közt kell meghalnia. — Szomorú tehetetlenségemben Páter Petit-hez folyamodtam, és szegény atyám számára szelíd, csöndes halált kértem. — S az orvosok állítása ellenére, szegény atyám valóban szenvedés nélkül, békén húnyt el.

*

Még nagyobb kegyelem, melyről Amerikából, Washingtonból értesítenek: „Egyik betegünk, ki évek óta nem gyónt, nem áldozott, már közel volt a halálhoz. Makacsul visszautasította a szentségeket. — Ekkor Páter Petit-hez folyamodtunk, megígérve, hogy ha meghallgat, közzétesszük a

közbenjárására nyert kegyelmet. — S a beteg már másnap reggel fogadta a papot, feloldozásban és a szentkenetben részesült és kevéssel ezután meghalt."

Befejezésül a kanadai farmerek világából közlünk egyszerű, derűs történetet. Ez a kis történet azt is mutatja, hogy a jó Páter Petit, mint akinek Isten most égi hivatást adott a földön, maga is segít ismertetni és terjeszteni élete történetét, hogy az egyszerű bizalom, a jóság és az istenszeretet útján minél többen kövessék.

Cypress-River-ből írja egy farmer felesége, hogy elolvastván „A jó Páter Petit” című első kis füzetet, mindjárt nagy bizalmat és tiszteletet érzett Páter Petit iránt. — Ekkortájt a farmer és felesége vásárra készültek, hogy eladják bárányaikat.

„Már azelőtt is többször mondogattuk, — írja az asszony — ha e vásárról 40 dollárt hozunk haza, nagyon meg lehetünk majd elégedve.”

— Nos, — szól az asszony férjéhez — ha még többet, mondjuk ötven dollárt keresnénk, megengeded-e, hogy két dollárért megvegyem Páter Petit életrajzát?

— Jó, — feleli a férj — de akkor Páter Petit tegye meg, hogy keresetünk elérje az 52 dollárt, ebből aztán kettőért megveheted a könyvet.

„Nagy bizalmam volt Páter Petit-hez — folytatja a levél — és mindjárt kilencedet kezdtem hozzá. Másnap reggel útrakeltünk bárányaikkal és a vásáron éppen 52 dollárt kerestünk. — Páter Petit meghallgatta imámat.”

Sokáig lehetne még folytatni Páter Petit kis és nagy jótetteinek ismertetését. De helyettünk szóljon most maga Páter Petit és tanítson meg arra a lelkeségre, mely őt oly kedvessé tette Jézus előtt.

Függelék

Ima Páter Petit boldoggáavatásáért.¹

Ó jóságos Jézus, ki szolgád, a jó Páter Petit egyszerű és kedves erényeiben megmutatad, mily édes a te igád, mily könnyű a te terhed, esdve kérünk, dicsőítsd meg őt az egész Anyaszentegyház színe előtt, hogy ezáltal mindnyájan felbuzduljunk Hozzád való gyermeki áhítatának és irgalmas felebaráti szeretetének követségében.

Add, hogy mi is, mint a jó Páter Petit teljesen hűséges nevelőatyád, Szent József s a te áldott édesanyád, a Boldogságos Szűz Mária oltalmára bizzuk magunkat és szívünket egészen Neked szenteljük, ó jóságos Mesterünk, mi igazi Barátunk. Amen.

Ó jóságos Jézus, add meg nekünk hűséges szolgád, a jó Páter Petit közbenjárására a kegyelmet . . .

Jézus, Mária, József!

Miatyánk, Üdvözlégy, Dicsőség . . .

A. M. D. G.

¹ Páter Petit tisztelőinek kis ereklyét (P. Petit ruhájából való szövetdarabkát) szívesen ajándékozik a szenttéavatási pör belgiumi szorgalmazója: Rév. Père R. de Kinder S. J., 33 rue Savaen, Gand, Belgique. (Irni lehet latinul vagy bármelyik világnyelven.)

MÁSODIK RÉSZ

PÁTER PETIT HAJÓJA

(MON NAVIRE)

Alázattal helyezem e lapokat szentséges Atyánknak, Jézus Krisztus csatatkozhatatlan Helytartójának lábaihoz és mindazt, amit tartalmaznak előre alávetem a római Szentszék ítéletének, melyhez a legteljesebb engedelmességgel és fiúi szeretettel ragaszkodom.

Petit Adolf S. J.

Ajánlás

Egy kilencven éves aggastyán fontos útra készül. Utazásra az örökkévalóságba.

Elhatározta, hogy ezt az utat hajón teszi. De mielőtt útrakelne, búcsúüdvözlétképen hűségesen leírja barátainak, milyen e hajó, mely őt az óhajtott öbölbe fogja vezetni.

Adja az Ég, hogy egy napon majd mind-egyikük ugyane hajón utazzék és viszontlássza régi barátját az örök boldogság honában.

Tronchiennes, 1912 január 1.

Petit Adolf S. J.

Az Olvasóhoz

Életemnek nagy részét azzal töltöttem, hogy Szent Ignác lelkigyakorlatait adtam különféle személyeknek: papoknak, szerzeteseknek, gazdagoknak, szegényeknek, előkelőknek, munkásoknak, gyermekeknek. Így tapasztalva, mily bámulatos Szent Ignác e könyvének hatása, mily csodás megtéréseket eszközöl, mindjobban megbecsültem és égő vágyat éreztem, hogy minden módon felhasználjam a lelkek üdvösségére.

A papok számára két latin művet hagyok a körükben, több mint 50 éven keresztül végzett lelki szolgálataim emlékéül. Ezek a legmagasabb jóváhagyásban részesültek és X. Pius pápa Őszentsége kegyes volt őket az egész földkerekség papságának melegen ajánlani.¹

Egyéb lelki gyermekeimnek, kik szintén igen sokan vannak, szeretnék valami hasonló emléket hagyni lelkipásztorkodásomról.

Nekik ajánlom tehát ezeket a lelkigyakorlatos előadásokat, melyeket a vallásos személyek egy meghatározott csoportjának adtam s mindenkire magára bízom, hogy ezeket a saját egyéni körülményeire alkalmazza.

¹ Sacerdos rite institutus . . . Ed. Desclée de Brower, Bruges, Belgique Templum spirituale sacerdotis . . . u. o.

A LELKIGYAKORLATOK ALAPGONDOLATA

Jóságos Mesterünket szeretném utánozni, aki oktatásaiban szívesen él példabeszédekkel, hasonlatokkal. Így elragadó egyszerűséggel tanította a legfölségesebb igazságokat. — Tehát én is, mint Ő, egy hasonlat körül szeretném csoportosítani és amennyire lehet, összesűriteni a megfontolásokat, melyeket Önöknek adni óhajtok s ez mintegy alapgondolata lesz az egész lelkigyakorlatnak. Remélem, hogy így feldolgozhatom mindazt, amiről gondolom, hogy a lelkigyakorlatot gyümölcsözővé teszi.

De mielőtt ezt az alapgondolatot előadnám, két kérdésre szeretnék megfelelni.

1. Mit jelent lelkigyakorlatot végezni?
2. Milyen lelkülettel kell a lelkigyakorlatokba jönni?

I. MIT JELENT LELKIGYAKORLATOT VÉGEZNI?

Lelkigyakorlatozni azt jelenti, amit a jó kereskedő tesz. Minden évben felállítja a mérleget, megállapítja, mit követel és mivel tartozik és így megtudja, mit vesztett vagy mit nyert. Át-

nézi egész üzletét, hogy lássa, mily állapotban van; nincs-e ott sok elavult áru, — ezeket kicseréli; vagy olyan, melynek most már nincs keletje, — ezekről is lemond és másokat keres helyettük. S végül, mikor mindent elrendezett és kitakarított, új buzgósággal fog újra munkához. — Mi vagyunk ez a kereskedő és nekünk kell a megfelelő időben rendszeresen számonkérnünk, vajjon rendben van-e minden a lelkünkben.

Lelkigyakorlatolni jelenti, hogy azt tesszük a lélekkel, amit a jó földműves tesz. Évről-évre meghatározott időben megvizsgálja földjét, megtrágyázza, felszántja és a szántást beveti maggal, melyből majd kihajt az óhajtott vetés. — Mi vagyunk ez a földműves és meg kell művelnünk lelkünk földjét, táplálnunk kell és fel kell szántanunk s elvetnünk beléje a keresztény erények magvait, hogy Isten behordhassa onnan az üdvösség és a megszentelődés gyümölcseit, melyeket örök dicsőséggel és boldogsággal jutalmaz.

Aki lelkigyakorlatozik, azt teszi lelkével, amit a jó órás az órával. Megvizsgálja, vajjon a kerekék és az egyéb részek, jó rendben vannak-e, ha szükséges, szétszedi az órát, megtisztítja mindeütt a rozsdától és portól és ha valamely darabja rossz vagy elkopott, azt kicseréli. Majd újra összeállítja az órát, kifényesíti és mintha új lenne, úgy adja vissza tulajdonosának. — Mi vagyunk a jó Isten órái. Ezek az órák gyakran szorulnak tisztogatásra; néha még többé-kevésbé jelentős javításra is. Én azért jöttem, hogy segítsek Önöknek eltüntetni a lelkükről a bűn porát és rozsdáját s hogy segítsek kicserélni egyes káros szokásokat, beigazítani az óra járását, hogy aztán így jó állapotban adjuk át Istennek, a mi Teremtőnknek kezébe.

Lelkigyakorlatozni még azt is jelenti, hogy azt tesszük a lelkünkkel, amit az orvos a beteggel. Megvizsgálja állapotát, kikérdezi, tanulmányozza a baj okát; majd gyógyszereket ír elő és megmondja, mitől kell a betegnek óvakodnia.

És végül, aki lelkigyakorlatozik, azt teszi a lelkével, amit a jó mérnök, amikor épületet készít, mely híressé teszi majd nevét és dicsőséget hoz rá. — Mi Isten temploma vagyunk, mondja Szent Pál, és Szent Ágoston ebből azt következteti, hogy kötelességünk magunkban Istenhez méltó épületet emelni. Ez legfőképp a lelkigyakorlat által történik.

II. MILYEN LELKÜLETTEL KELL A LEKIGYAKORLATOKBA KEZDENÜNK?

Először is mély hálát kell éreznünk Isten iránt, ki oly jó és a lelkigyakorlat áldásaiban részesít.

Másodszor testileg-lelkileg összeszedetteknek kell lennünk. Órizzuk meg tökéletesen a csendhallgatást és vigyázzunk érzékeinkre; főleg képzeletünket tartsuk jól kordában. Egyszóval, legyünk egészen egyedül a házban az isteni Mesterrel, az Ő szent Anyjával, Szent Józseffel és a jó őrangyallal.

Harmadszor sok nagylelkűségre van szükségünk. Isten beszélni fog hozzánk e napokban: elő kell tehát készülnünk nemcsak arra, hogy meghallgassuk Őt, de arra is, hogy felhívására tökéletes engedelmisséggel feleljünk. Ne tagadjunk meg tőle semmit, amit tőlünk kérni fog.

Íme, egy hasonlat, mely jobban megérteti e gondolatot.

Három állat igyekszik azon, hogy feljusson

a magas hegyre: a csiga, a kutya és a sas. Az első kétségbeejtő lassúsággal halad. A második, a kutya, néha jól nekilendül, de mily állhatatlan! Eljut-e így valaha is a célhoz? A harmadik, a sas, sebes szárnyalással repül fel egészen a csúcsig, ahol aztán szabadon megpihen. — Tegyük úgy, mint a sas. Emelkedjünk fel nagylelkű lendülettel már a szentgyakorlatok kezdetén az Úr hegyének csúcsáig, hogy ott meghalljuk szavát. „Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem? Szólj Uram, hallja a te szolgád!”

Legyen ez a lelkigyakorlat mindnyájunk számára valóban szent élet kezdete. Mondjuk mi is, mint Berchmans szent János: „Tegyenek a többiek amit akarnak; ami engem illet, én szent akarok lenni, nagy szent rövid idő alatt, Isten kegyelmével.” És mondjuk ezt teljes őszinteséggel. — De hogy e vágyaink annál biztosabban megvalósuljanak, ajánljuk magunkat egészen különösen Jézus szent Szívének pártfogásába. Kérjük Őt, világosítsa meg értelmünket Szívének isteni fényével, gyujtsa lángra szívünket szerelmének tüzevel. És kegyeskedjék e szentgyakorlatainkban Ő maga lenni a vezetőnk.

Most eljutok a lelkigyakorlat alap gondolatához. Az Egyház egyik himnuszának szavai sugallották ezt nekem. Gyakran énekeljük: „*Ave maris Stella*, — Üdvözlégy tengerek Csillaga.” Az Egyház így szólítja meg a Szent Szűzet és ezzel arra tanít, hogy a keresztény embert úgy tekintsük, mint aki óceánon hajózik. És valóban, mindnyájan az élet nehézségei, küzdelmei és fájdalmai közt törekszünk az örökkévalóság felé. Életünk viharos tenger, melyet át kell szelnünk, hogy eljussunk az égbe. Mindnyájunknak megvan a maga kis hajója, melyet kormányoznia

kell. Magam előtt szemlélem mind a hajókat, azaz az önök lelkeit, mint a Szent Szűz kis flotilláját.

Ez a kis flotilla a lelkigyakorlat után kiszáll a tengerre és elvitorlázik az örök élet kikötője felé. Most néhány napig itt van a hajógyárban, hogy a sürgős javításokat elvégezzék. Fel is kell szerelni a nélkülözhetetlen műszerekkel és el is kell látni a szükséges élelemmel és árukkal. Jómagam a felügyelő vagyok, akit Isten elküldött, hogy vigyázzak e munkára. Fogjunk tehát azonnal hozzá hajónk felszereléséhez és helyezzük el ott mindenekelőtt az iránytűt.

AZ IRÁNYTŰ

Hosszú útnál a hajóra iránytű kell. Iránytűnek hívják, amint gondolom mindnyájan tudjuk, azt a lapot, melynek mágneses tűje szabadon felerősítve kis csúcsra mindig észak felé fordul. Ezzel a szerszámmal biztosan megadható az irány, melyet a hajónak követnie kell — a lelki hajózásban iránytű az állandó gondolás a végső célra.

Íme, ez az első műszer, mellyel el kell látnunk magunkat. — Három fajta iránytűt különböztetünk meg: van általános iránytű, minden ember számára; van azután iránytűje a kereszténynek; és végül van iránytűje a szerzetesnek.

I. MINDEN EMBER IRÁNYTŰJE

Az embernek, mint értelmes lénynek mindig gondolnia kell végső céljára, ha nem akar eltévedni. Sohasem szabad elfelednie, azért teremtetett, hogy Istent dicsérje, tisztelje, neki szolgáljon és azáltal üdvözüljön.

II. A KERESZTÉNY IRÁNYTŰJE

A kereszténynek nem szabad soha megfélekednie arról, hogy ő Isten gyermeke, Jézus Krisztus testvére, Jézus Krisztus örökös társa és tanúságtevője.

a) *Isten gyermeke.* — Isten a mi atyánk. De vajjon igazán így gondolunk-e rá? Milyenek érzelmeink és viselkedésünk vele szemben?

b) *Jézus Krisztus testvére.* — Az isteni Üdvözítő testvérünk, legidősebb bátyánkká akart lenni. Ezért kell hasonlítani hozzá. Szemléljük hát életét, hogy lássuk, annak mintájára formáljuk-e a magunkét? Mennyire szerette Ő a szegénységet, megaláztatást, szenvedést! Mily jó, türelmes és szeretetreméltó volt! Nézzük Őt Betlehemben, Názáretben, Judea városaiban és falvaiban. És mit teszünk mi? Miképen igyekszünk hozzá hasonlítani?

c) *Jézus Krisztus örökös társa.* — A mi isteni Üdvözítőnk meghódította számunkra vérének árán a mennyek országát. Ne tévesszük soha szem elől ezt a boldog örökkévalóságot, melyben Isten vár ránk és hajózzunk bátran a mi égi hazánk felé.

d) *Jézus Krisztus tanúságtevője.* — A tanú, görög szóval *mártir*, azaz vértanú. Ez is egyik jelentése a keresztény névnek. Mint keresztényeknek késznek kell lennünk, hogy elszenvdjünk minden kint és magát a halált is, ha Isten tőlünk vérünk tanúságát kéri.

III. A SZERZETES IRÁNYTŰJE

Mint szerzeteseknek kötelességünk a tökéletességre, az életszentségre törekednünk. Idézttem

az elején Berchmans szent János szavát: „Én szent akarok lenni, nagy szent és késedelem nélkül.” Komolyan akarta ezt és azzá is lett. 21 éves korában halt meg és e rövid idő alatt eljutott az életszentség kikötőjébe. Nemcsak boldoggá, hanem szentté is avatták. — Amikor szerzetesek lettünk, szabadon vállaltuk a kötelezettséget, hogy törekszünk a tökéletességre, a szentségre. Hogy állunk most a teljesítéssel?

Tekintsünk magunkba és újítsuk meg buzgóságunkat. Ne tévesszük soha szem elől a mi iránytűnket és Jézus és Mária segítségével biztonságban fogunk hajózni. El fogunk jutni, mint Berchmans szent János, mi is a célhoz, mely felé hajónkat irányítjuk.

A KORMÁNYKERÉK

Az iránytű mellé kell a hajóra kormánykerék is. Az iránytű jelzi az utat, a kormány megadja az irányt. A kormányosnak tekintetét az iránytűre szegezve, erős kézzel kell irányítania hajóját a kormány segítségével. Ez a szerszám teljességgel nélkülözhetetlen, ha nem akarunk eltérni az iránytól, melyet követnünk kell. — Amint különbséget tettünk a lelki hajózásban az általános iránytű, majd a keresztény és végül a szerzetes iránytűje közt, éppúgy itt is megkülönböztetjük a kormányt, melyet minden embernek használnia kell, majd azt, mely a keresztényé és végül a szerzetesé.

I. A MINDEN EMBER KORMÁNYA

Isten az embert értelmes lénynek teremtette és ezért nem mondhat le viselkedésében esze használatáról. Nagy gonddal kell vigyáznia, hogy az értelem tekintetét el ne homályosítsák sem a pillanatnyi benyomások, sem a képzelet, sem a szenvedély. De vajjon van-e valami haszna, ha most itt erről a három okról beszélünk, melyek megakadályozzák az embert abban, hogy tisztán lásson? Kétségtelenül, mert — sajnos! — ha

szerzetesek vagyunk is, azért még nem járunk el mindenben értelmesen. Lássuk tehát, mily okok téríthetik el a hajónkat a helyes irányból? — Itt vannak először:

a) *A pillanatnyi benyomások.* Gyakran állunk a pillanat hatása alatt. Jó szót szólunk hozzánk: már minden nagyszerű! Ha pedig valaki kevésbé kedves velünk: minden rosszra fordul, azt hisszük, most már minden elveszett. Nem ritka dolog, hogy a pillanatnyi benyomások szomorú eredményre vezetnek, mert hatásuk alatt ostobaságokat cselekszünk. Sohase engedjük tehát, hogy pusztán benyomásaink vezéreljenek minket. — Azután itt van:

b) *A képzelet.* Ó, a képzelet! Ez is mennyire becsap és félrevezet minket. — Hasonlatképen vegyük a tükröket. Vannak domború, homorú és lapos tükrök. A domború tükörben minden mosolygós, minden csodálatos. Azért is helyezik el az üzletekbe és kertekbe azokat a fényes, síma, színes gömböket, melyek oly előnyösen tükrözik vissza a tárgyakat. — Éppígy a képzelet is a valónál szebbnek mutatja a dolgokat, mintegy domború tükörben. Így pl. egy apáca pillantást vetve a világra, melyet elhagyott, azt oly ígésző (de hamis) megvilágításban látja, hogy sajnálkozni kezd:

— És én, ha mindent el nem hagytam volna, — így szól magában — én is élvezhetném ezeket az örömöket, melyek nincsenek is megítélva stb. — Ebből látható, mily szomorú az ily álmodozások hatása.

A homorú tükörben ellenkező hatás mutatkozik. Minden óriási lesz és torz arányokban megnagyobbodik. A legkisebb dolog is, mely hajónk közelében úszik, tengeri szörnyhöz hason-

lít. Egy fadarab pedig, hegyóriásnak látszik. A képzelet rettenetes arányokban meg tudja nagyítani a legkisebb nehézséget is. Így aztán az ember megáll és kétségbeesik.

Vannak végül lapos tükrök, melyekben olyannak látjuk magunkat, amilyenek vagyunk és a dolgokat is olyanoknak, amintők. De azért a képzelet még itt is súlyos tévedéseket okozhat, amikor ott láttatja velünk a dolgokat, ahol nincsenek. Ha a macska tükör előtt van, azt hiszi, egy másik, magához egészen hasonló állatot lát. Közeledik, a másik is úgy tesz, erre dühös lesz és a tükör mögé megy, hogy megkeresse azt, ami haragítja. Természetesen semmit sem talál, miután nem látott mást, mint a saját képét. Megeshetik velünk, hogy a képzelődés nyomán hasonló tévedésbe esünk. — Íme, mi történt egyszer egy szerzetesházban:

Az egyik nővért, aki hibát követett el, magához hivatta a főnöknő és megfeddte. Ő, meglepve, hogy hibája kitudódott, sorra vádolta az apácákat, társnőit, hogy ezt jelezték; végül rájött arra, hogy magamagát árulta el. A főnöknő mindent látott és mindent hallott. Nem emlékeztet minket e jó nővér esete a macskára, melyről az imént volt szó?

Vigyázzunk tehát jól a képzeletre, erre a házi bolondra. Egy szent mondotta, ha valami jót akarunk tenni, azzal kell kezdenünk, hogy e bolondot kiutasítjuk. — És harmadszor itt van:

c) *A szenvedély.* — Istennek szentelt személyek közt ez ritkább, de azért az apostolok közt is volt egy áruló és árulásának oka a szenvedély volt, a pénzvágy undok szenvedélye.

II. A KERESZTÉNY KORMÁNYA

Isten, hogy az értelem kormányát a kereszténynél erősebbé tegye, burkolatot ad neki, melyel felruházza, s ez a hit. A kereszténynek az élet minden eseményében hite szerint kell eljárnia. — Ha azt akarjuk, hogy hajónkon ott legyen az igazi keresztények e kormánya, igazítsuk hajónkat mindig azon három alapelv szerint, melyekre maga a mi Urunk tanította Sziénai szent Katalint.

a) *Minden dolgot Isten irányít vagy enged.* A hit és az ész arra tanítanak, hogy semmi sem történik Isten akarata, vagy legalább az ő megengedése nélkül.

b) *Isten önmagáért irányít vagy enged minden dolgot.* A végtelenül bölcs és végtelenül tökéletes Isten mindenben célt tűzött ki magának és ez a cél nem lehet más, mint Ő maga, az Ő nagyobb dicsősége.

c) *Isten az ő gyermekeinek nagyobb javára irányít és enged mindent.* — Isten, aki Atyánk, mindnyájunknak lelkét végtelen szeretettel szereti. Mindabban, ami velünk történik, a mi javunkat, a mi nagyobb javunkat akarja. Lehetséges, hogy üldözni fognak minket, számkivetésbe küldenek és megfosztanak mindattól, amit most használhatunk. Ha ez bekövetkezik, legyünk meggyőződve, Isten ezt is csak lelkünk nagyobb javáért engedi meg. Ez igazságokról sokszor nem vagyunk elég erősen meggyőződve, mert mi az éremnek csak egyik oldalát látjuk. Isten, aki mind a kettőt látja, a jelent és a jövőt, jobban tudja mint mi, mi felel meg nekünk.

Adjuk át tehát magunkat Neki teljes bizalommal! A hitünk vezessen minket és ennek

fényében ítéljük meg az élet eseményeit. Ne rémüljünk meg, ha a jövőre gondolunk, hanem ily szerencsétlen korban, amikor Istent annyira megbántják, fegyverkezzünk bátorsággal, legyünk nagylelkűek, buzgók, apostolok! Így mi is hozzájárulunk ahhoz, hogy az emberiségre leedsjünk Isten irgalmát.

III. A SZERZETES KORMÁNYA

Ha a hit azáltal, hogy az ész kormányának természetfeletti burkolatot ad, a keresztény kormányát megóvja és meg is védi a természet gyengeségeivel szemben, — akkor a szerzetes kormányát még jobban biztosítja minden eltéréstől egy újabb, neki sajátos vértzet, mely minden pillanatban megszilárdítja: ez az engedelmisség fogadalma. Ragadjuk meg ezt a kormányt és ekkor hajónk, mintegy magától az üdvösség kikötője felé irányul. Mert a szerzetesi engedelmisségnek csodálatos hatalma van. Elég ha követjük, amerre int és hála neki, kormányunk mintegy önmagától és mindig a legnagyobb biztonsággal fog mozogni.

Elsősorban a szabályokhoz kell hűnek lennünk. Őrizzük meg mindig szent alapítóink szellemét és tartsuk be hűségesen az alkotmányt, melyet örökségképen hagytak ránk. Újból Berchmans szent János példáját idézem. E fiatal szerzetes az engedelmisség, a szabályok pontos betartása által szentelte meg magát. Boldoggáavatási ünnepén Rómában voltam s akkor együgyű ímémben ezt mondtam neki:

— János testvérem, íme most boldoggá vagy avatva. De nem leszel soha szent. Más boldogok és vértanúk meg fognak előzni. Te

nagyon fiatalon haltál meg és nem tettél semmi rendkívülit.

És íme, kb. 20 évvel később a Jézustársaságának 3 boldogát szentté avatták és köztük Berchmans szent Jánost is. Sőt az ő pörét még hamarabb fejezték be, mint a másik kettőét. És mindez miért? Engedelmessége, a szabályokhoz való hűsége miatt. A Római Kollégium növendékei eskü alatt vallották, sosem látták, hogy a legcsekélyebb szabályt is megszegte volna.

Boldog de la Colombière Kolos, amikor Szent Ignác 30 napos lelkigyakorlatait végezte, feljegyezte egy kis könyvben, melyet „Páter de la Colombière lelkigyakorlatai” címen ismernek, mindazon kegyelmeket és lelki megvilágításokat, melyekkel Isten elhalmozta. Amikor elérkezett a pillanat, hogy jóföltételeit megtegye, íme mit írt: „Berchmans János példájára hűséges leszek mindahhoz, amit a szabályok előírnak.” Ez volt egész lelkigyakorlata végkövetkeztetése. Nem ékesszóló tanúság-e ez az engedelmesség mellett? Berchmans az időben még nem volt oltárra emelve, de állhatatos hűségének már mindenfelé híre terjedt.

Mondják, hogy egy szerzetes, aki látszatra semmiben sem különbözött a többitől, Istentől rendkívüli kedvezésekben részesült. Sok beteg, aki imáiba ajánlotta magát tökéletesen meggyógyult. Előljárója egyszer megkérdezte tőle, tudja-e, miért tünteti Isten így ki? Némi habozás után a szerzetes így felelt:

— Atyám, íme minden, amit mondhatok: azt hiszem, ennek magyarázata abban van, hogy akaratomat mindenben Istenéhez szabom.

— Ne keressen semmi mást! — felelt előljárója. — Ez az.

Látjuk, milyen az engedelmesség hatalma

Isten szíve felett. Ó legyünk hát benső egyesülésben Istennel azáltal, hogy tökéletesen alávetjük magunkat akaratának, melyet velünk a szent engedelmesség közöl.

A KORMÁNYOS SZEREPE — A HAJÓTÖRÉSEK OKAI

A kormányos szerepe nemcsak abban áll, hogy hajóját a kormány és az iránytű segítségével jól igazítsa, hanem abban is (és épp itt tűnik ki ügyessége), hogy kikerülje a hajótörés veszélyeit. — Mindnyájunknak feladata, hogy lelkünk hajóját kormányosként igazítsuk; s mivel az élet viharos tengerén minduntalan ki vagyunk téve a hajótörés veszélyeinek, fontos tudnunk, mit kell kikerülnünk és mikép kell viselkednünk a veszély idején. — Beszéltem egy hajóssal és megkérdeztem, mik a tengeren rendszerint a hajótörések okai. Ezt felelte: Elsősorban a vihar, azután a sziklazátonyok, az összeütközések meg a szélcsend, a homokzátonyok és végül a kalózok. A lelki hajózásban is ugyanezek a hajótörések okai és nekünk is ugyanazt kell tennünk e veszélyes helyzetekben, mint a tengerészeknek és ugyanolyan gondossággal és bátorsággal kell eljárunk. — Figyeljenek hát kérem jól, mert ez igen fontos.

I. A VIHAR

Vihar idején a hajón levők közül rendszerint sokan megzavarodnak és kapkodnak. De van egy

ember, akinek meg kell őriznie teljes nyugalját: ez a kapitány. Szembe kell néznie a veszéllyel és hidegvérrel kell intézkednie, hogy megmentse a hajót és az utasokat. Ha nincs nagyon távol valamely kikötőtől, oda fog igyekezni, hogy bevárja az orkán végét. — A lelki hajózásban viharok nevezünk minden nehézséget, minden szenvedést, minden ellenkezést. Az első, amit ilyen esetben tennünk kell, az, hogy ne zavarodjunk meg, hanem bátorsággal cselekedve felülemelkedjünk a nehézségen, melyet a hit szemével kell néznünk. Mi szerencsésebbek vagyunk, mint a világ hajósai, mert van kikötőnk, mely mindig biztos menedékünk: s ez a tökéletes megnyugvás Isten akaratán, ez Jézus szent Szíve.

Gyakran világi emberek is igen jól megértik ezt az igazságot. Vannak köztük, akik nagy lelki zavarokban is szelíden megnyugszanak Isten akaratán. Ennek egyszer csodálatos példáját láttam.

Egyik lelkigyakorlatozó, kinek magas társadalmi helyzete volt, eljött hozzám:

— Atyám, — mondta — nagy szomorúságom van. Az anyám, aki kiváló, de eredeti aszszony, 100,000 frankot követel rajtam. Nem tartozom neki ezzel, de a dolog mégis odáig jutott, hogy az ügyet már ügyvéd kezére adta és a pörben épp most, a lelkigyakorlatom alatt hoznak majd ítéletet. Volna okom rá, hogy ez felizgasson: de azért egészen nyugodt vagyok. Mindent Jézus szent Szívére bízok, benne találtam meg menedékeket. Ha megnyerem a pört, megköszönöm a jó Istennek, ha elveszítem, akkor is köszönetet mondok. Most nem gondolok másra, mint a lelkigyakorlatra.

Két nappal a lelkigyakorlat után írt nekem:

„Atyám, a pört elvesztettem. Amikor megtudtam, megköszöntem a jó Istennek. Azonnal vettem a 100,000 frankot és elvittem anyámnak; majd megcsókoltam és azt mondtam neki: Ugy-e, anyám, azért nem változik meg köztünk semmi? Éppúgy szeretjük egymást, mint azelőtt.“

Íme, mily csodálatraméltó eljárás, pedig ez világi ember volt, aki nem hagyott el mindent, mint mi, Isten szolgálatáért. Ő megértette, mit jelent mindent Jézus Szívére bízni. Legyen nekünk is jófeltételünk, hogy mihelyst kitör a vihar, ebbe a biztos kikötőbe menekülünk.

II. A SZIKLAZÁTONY

Nem ritkaság, hogy a tengeren sziklazátonyhoz jutunk, azaz oly kősziklákhöz, melyek a mélyből majdnem a tenger színéig érnek. A kapitány, aki tanulmányozta a tengeri térképeket, tudja, merre vannak és amennyire teheti, kikerüli őket. De nem egyszer akarata ellenére is sziklazátonyok közé jut. Akkor hát óvatosságra van szükség. Meglassítja a járatot, sőt meg is állítja a hajót, hogy jobban megállapíthassa, merre juthatna ki a hajó sérülése nélkül. — Ki ne tudná, hogy a világ óceánján is sok a sziklazátony? A gyakori kísértéseket akarom mondani, melyek az ördögtől, a világtól és saját szívünkől jönnek. Gondoljuk meg mindenekelőtt, hogy a kísértés érdemszerző alkalom mindaddig, amíg bele nem egyezünk, amíg küzdünk ellene. De tudnunk kell azt is, hogy nem szabad a kísértéssel játszsanunk és nem szabad a kísértőre hallgatnunk, sem kicsit, sem nagyon, sem azt nem szabad mondanunk: idáig elmegyek, de tovább nem. Ezek a vigyázatlanságok sokszor végzetesek lesznek. Nézzük,

mit tesz az ügyes kormányos: nem merészkedik túl közel a sziklazátonyokhoz, sőt amennyire csak teheti, minél messzebb távolodik tőlük. Még a legkisebb sérülést is el akarja kerülni. Tegyük úgy a kísértéssel, amint a szikrával teszünk, mely ruhánkra esett. Az ördög jön és veszélyes gondolatokkal tölti meg képzeletünket, feleljünk neki azonnal Isten iránti szeretet felkeltésével. Hamarosan békén fog minket hagyni, látván, hogy minden támadása csak arra jó, hogy érdemünket növelje.

Feltételezem, hogy a szobámban vagyok és nyugodtan levélírással vagy beszéd készítésével foglalkozom. Az ördög jön és valami rossz gondolatot súg a fülembe. Én ezt felelem:

— Ó Jézus, ó Mária, szeretlek! — és nyugodtan folytatom az írást.

Az ördög erre félfordulatot tesz és a másik fülemhez ér: — Éljen Jézus! Éljen Mária! — felelem, és csak folytatom a munkám. Egy félóra alatt ötvenszer megkísértett és én ötvenszer felindítottam Isten iránti szeretetemet. Gondolják, az ördög örül ennek? Hallgassák csak, mit mond:

— Furcsa egy valaki ez a Páter Petit! Valahányszor megkísértem, mégcsak a legcsekélyebb figyelemre sem méltat, hanem Jézus és Mária nevét hívja! Hát én nem azért jöttem ide olyan messziről!

És mi történik? Az ördög, folytonos vereségein szégyenkezve, késedelem nélkül megfutamodik, én pedig ott maradok, egészen boldogan, hogy ily gyakran kimutathattam Istenem iránti szeretetemet.

Igy kell viselkednünk a kísértések közt. Nem adhatok Önöknek ennél jobb tanácsot. Hányan köszönték már meg nekem, szerzetesek

és világiak, hogy megtanultak így diadalmaskodni az ördögön. Ez az egyszerű módszer rövid idő alatt megszabadította őket minden kísértésüktől. — Meg lehet egyezni az Úr Jézussal egyszerűsmindenkorra, hogy valahányszor ezt mondjuk Neki: „Jézusom, szeretlek!” ezzel azt akarjuk kifejezni, hogy szívesebben meghalnánk, mintsem, hogy szándékosan megbántsuk akár csak egyetlen bocsánatos vétkekkel is.

III. AZ ÖSSZEÜTKÖZÉSEK

Ezektől különösen a ködös időben kell félni. Miután előfordul, hogy a hajók néha pár méternyi távolságban sem látják egymást, érthető, hogy ily összeütközések megeshetnek a jelzések ellenére is. — A mi összeütközéseink a közösség életében az elhidegülések, féltékenykedések, neheztelések, melyek gyakran félreértésből — ködből — keletkeznek. Az ily homályokban hamis elképzeléseket alkotunk magunknak s azután ezek szerint járunk el. Pedig kikerülhetünk volna mindezt, ha világosságot keresünk a nyílt és szívélyes magyarázatban. Miért ne élénk mi is minden elővigyázattal, mint a tapasztalt kormányos? Ostende kikötőjében még ágyút is elsütnek, valahányszor hajó ködös időben száll a tengerre. Bizonyos, hogy sok kellemetlenséget elkerülnénk, ha kevésbé könnyelműen ítélnénk és cselekednénk. Kitűnő szabály, melyet minden előjárónak a lelkére kötök, hogy senkiről se ítéljen a nélkül, hogy meg ne hallgatná. Aki csak egy harangot hallgat, csak egy hangot hall. Oly könnyen tévedünk, ha egy beszámoló alapján ítélünk. Az illető, aki nekünk hozza, jószándékú lehet, de vajjon ismeri-e eléggé a történeteket?

Ne féljünk tehát attól, hogy minden lehető fény-nyel megvilágítsuk a dolgot, akár az előjáró és alattvalói, akár az alattvalók egymásközi helyzetéről van szó. Adjunk őszinte magyarázatot, szüntessük meg a félreértést és így sok összeközésnek fogjuk elejét venni.

IV. A SZÉLCSEND

A szélcsend a hajósok egyik legszomorúbb megpróbáltatása. Természetesen csak a vitorlások szenvednek ettől és manapság, amikor főképp gőzt használnak, már kevés ilyen van. Szemléljük e hajót, mely mozdulatlanul áll az óceán közepén; a legcsekélyebb szellő sem dagasztja vitorláit, és így marad egyhelyben talán hetekig, talán hónapokig. De az élelmiszerkészlet lassan elfogy és a szerencsétlenekre már az éhenhalás rettenetes sorsa vár. — Még ennél is sokkal szomorúbb a lelki hajózás szélcsendje, a lanyhaság. Bizonyos ernyedtség terpeszkedik a lélekre és ha nem sietünk, hogy hajónkat mozgásba hozzuk, a halál nem késhet soká. Sohase maradjunk ebben az állapotban és mihelyst attól félünk, hogy már idejutottunk, igyekezzünk kikerülni belőle. Mindenki számára hozzáférhető eszköz erre az, hogy törekedjünk legalább egyet az áhítatgyakorlataink közül tökéletesen tenni, még ha nem is mást, mint hogy mindig nagyon jól végezzük a keresztvetést. Ami a lanyhaság okait illeti, azokról később lesz szó.

V. A HOMOKZÁTONYOK

Ime, még egy akadály, melyre a kormányosnak jól kell ügyelnie. Ha hanyagul elmulasztja,

hogy felismerje és elkerülje e homokszigeteket, melyek a víz színe alatt rejtőznek, hajója nyomorultul feldől rajtuk. Ez néha a hajó pusztulását jelenti és a hajósokra életveszélyt hoz, de minden esetben igyekezni kell egyenes helyzetbe hozni a hajót és ez nehéz munka, mely gyakran hosszas késedelmet okoz. — Fontos megismernünk az okokat, melyek feltartóztathatnak minket a lelkiélet útján. Ezek főképen:

1. valamely hiba, melyben nem akarunk komolyan megjavulni;

2. valamely rendezetlen ragaszkodás, melyről nincs bátorságunk lemondani;

3. a lelki nyíltság hiánya a lelkiatyával vagy az előljáróval szemben.

Mutassuk meg tehát, hogy bátrak vagyunk és ne felejtsük el, hogy gyakran több lelkierő kell egy hiba kiirtására, mint hogy egyszer olyasmit tegyünk, amit az emberek többé-kevésbbé hősiességnek tartanak.

VI. A KALÓZOK

Van még egy veszély, mely reánk leselkedik: ezek a kalózok. De mivel e tárgy nagyobb kifejtést kíván, azért külön előadásban lesz róla szó.

A KALÓZOK — A BŰN

Régezte a kalóztól igen félték és nem ok nélkül. Amikor a különféle árukkal megrakott hajók elhagyták a kikötőt, a messze távolban gyakran észre lehetett venni több más hajót, mintegy lesben. A kalózok arra készülődtek, hogy a kereskedő hajókat megtámadják és megkaparintásák a rakományt. A kedvezőnek ítélt pillanatban aztán rájuk zúdultak s ha kellett, még attól sem riadtak vissza, hogy lemészárolják a legénységet. A harcban rendszerint a kalózok győztek, merész-ségük miatt s mert jól fel voltak fegyverkezve. — Manapság már nem kell e veszélytől tartanunk. A tengeri csatákban most más, de hasonlóan félelmetes veszély fenyeget. Ezek a bombák, lövegek és más gyilkos eszközök, melyeket az ellenséges hajóhad távolból irányít felénk. Nem ritka dolog, hogy ezek a leghatalmasabb hadihajón is rést ütnek s így elsüllyesztk a hullámokban.

A lelki harcban is vannak félelmetes ellenfeleink, akik állandóan bombákat és lövegeket vetnek felénk. Ezek: az ördög az ő kísértéseivel, a világ az ő csábításaival és a mi szívünk az ő vágyakozásaival. De van olyan előnyünk is, mely a tengerészeknek nincs meg, t. i. mi mindig megakadályozhatjuk a bombák felrobbanását. Valóban,

nem robbanhatnak fel, csak a mi beleegyezésünkkel. Ha beleegyezünk, akkor ez, de csakis akkor, bűn. A bűn! Ime, ez az a baj, az a nagy szerencsétlenség, az az ellenség, mely megöli lelkünket.

Kérdezzük meg tehát magunktól, mikép kell viselkednünk a bűnnel szemben? — A bűnt gyűlölünk kell, félnünk kell tőle és el kell kerülnünk. — Gondoljuk meg mindenekelőtt, hogy ha a hadihajóknak oly páncéljuk volna, mely teljesen befedné őket, nem kellene félniök sem a bombáktól, sem a lövegektől. — Nekünk mindig lehet ily vérteteztünk, ha akarjuk s ez az irtózás a bűntől. Hogy növeljük magunkban ezt az irtózást a bűntől, fontoljuk meg, mennyire szükséges, hogy a bűnt gyűljük, féljük és elkerüljük.

I. A BŰNT GYŰLÖLNÜNK KELL

Szemléljük a bűn gyászos következményeit először az angyalokban. Ők a teremtés remekművei, az isteni tökély legszebb képei voltak. De visszaélnék szabadságukkal, Isten parancsának ellenállnak és Isten abban a pillanatban a pokol mélységébe sujtja őket.

Lássuk azután összeüleinket, kiket Isten szintén képére és hasonlatosságára teremtett, a gyönyörűség paradicsomába helyezett, ahol Teremtőjük társaságát élvezték és nem kellett félniök sem szenvedéstől, sem a haláltól. De megszegik azt a könnyű rendelkezést is, mellyel az Úr próbára akarta tenni hűségüket. Mily szerencsétlenek lettek a bűn után! A lélek életével együtt elveszítik a test életét is. S most az ember nyomorúságos sorsában, melyet itt a földön visel, alá van vetve minden szenvedésnek és fájdalomnak.

Lássuk végül ennek az átkozott bűnnek

szomorú hatását a mi lelkünkben. Átala elveszítjük a megszentelő kegyelmet minden érdemünkkel együtt és Isten előtt az undor és irtózat tárgyai leszünk. — Mennyi okunk van, hogy gyűlöljük a bűnt!

II. A BÜNTŐL FÉLNÜNK KELL

Igen, mindaddig, amíg e földön élünk, félnünk kell a büntől. És noha itt oly hallgatóság előtt beszélek, mely Isten gyermekeiből áll, mégis szólok a halálos büntől való félelemről is, Szent Ignác tanácsa szerint. Ő arra figyelmeztet minket, hogy soha el ne mulasszuk erről beszélni, mert noha azok lelkében, akik magukat Istennek szentelték, élénk a halálos büntől való rettegés, mindazonáltal ez a félelem csökkenhet, sőt teljesen el is tűnhet. Szükséges tehát, hogy időről-időre újraélesszük magunkban s a lelkigyakorlat erre a legmegfelelőbb alkalom.

III. A BÜNT EL KELL KERÜLNÜNK

Előfordulhat, hogy oly lassan húz magához a bűn, hogy szinte észre sem vesszük. Különösen a lanyhaság az a szerencsétlen lejtő, mely majdnem kikerülhetetlenül odavezet. Keressük meg tehát ennek a nagy bajnak okait, hogy teljességgel kiirhassuk szívünkből.

Ezek az okok:

1. *Lanyhaság a lelkiekben.* — Az illető vagy teljesen elhagyja, vagy csak figyelem nélkül, hanyagul végzi imáit és lelki dolgait. Pedig ezek a gyakorlatok nagy fontosságú kötelességeink, melyekre nem lehet elég nagy gondot fordítanunk.

2. *Az érzékeknek engedett túl nagy szabad-*

ság. — Valaki mindent akar látni, mindent el akar olvasni, mindent hallani; nem riad vissza veszélyes gondolatoktól és elképzelésektől sem. Hogy lehetne, hogy így el ne bukjon?

3. *A testi jólét, a kényelem keresése.* — Amikor elhagytuk a világot, lemondunk a kényelemről, melyet nekünk nyújthat. Miután életünknek folytonos önmegtagadásnak kell lennie, ne keressük mindazt, amiben a test a kedvét leli. És ha szegénységben, nélkülözésben van részünk, fogadjuk ezt jó szívvel.

4. *Kritizáló lelkület.* — Különösen az előjárók irányában. Tudom, hogy ez nincsen meg Önök között és gratulálok hozzá. Féljünk is mindig ettől a mániától, mellyel valaki mindent meg akar vizsgálni és mindenben talál kifogásolni valót. Valójában nem más ez, mint titkos gőg, mely sok hibának oka.

5. *Túlságos elmerülés a külső dolgokban.* — Még a jó munkákban is. A buzgó, tevékeny lelkek természetesen ki vannak téve e veszélynek. Teljesen átadják, kiszolgáltadják magukat, valódi önfeláldozással mindenfajta munkának, mely a lelkek üdvére irányul. De néha elhanyagolják sajátmaguk megszentelését. Ne felejtjük el ezt az arany szabályt: „A jól rendezett szeretet önmagával kezdi.”

Volna okunk, hogy megremegjünk a félelemtől, valahányszor elhanyagoljuk a magunk lelkét, csak hogy másoknak adhassuk Istent. Ne legyünk olyanok, aminők gyakran a ciszternák, melyekből nagyon tiszta vizet merítenek, míg magának a ciszternának alja tele van iszappal. Akadunk néha oly személyekre, akik másoknak csodálatosan tudnak beszélni Istenről, de maguknak nem tartanak meg ebből semmit. Nemcsak

hogyan olyanoknak nem szabad lennünk, mint a ciszternák, hanem még olyanoknak sem, mint a csatornák, melyek csak továbbadják a vizet és nem tartják meg maguknak. Nekünk olyanoknak kell lennünk, mint a kristályvázák, melyek fényesek, kristálytiszták és színültig teltek áttetsző, tiszta folyadékkal s csak a maguk túlcsoportulásából adnak. Így kell nekünk betelnünk Istennel és túláradó bőségünkből adni. Gyakran sokkal több jót fog tenni a mi szent életünk, mint szavaink. A jó példa hatásos prédikáció. Ha azt akarjuk, hogy mások valami erényre tegyenek szert, kezdjük azzal, hogy mi magunk gyakoroljuk. Sajnos, gyakran épp az ellenkezője történik. Amit most el fogok mondani, az is ezt mutatja.

Egy jó és áhítatos plébános gyakran meglátogatta betegeit és csodálatos szépen buzdította őket türelemre. Rendszerint a sekrestyés kísérte el. De lám, egyszer csak a plébános is megbetegszik és — óh, csodálatos dolog! — senki sem türelmetlenebb nála. A sekrestyés nem tudja megállni, hogy ki ne fejezze meglepődését, hogy ő, aki másokat oly szépen oktatott a türelemre, maga oly kevésbé gyakorolja. A plébános kissé zavartan így felelt neki:

— Hallgasson ide, jó barátom, más dolog az, ha az ember a betegágy előtt áll és más az, ha benne fekszik.

Ne felejtjük el a mi Urunk szavát: „Orvos, gyógyítsd tenmagadat!” Igyekezzünk mindig jó példát adni és legyünk meggyőződve, hogy minél jobban egyesülünk Istennel, annál inkább áldottak lesznek munkáink, melyekhez fogunk.

6. *A lelki nyíltság hiánya.* — Ez oly hiba, mely teljesen megakaszthat minket a lelkiélet útján. Íme, egy példa. Lelkigyakorlatot adtam püs-

pök és számos pap előtt. A püspök közelében ült egy kiváló papi személy, aki valaha igen buzgó volt, de egy idő óta olyan lett, mintha csak megsemmisítették volna. Nem tudták, mi lehet ennek oka. Előadást tartottam a lanyhaságról s amikor a szívbeli nyiltság hiányáról beszéltem, könnyeket láttam e pap szemében. Vajjon mi hathatta meg ennyire? — kérdeztem magamtól.

Előadás után követett engem a sekrestyébe, ott a nyakamba borulva bizalmasan feltárta egy bánatát, melyet már évek óta a lelkén viselt és nem mondott meg senkinek. Ez volt az, ami buzgóságában letörte. Nem volt ez hiba, nem volt ez bűn, hanem csak bánat, mely ránehezedett és ez elég volt, hogy megakadályozza munkáját. Egészen boldogan vált el tőlem és azt mondta, most már kész meghalni, sőt vágyódik is a halál után. Két nappal később, miközben a püspökkel beszélgettem, sürgöny érkezett, mely e papnak halálhírét hozta. Közöltem a főpappal azt, ami történt és együtt adtunk hálát az Úrnak, amiért megszánta a szenvedő lelket. — Látják, mit tehet a lelki zárkózottság olyankor, ha fájdalmat vagy kísértéseket szenvedünk.

Most mindnyájan erősen meg vagyunk róla győződve, hogy védekeznünk kell a kalózok ellen s erre a legjobb vértet a bűntől való irtózás. Ha szerencsétlenségünkre ellenségeink hatalmába kerültünk, siessünk kiszabadítani magunkat a kezeik közül, amit mindig megtehetünk a jó gyónással. Nemrég mesélték nekem, hogy egy pap, amikor átutazóban volt valamely városon, ahol egyik barátja éppen az utolsó szentségekben részesült, elment őt meglátogatni, hogy áldásában részesítse. Amikor a beteg megpillantja egészen megzavarodva felkiált:

— Atyám, az Isten az, aki Önt hozzám küldi! Felvettem a haldoklók szentségeit a nélkül, hogy egy halálos bűnömet be mertem volna vallani. Ó, siessen! Oldozzon fel!

A feloldozást megkapta, de mily örület az, ha valaki nem meri felfedni bűneit!

Azt ajánlom, hogy ezt az elmélkedést három lelki elhatározással fejezzük be. — 1. Ha életünkben súlyos bűnöket követtünk el, vagy megfontoltan bocsánatos vétkeket, kérjünk értük Istentől újból bocsánatot és újítsuk meg elhatározásunkat, hogy többé el nem követjük őket. — 2. Tegyük elhatározást, hogy a gyónásban, melyet most végezni fogunk, jól feltárjuk a lelkünket, különösen, ha valami bánt vagy szomorít minket. A lelkigyakorlatos gyónás sok lélek számára új és igazán szent élet kezdete. Kívánom, hogy Önöknél is így legyen. — 3. Az utolsó lelkiaktus, melyet ajánlok, a vértanúk esküje. Mondjuk meg a jó Istennek, hogy szívesebben meghalunk és elszenvedünk minden gyötrelmet, mintsem hogy Őt halálosan megbántsuk; és még magasabbra emelkedve, valljuk meg Neki lelkünk mélyéből, hogy készek vagyunk inkább meghalni, mintsem hogy akár egyetlen megfontolt bocsánatos bűnt kövessünk el.

A KALÓZOK (FOLYTATÁS)
— A VÉGSŐ DOLGOK

A kalóztól nagyon kell félnünk s ezért még egyszer vissza akarok térni e tárgyra, hogy azután minél jobban résen álljunk ellenük. Látuk, hogy a bűnirtózás a vértet, melyet ellenük kell szegeznünk. De van még más eszköz is, mellyel törékeny csónakunkat megvédhetjük e veszélyes ellenfelektől: ez a végső dolgainkra való gondolás. A Szentlélek mondja nekünk: „Minden dolgodnál gondolj a végedre, akkor sohasem vétkezel többé.” (Eccl. 7, 40.) Azért fontoljuk meg ebben az elmélkedésben azt a két végső dolgot, melyet senki ki nem kerülhet: a halált és az ítéletet.

I. A HALÁL

Mi a halál a hit szemével nézve?

1. *A bűn gyümölcse.* — A halál összüleink vétkének egyik büntetése. Ha ravatalra kiterített hullát szemlélünk, így kell szólnunk: ó bűn, íme, a te műved!

2. *Az örökkévalóság kapusa.* — Az egyik egyházatya használja e kifejezést. Képzeljük el, amint a lélek elhagyja ezt az életet; mihelyst

meghallotta az ítéletet, szemben találja magát egy titokzatos személyiséggel, kinek három kulcs van a kezében. Mögötte három kapu van. A lélek bemutatja neki az ítéletet. Ha a pokol az, amit megérdemelt, úgy a baloldali ajtó nyílik ki és a lélek alávettetik a szörnyűséges mélységbe. Ha a tisztítóhely, akkor a középső ajtó tárul fel s a lélek megadással s tisztulásra vágyakozva lép oda be. Végül, ha az ítéleten ez a szó áll: mennyország, akkor e személyiség, ki eddig szenttelen volt, kedvesen mosolyog és a ragyogó lélek a jobboldali ajtón át a mennyek országába lép. — Rajtunk áll, hogy ez legyen a mi boldog sorsunk.

3. *A halál mindennek elhagyása.* — Akár akarjuk, akár nem, az utolsó percben mindent el kell hagynunk. Tehát már mostantól kezdve se legyen semmi rendetlen ragaszkodásunk a teremtményekhez és szakítsunk el minden szálát, mely minket a földhöz fűz. Kövessük Isten egy tiszteltreméltó szolgájának e tanácsát: „Legyünk mindinkább és inkább kicsinyek és csekélyek.” Ó, ez nagyszerű! Vannak, akik mindig azon igyekeznek, hogy gazdagodjanak, hogy gyarapítsák birtokukat. S nem beszélek itt a föld javainak bűnös birtoklásáról, hanem arról, mely megengedett. Vajjon ez lenne a legjobb út az égbe? Bizony nem. Hanem az a másik, hogy mindinkább csekélyekké és szegényekké legyünk. Így sokkal szabadabban mehetünk Isten felé.

Ott voltam egyik barátomnál utolsó perceiben. Ez az úr legalább ötvenszeres milliomos volt és én megkérdeztem akkor tőle, ragaszkodik-e még valamihez itt a földön.

— Atyám, — felelte — nem ragaszkodom semmihez, csak Isten szent akaratához.

Boldogok, akik így hálnak meg. Szép példa ez nekünk szerzeteseknek, kik mindent elhagytunk Istenért. Bizalommal kell bevárnunk az isteni ígéret teljesülését: „Mindaz, aki elhagyta házát, vagy fivéreit, vagy nővéreit vagy atyját vagy anyját, vagy földjeit az én nevemért, százannyit kap és az örök életet fogja örökölni.” (Mt. 19, 29.)

4. *A halál a szenvedések vége.* — E szempontból vigasztalódva kell rágondolnunk.

5. *A halál szeretetreméltó hírnök,* aki eljön értünk, hogy minket az égi hazába vezessen. Mily sokan vannak — szent lelkek, akik örvendezve fogadják a halált! Gyakran láttam ezt, s ez mindig egészen meghiúsított. Visszaemlékezem egy hölgynek igazán csodálatosan szép halálára. Azelőtt rávettem, hogy életét a jótékonyság műveinek szentelje. Mikor látta, hogy már halálveszélyben van, megkérte férjét, írjon nekem, hogy felkeressem. Amikor a szobájába léptem, szinte áthatott engem a szentségnek légköre. A beteg, kinek arcvonásait az öröm egészen megváltoztatta, így szólt:

— Atyám, nem azért kérttem Önt, hogy meggyónjak, mert már az összes szentségekben részesültem és kész vagyok megjelenni Isten előtt, hanem azért, hogy köszönetet mondjak Önnek. Néhány évvel ezelőtt Ön megnyitotta előttem a jótékonyság terét, felkeltette érdeklődésemet a szegények és a betegek iránt s így megmutatta nekem az én utamat. Ezen haladtam azóta lankadás nélkül. Most nemsokára meghalok, de boldog vagyok, mert Istenhez megyek. — Akár az életet, akár a halált adja most nekem, nem akarok mást, mint az Ő szent akaratát. Bocsásson meg nekem, hogy ez utazással idefárasztot-

tam, de föltétlenül meg akartam ezt köszönni egész szívemből.

Sírtam a meghatottságtól. Két nap mulva ennek a hölgynek a férje írt nekem:

„Atyám, a feleségem meghalt. Sokat szenvedett, de türelme és megnyugvása csodálatos volt. Ime, utolsó szavai: Istenem, felajánlom életemet azért a bűnösért, akit Péter Petit meg akar téríteni.”

Kevés idővel később ez a megtérés csakugyan bekövetkezett s én ezt ez áhítatos asszony imáinak és áldozatának tulajdonítom.

Lássuk most, kik fogadhatják így a halált mint kedves, szeretetreméltó hírnököt. Ezek: 1. azok, akik soha el nem veszítették a megszentelő kegyelmet halálos bűn által. Ilyenek többen vannak, mintsem gondolnák az emberek. — 2. Méginkább azok, akik soha eltökélt bocsánatos vétket sem követtek el. Találhatók ily buzgó lelkek is. Bellarmin szent Róbert, akit annyira lefoglaltak munkái, kinek annyi fontos ügyben volt szerepe, halála pillanatában elmondhatta, azt hiszi, sohasem követett el megfontolással bocsánatos bűnt. — 3. Azok, akik valóban hasznos és Isten dicsőségére irányított életet éltek. — 4. Azok, kik meghoztak Istennek valamely nagylelkű áldozatot. Így a szülők, akikben volt elég bátorság, hogy elváljanak gyermekeiktől, kiket Isten szerzetbe hívott, nagy vigasztalásban részesülnek majd a halál óráján. Méginkább áll a gyermekekről, kik mindent elhagytak, hogy Isten hívását kövessék. A halál órája az, melyen a mi Urunk beváltja rajtuk nagylelkű ígérését, melyet az imént idéztem s mely minket az örök életről biztosít. — Ha így, a hit szemével nézzük

a halált, ez számunkra mindig fény, vigasztalás, bátorítás lesz.

Lássuk most, mit kell gondolnunk a másik végső dologról, az ítéletről.

II. AZ ÍTÉLET

Tudjuk, hogy halálunk után azonnal megítéltetünk s hogy ítélőbíránk Jézus lesz, a mi isteni Mesterünk. Mindaddig, míg itt vagyunk a földön, elkészíthetjük előre a fogadtatást, melyet bíránktól várunk, az ítélet anyagát és magát az ítéletet.

1. *A mi bíránk* Isten, következésképpen mindent tud és mi semmit el nem titkolhatunk előtte. Isten tehát végtelenül tökéletes s ezért szükséges, hogy üldözze és büntesse a rosszat, melyet bennünk talál. A halál után mindnyájunkra az isteni igazság ideje köszönt be. Isten, tehát hozzáférhetetlen bíró, kit nem lehet megnyerni sem ajándékkal, sem ígérettel, sem mentegetődéssel. Isten, tehát mindenható, büntető kezéből ki nem menekülhetünk. Isten, tehát független, minden más ítélőszék felett álló. Az ő ítéletétől nem lesz fellebbezés.

De ezt az ítélőbírárt, akitől félnünk kell, most megnyerhetjük magunknak. Hogyan?

a) Azáltal, hogy szeretjük őt. Nem tud ellenállni a szeretetnek. Most az irgalom ideje van itt, akkor lesz majd az igazságé. Ő, szeresük most a mi jó Mesterünket teljes szívünkben, ez a legjobb eszköz arra, hogy megindítsuk és jóindulatúvá tegyük magunk iránt. Nem, én nem akarom, hogy bárki más ítéljen meg engem, mint Te, ó Jézusom!

b) Azáltal, hogy szeretjük azokat, kiket Ő

szeret. Ő szerette édesanyját, nevelőatyját: Szent Józsefet, jegyesét: az Egyházat; az angyalokat és szenteket; az ő kedves barátait: a szegényeket és a gyermekeket; és ellenségeit, a bűnösöket. Szeressük a bűnösöket ő miatta és imádkozzunk értük, amint Ő kívánja.

2. *Készítsük elő az ítélet anyagát.* Ez az anyag felöleli mindazt, ami éltünket alkotta. Van ebben az összességben egy rész, mely büntetést s egy másik, mely dicséretet érdemel. Mindennap csökkenthetjük azt, ami büntetést érdemel és növelhetjük azt, ami jutalomraméltó. Tisztítsuk meg lelkünket őszinte, bánatos és Isten szeretetétől áthatott gyónásokkal és teremjük meg, mint az evangélium mondja: „a bűnbánat méltó gyümölcsseit”, mert mindaz, amit kiengeszteltünk idelelt, nem lesz felróva nekünk a másik életben. De ez még nem minden. Gyarapítsuk állandóan jótetteink tömegét. Ha azt akarjuk, hogy minden tettünk növelje érdemeinket, végezzük azokat a megszentelő kegyelem állapotában és tiszta szándékkal. Végül:

3. *Készítsük elő ítéletünket.* A legfőbb bíró egyeseket meg fog hívni, hogy a mennyek országába lépjenek, másokat az örök tűzre sujt. És kik számára tartja Ő fenn ezt a két ítéletet? A mi Urunk világosan megmondja. Ime, szavai: „Akkor majd így szól a király azoknak, kik jobbra felől lesznek: Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot. Mert éheztem és ennem adtatok; szomjúhozottam és innom adtatok, idegen voltam és befogadtatok engem, mezítelen és felruháztatok engem, beteg voltam és meglátogattatok engem.” Akkor az igazak ezt felelik neki: „Uram! Mikor láttunk téged éhezni és találtunk téged szomjú-

hozni és italt adtunk neked? . . .” És az Úr ezt fogja válaszolni nekik: „Bizony mondom nektek, amit egynek e legkisebb atyámfiai közül cselekedtetek, nekem cselekedtetek.” Azután azoknak, akik a balján vannak, a gonoszoknak ezt fogja mondani: „Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, mely az ördögnek készített és az ő anyáinak. Mert éheztem és nem adtatok ennem, szomjúhoztam és nem adtatok italt, idegen voltam és nem fogadtatok be engem, mezítelen és nem ruháztatok engem, beteg és fogságban voltam és nem látogattatok meg engem.” Akkor ezek is felelnek neki: „Uram! Mikor láttunk téged éhezni vagy szomjúhozni, idegenül vagy mezítelenül, betegen vagy a fogságban és nem szolgáltunk néked?” Akkor az Úr azt válaszolja nekik: „Bizony mondom nektek, amit nem cselekedtetek egynek e legkisebbek közül, nekem sem cselekedtetek.” (Mt. 25, 34. s k.)

Halljuk meg az isteni Mester hangját, értsük meg szavát, míg nem késő.

AZ EVEZŐK

Miután láttuk, mi okoz hajótörést és mily eszközeink vannak, hogy ezt kikerüljük, folytassuk most bárkánk felszerelését. Már van iránytűnk és kormánykereink, helyezzük el most az evezőket, melyek a lelki hajózásban ma szükségesebbek, mint valaha. Négy ilyen evező van. Ezek: az általános lelkiismeretvizsgálat, a részleges lelki számvétel, a gyónás és az önmehtagadás.

I. A LELKIISMERETVIZSGÁLAT

Ez kitűnő és szükséges eszköz arra, hogy biztosítsuk előhaladásunkat a lelkiélet útján. Mi mindennap kétszer, délben és este vizsgáljuk lelkiismeretünket egy-egy negyedóraig. A noviciátusban megmagyarázták nekünk, miként kell végeznünk mind az általános, mind a részleges lelki számvételt, de azért jó, ha buzgóságunkat mindig újra felszítjük.

A gonoszlélek minden erejét összeszedi és minden ravaszságát felhasználja, hogy csökkentse szemünkben ezeknek a gyakorlatoknak jelentőségét. És sajnos, ez nagyon is gyakran sikerül neki. Mindnyájunknak lehet erről szomorú tapasztalatunk. Ha figyelmes pillantást vetünk elmúlt

életünkre, látjuk, hogy rendszerint a lelkiismeretvizsgálatra fordítjuk a legkevesebb gondot. És annak ellenére, hogy ez — ismételten mondom — igen nagy jelentőséggel bír.

Hallgassuk csak, mikép gondolkozott a lelkiismeretvizsgálatról maga a Lelkigyakorlatok szerzője. A Jézustársasága kezdeti időiben, a mi atyáink, akik még igen kevesen voltak, alig bírták ellátni mindazt az apostoli munkát, melyet tőlük kértek és áhitatgyakorlataikra csak igen nehezen találtak időt. Említést tettek erről Ignác atyának, ki ezt felelte nekik:

— Csak azt az egyet ígérjétek meg nekem, hogy egyetlen nap sem mulasztjátok el a déli és esti negyedórás lelkiismeretvizsgálatot. Ezt föltétlenül megkívánom.

Azért mondta ezt, mert tökéletesen megértette, mennyire szükséges a lelkiismeretvizsgálat ahhoz, hogy jól megismerjük magunkat s hogy hibáinkat és tökéletlenségeinket kiirtsuk.

Tudjuk, hogy a lelkiismeretvizsgálatnak 5 pontja van:

1. Köszönjük meg Istennek sok jótéteményét, melyekben részesített. Mondjunk neki köszönetet nagy buzgósággal! Vigyük bele e köszönetbe egész szívünket! Köszönjük meg neki a megváltás kegyelmét, a hivatást, a reggeli szentáldozás kegyelmét és az összes különleges kegyelmeket.

2. Kérjük alázattal felvilágosítást, hogy felismerjük és meggyűlöljük bűneinket s minden hanyagságunkat is Isten szolgálatában.

3. Azután gyorsan vizsgáljuk meg magunkat utolsó lelkiismeretvizsgálatunk óta. Nem nehéz átfutni a nap különféle cselekvéseit: lefekvés, felkelés, elmélkedés, szentmise, szentáldozás, tanulás, reggeli, szentséglátogatások stb. Megkérdezzük

magunktól, mikép feleltünk meg e kötelezettségeinknek. Fölkelés: friss, áhítatos volt-e? Elmélkedés: betartottam-e az előírt módszert? Komoly figyelemmel végeztem-e? Tettem-e gyakorlati jóföltételt a mai napra? Így mindjárt észrevesszük, mit hanyagoltunk el. Ez nem túl hosszú és nem is túl nehéz.

4. Indítsunk őszinte bánatot teljes szívünk-ből és bízva, hogy bocsánatot nyerünk.

5. Tegyük végül elhatározást, hogy Istent, aki oly jó, oly nagylelkű, többé meg nem bántjuk és befejezésül formáljunk még néhány jóföltételt azokra az esetekre, melyeknél gyakran hiányzik belőlünk a buzgóság és bátorság.

II. A RÉSZLEGES LELKI SZÁMVÉTEL

Ennek tárgya egy meghatározott pont, egy hiba, melytől különösen fontos, hogy megszabaduljunk, vagy egy erény, melyet meg akarunk szerezni. Aki komolyan végzi a részleges lelki számvételt, csodálatos eredményeket érhet el vele. Ez mindenható fegyver külső ellenségeinkkel szemben és magunkkal szemben is. De, hogy e győztes fegyvert jól forgassuk, ahhoz nagy pontosság és kemény állhatatosság kell. Pontosan kell vezetnünk számadásainkat, fel kell jegyeznünk győzelmeinket, de vereségeinket is. Ime, egy erre vonatkozó megkapó példa, melyet szívesen elmondok, mert magam voltam tanúja.

Ismertem egy gyárost, aki igen jó keresztény, sőt igazán áhítatos ember volt. Egyszer, amikor meglátogatott, bevallotta nekem, hogy igen szerencsétlen. Ez engem meglepett, mert úgy látszott, mindene megvan, ami a boldogsághoz megkívánatik.

— Atyám, — mondta — több gyermekem van és sok munkást foglalkoztatok. Szeretem őket, de sem a gyermekeim, sem a munkásaim nem szeretnek engem.

S mikor ezt mondta, könnyek szöktek a szemébe.

Megkérdeztem tőle, tudja-e, mi ennek az oka?

— Azt hiszem, igen — felelte. — Nagyon heves vagyok és mindenkire ráripakodom: ebben kell a boldogtalanságom okának lennie.

Volt nálam néhány részleges lelkiismeretvizsgálati füzet. Fölajánlottam neki egyet és megmagyaráztam, miként kell használni. Eltávozott és magával vitte kis füzetét. Három hónap múlva visszajött és bemutatta, mindeddig az elképzelhető legharagosabb ember volt s e hibájából nem javult, noha hetenkint gyónt, megnéztem a füzetet. Első dél előtt: tíz haragkitörés, délután körülbelül ugyanannyi. A hónap végén az összeg legkevesebb 300 dühjelenet. A második hónapban felével kevesebb és a következőben újabb csökkenés a felére. Némi idővel később újra megvizsgáltam a füzetet és boldogan láttam, hogy az indulatosságok száma mindjobban és jobban csökken. Amikor az utolsó laphoz értem, egészen el voltam ragadtatva: az utolsó hónapban egyetlen haragosságot sem kellett feljegyeznie. — Nem sokkal később ez a gyáros súlyosan megbetegedett és egy évi kegyetlen szenvedés után meghalt. Elmentem imádkozni a ravatalához. A kedves nővér, aki ápolta, ekkor ezt mondta nekem:

— Atyám, ez az úr szent volt.

— Miből gondolja ezt, nővérem?

— Atyám, egy év óta hallatlan szenvedéseket kellett kiállania és soha nem panaszkodott

s a türelmetlenség legkisebb jelét sem vettem észre nála.

— Nővérem, — feleltem — Ön nem tudja, hogy ez a leghevesebb természetű ember volt, akit csak találhat. A részleges lelki számvétel segítségével javult meg. Fordítsuk javunkra, nővérem, ezt a példát Ön is, meg én is.

Említettük, hogy a részleges lelkiismeretvizsgálatnak egy hiba kiirtására, vagy egy erény megszerzésére kell irányulnia. Sokan zavarban vannak, miképen állapítsák meg a lelki számvétel anyagát, mert nincsenek igen szembeötlő hibáik. Azoknak, akiknél ez a helyzet, ajánlom: válasszanak 3 számvételi tárgyat, mindegyiket egy-egy hónapra. Az első hónapban imáink, lelki-dolgaink végzését, a másodikban szabályaink egyik pontját, a harmadikban pedig a szeretet gyakorlását választhatjuk. Három hónap múlva újra vehetjük ezeket ugyanezen a módon. Azt hiszem, így áthaladva a legfőbb szerzetesi feladatokon, a szabályok legfőbb pontjain és mindazon, ami a szeretet gyakorlását illeti, igazán hasznos munkát végzünk.

III. A GYÓNÁS

Ez Istennek nagy jótéteménye. A gyónásban mind nagyobb lelki tisztaságot kell keresnünk, hogy így mindjobban tessünk Istennek és minél szorosabban egyesüljünk vele. A feloldozás nagy érték: növeli bennünk a megszentelő kegyelmet és segítő kegyelmeket eszközöl, hogy a jövőben elkerüljük a bűnt. A gyónásnak rövidnek, Isten iránti szeretettől elteltnek és minden zavar és nyugtalanság nélkül valónak kell lennie. Mégis gyakran megesik, hogy egyesek a gyónás-

ból maguknak valóságos gyötrelmet, lelki vértanúságot csinálnak. Honnan van ez? Vagy onnan, mert azt hiszik a gyónásban a legkisebb hibát is be kell vallani, vagy pedig egészen megzavarodnak a lelkiismeretvizsgálatban, nem tudván különbséget tenni a halálos és a bocsánatos bűnök között. — Jegyezzék már ezek egyszer végre meg, hogy a gyónásban csak azokat a halálos bűnöket *kötelesek* feltárni, melyeknek tudatában vannak. *Tanácsos* meggyónni a bocsánatos bűnöket is, legalább is a legnagyobbakat. Ámde emlékezzenek csak vissza, ahhoz, hogy valamely bűn halálos legyen az anyagának súlyosnak kell lennie, elkövetésekor tudni kell, hogy ez halálos bűn és teljes beleegyezéssel kell elkövetni. Az őszinte lélek nagyon jól tudja, elkövetett-e ily bűnt.

Egyszerű hasonlat megérteti ezt velünk: A cellámban vagyok és nyugodtan dolgozom. Valaki belép és ezt mondja nekem:

— Atyám, mennyi légy van az ön szobájában!

— Légy? Lehet, észre sem vettem.

— Oh, Atyám! Itt egerek is vannak! Nem látja őket?

— Lehetséges, hogy vannak, de engem nem zavarnak.

— De ha egy kutya jönne be?

— Azt észrevenném! És fölkelnék, hogy kizavarjam.

— És ha egy teve vagy oroszlán törne be?

— Azt hiszi, nyugodtan maradnék? Nem, nem! Menekülni igyekeznék és segítségért kiáltanék.

— No lám, gyermekeim, a legyek: ez az az ezer kis tökéletlenség, melyet mindennap elkövetünk. Egy keresztvetés a szenteltvízzel, vagy a

bánatot felindítása megsemmisíti őket. Az egér: ez a többé-kevésbé szándékos bocsánatos vétek; majdnem a tudtunk nélkül surran be hozzánk. De ha egy kutya, azaz nagyobb bocsánatos bűn lép be a lélekbe, azt nem kell sokáig keresnünk, hogy rátaláljunk. És ha egy oroszlán törne be? Oh, a keresztény lélek megrettenne, segítségért kiáltana, és ez a segítség, ez a gyónás. Nem kell tehát kínlódni és izgulni, elégséges egyszerűen, őszintén és röviden meggyónni és egész szívből bánatot indítani. Így új kegyelmeket nyer a lélek, érezni fogja a segítséget, a támaszt; egyszóval a gyónás kitűnő evező lesz, amely segít a gyors előhaladásban.

IV. AZ ÖNKÉNTES ÖNMEGTAGADÁS

Nem arról van itt szó, hogy új kötelezettségeket rójunk magunkra, vagy előre szabályozzuk önmegtágadásainkat. Itt az önkéntes önmegtágadásról beszélek, melyet szabadon, minden kényszer nélkül, ami Urunk iránti szeretetből végzünk. Ezer kis áldozat akad utunkban, melyekkel megörvendeztethetjük Jézus Szívét és melyek nekünk igazi boldogságot szereznek. Sőt ezekkel még más értékes kegyelmeket is nyerhetünk, pl. egy lélek megtérését, ki eddig ellenállt minden imának. Még a gyermekek is tudnak ily kis áldozatokat hozni és néha ezek által sikerül hibáikból megjavulniok. Erre nem egy példát tudok.

Egy 8—9 éves gyermek igen makacs s a mellett puha, erőtlen jellem volt. Szülei jó kollégiumba adták bentlakónak, remélve, hogy a tapasztalt nevelőknek majd csak sikerül valamire jutniok e lázadó természettel. Az intézet szokásai szerint a gyermeket egy bölcslethallgatóra

bizták. Így minden nagyobb tanuló mellett volt egy fiatalabb, akit ő vezetett. A bölcseész komolyan vette feladatát. Tanulmányozta fiatal iskola-társát és csakhamar észrevette, hogy két nagy szeretet van benne, a szenvedő Jézus szeretete és a csokoládé szeretete. Az ifjú nevelő elhatározta, felhasználja e felfedezését, hogy a kívánt javulást elérje. Kéretett tehát a szülőktől egy rakomány csokoládét. A következő pénteken adott a gyerekeknek egy táblát, miközben megjegyezte, hogy ez a nap az Údvözítő szenvedése emlékére van szentelve és nagy örömet szerezne Jézusnak, ha nem enné meg a nyalánkságot e napon. De azért tökéletesen szabadságában áll úgy tenni, amint akar, nem tiltanak meg neki semmit. Estére — azt hinnénk — a csokoládé szépen elfogyott. De nem! A gyermek felmutatta az egész táblát. Bevallotta ugyan, hogy nem egyszer már-már az ajkaihoz emelte, de mindig ellenállt. Péntekenként többször megismételték ezt a próbát és mindig sikerrel. E kis önmegtagadás igen jó hatást gyakorolt a gyermek egész viselkedésére; valóságos átalakulás ment végbe benne; hibái eltűntek és nehéz helyzetekben is akaraterőről tett tanúságot. Mikor elérkezett a húsvéti szünet, szülei meglepve látták az előnyös változást: a gyermek szinte mássá lett az önmagán aratott győzelmek nyomán. Ezek ugyan látszatra csekélységek, de valójában semmi sem csekély, ami kedves a mi Urunknak.

Ime, egy másik hasonló eset. Egyik páterünk, aki beteg volt, szüleinek kastélyában tartózkodott. Előljáróim odaküldtek engem, hogy meglátogassam. Épp utazásra indulóban voltak. Feltűnt nekem egy kis kb. 8 éves gyermek, aki

sokat fáradozott a csomagok elrendezésével és különféle kis szolgálatokat tett.

— Gyermekem, — mondtam neki — ez túl nehéz neked, ezt a szolgáltnak hagyhatnád.

— Atyám, — felelte — azért teszem, hogy Anyukának örömet szerezzek.

E szavakat nagy lelki épüléssel hallgattam. — Az ebédnél láttam, hogy a gyermek, aki anyjával szemben ült, valahányszor új tálat hoztak, mindig figyelmesen ránézett s a tekintetével kérdést intézett hozzá, melyet alig lehetett észrevenni; édesanyja ekkor felemelte egy vagy több ujját s a gyermek a jelzett szám szerint vett a süteményből, gyümölcsökből stb. Ez a kis eljárás igazán tetszett nekem, s az étkezés után ezt mondtam a hölgynek:

— Asszonyom, úgy látom, rendkívül engedelmes, erényes kislia van.

— Úgy van, Atyám, — felelte — ő az én örömöm. Már egész kiskorától azon igyekeztem, hogy megismerje és megszeresse a jó Istent és a nélkül, hogy kényszeríttem volna, próbáltam rászoktatni, hogy Istenért néha kis áldozatokat hozzon. — Egyszer karácsonykor — két és fél éves volt akkor — elmondtam neki, mennyire szegényes volt a betlehemi istálló.

— Anyukám, — kérdezte ekkor — nem adhatnám oda az ágyamat a kis Jézusnak?

— Ez nem lenne önmeztagadás, — feleltem — mert ha te odaadnád az ágyadat, Anyukád beállítana egy másikat. Hanem ha a játékaidat oda akarod ajándékozni a szegény gyerekeknek, ez olyan, mintha a kis Jézusnak adad volna.

Rögtön elment, összekereste minden játékát és elhozta nekem. Csak azt kérte, hogy a gumi-

macskát megtarthassa, mert ehhez igen ragaszkodott.

— Mindent megtarthatasz, — mondtam neki — ha inkább így akarod. Egészen úgy tehetsz, amint neked tetszik.

Megtartotta a macskát és minden egyebet odaadott. Este az imánál, ahol együtt van az egész ház, a cselédség is, a kisfiam mellettem volt. Úgy látszott rejteget valamit a ruhája alatt. A lelkiismeretvizsgálat csöndjében előhúzza és felém nyújtja:

— Odaadom ezt is.

A gumimacska volt. És akkor túlradó örömeiben tapsolni kezdett és felkiáltott:

— Mindent odaadtam, mindent odaadtam a kis Jézusnak!

Mindnyájan sírtunk a megihatottságtól. Azóta fiacskám áhítatos lelkületét soha el nem veszítette. Mindnyájan épülünk e gyermekek, láthatólag Isten áldása van rajta.

Ime: az önkéntes önmegtagadás a maga valójában, és pedig egy egész fiatal kisgyermeknél.

El akarok mondani még egy történetet Páter de Clorivière életéből. Ez a jó páter jezsuita volt, amikor feloszlatták a Társaságot 1783-ban és akkor is, amikor visszaállították 1814-ben. E zavaros időkben néhány évig Liège-ben lakott egy segítőtestvérrel, aki ápolta. A lelkekért való buzgóság egészen eltöltötte e pátert s ezért megismerkedett egy nyugalmazott kapitánnyal, aki minden vallásgyakorlat nélkül élt. Ez a katonatiszt beteg volt és minden jel arra mutatott, hogy már nem fog meggyógyulni. Egyik látogatása alkalmával a páter megkockáztatta nála e szót: gyónás. De a beteg azonnal megharagudott és kijelentette, ha még egyszer kiejti e szót, megsza-

kít a páterrel minden összeköttetést. Ő azonban (elég hosszú idő múlva) újra visszatért erre, de nem ért el mást, mint hogy felkérték, hagyjon fel látogatásaival.

E páternek szokása volt, hogy sétái közben önmagával beszélgetett, kérdéseket intézve magához és feelve rájuk. E napon hallották, amint így szól magához az utcán:

— No lám, Atyám. Ez kellett neked! Nem vagy te képes arra, hogy megtérítsd ezt a lelket! Pedig meg kell lennie, mert az idő sürget. Lásuk csak, mit is tehetnél? Oh, egy gondolat! Te szereted az ebéd utáni csésze feketekávé: ma feláldozod ezt, hogy megnyerd a kapitány üdvöségét.

És meglegedetten dörzsölte kezét. Délben a segítőtestvér minden kérése ellenére szilárdan visszautasította és vissza is küldte a kávé. E pillanatban csöngetnek a kapun és kéretik a pátert, jöjjön azonnal ilyen utcába, ilyen szám alá.

— Ilyen utca, ilyen szám! No lám, ez az én kapitányom! — és azonnal odasietett.

A katonatiszt ezt mondta neki:

— Atyám, nem tudom, mi történik velem, de néhány perc óta egészen hatalmába kerített az a gondolat, hogy meg kell gyónom és lehetetlen neki ellenállnom. Legyen szíves, hallgasson meg.

Ez a kis önmegtágadás azonnal úgy megnyerte Isten szívét, hogy megadta a kívánt megtérést. Mi erre azt gondoljuk: No, ez nem volt nagy dolog. Igaz, de semmi sem kicsiny, amit a mi isteni Mesterünk iránti szeretetből teszünk.

Teljen tehát a kedvünk abban, hogy néha kis áldozatot hozunk Jézus szent Szívének, a Szent Szűznek, Szent Józsefnek, hogy megnyer-

jük egy lélek üdvösségét, vagy valamely kegyelmet, mely nekünk, magunknak kell. Ez boldoggá tesz majd minket s ugyanakkor előre is visz az erényekben.

Íme, a négy evező, melyekre szükségünk van: a két lelkivizsgálat, a gyónás és az önkéntes önmegtagadás. Igaz, hogy mindezt már régóta ismerjük, de a cél, melyet magam elé tűztem, mikor ezekről beszéltem az volt, hogy jobban megbecsüljük, napról-napra tökéletesebben felhasználjuk őket, hogy így meghozzák a lélekben minden lehetséges jó gyümölcsüket.

A VITORLÁK

Szép látvány a hajó, mikor vitorláit kifesztítve, méltóságteljesen halad a tengeren. Ám a vitorlák nemcsak dísznek vannak! Mihelyt kedvező szél dagasztja őket, azonnal előreviszik a hajót, mely így segítségükkel szerencsésen el is éri az óhajtott kikötőt. A lelkiéletben vitorlák az ima és áhítatgyakorlatok s kedvező szél az Isten kegyelme. A kegyelemre föltétlenül szükségünk van. De Isten nagylelkűen meg is adja, ha kérjük.

Számos imagyakorlatunk van, melyek átfonják napjainkat és megnyerik nekünk Isten segítségét. E gyakorlatoknak két csoportja van: a szóbeli és az elmélkedő ima. Naponta van elmélkedésünk, résztveszünk a szentmisén, a szentáldozáshoz járulunk, van zsolozsmánk, vannak lelkiismeretvizsgálataink, reggeli és esti imáink, elmondjuk a rózsafüzért és még más gyakorlatok is váltakozhatnak a különféle rendek szabályai szerint. Nem azt mondom, hogy gyarapítsuk imáinkat, hanem hogy azokat, melyek elő vannak írva, tökéletesen végezzük. A jó imádság kellékei: az összeszedettség, a figyelem, a buzgóság, a bizalom.

I. ÖSSZESZEDETSÉG

A csekély összeszedettség egyik oka az előkészület hiánya. Amikor áhítatgyakorlatainkhoz fogunk, a lelkünk még tele van ezer különféle gondolattal, tervvel. Ezek a gondolatok természetesen elkísérnek minket és imádságunk egész ideje alatt alkalmatlankodnak nekünk. Azzal kell tehát kezdenünk, hogy eltávolítjuk őket magunktól. Ki kell vonnunk lelkünket a földi dolgokból és teljesen el kell magunkat zárnunk előlük. Amikor imához kezdünk, gondoljunk néhány pillanatig arra, hogy Isten jelen van, s hogy mi az, amit tenni akarunk. Így imánk könnyebb és gyümölcsözőbb lesz.

II. FIGYELEM

Sose legyen imánk gépies! Gondoljunk a szavak értelmére, amikor kiejtjük őket. Hallottam egyszer egy papagájt, mely az Üdvözlégyet darálta. Nem tudta, mit mond s ez nem volt imádság. Sajnos! nem hasonlítottunk-e néha hozzá, amikor imádkozunk?

III. BUZGÓSÁG

Ha imádság közben jól áthatna minket a gondolat, hogy a végtelen Fölség jelenlétében vagyunk, imánk sokkal buzgóbbak lennének. Fontoljuk meg pl. az elmélkedésben, Isten mily mélyen méltóztatik hozzánk leereszkedni, mennyire készséges, hogy mindig meghallgasson minket. A zsolozsma közben hasson át minket a végzett imánk szépsége: Isten dicsérete ez, melyet együtt énekelünk az angyalokkal. Minden áhítat-

gyakorlatunkban valami kimondhatatlan kapcsolat létesül köztünk és az ég között. Vajjon e gondolatok nem szítják-e fel buzgalmunkat.

IV. BIZALOM

Főképp bizalmunk hiánya miatt történik, ha nem nyerjük meg, amit kértünk. Hisz Isten anynyira megkívánja bizalmunkat! És mindent meg is tett, hogy kiérdemelje. Mindíg meghallgat minket, ha hiszünk szavában. Ha néha nem adja meg épp azt, amit kérünk, azért teszi, mert az a dolog nem felel meg nekünk, vagy mert valami jobb adományt tartogat számunkra. Szent Gertrud egyszer arról panaszkodott az Úr Jézusnak, hogy egy személy, ki imáiba ajánlotta magát, nem nyerte el azt, amit kért. Az isteni Mester így felelt neki:

— Gondold el, hogy egy gyermek garast kér atyjától, ez azonban azt mondja neki: „Fiam, nem jóra használnád fel; de íme, itt egy arany, ezt teszem perselyedbe. És valahányszor tőlem garast kérsz, mindig így teszek.” Vajjon ez az atya nem hallgatta meg gyermeke kérését? Bizony még túl is haladta vágyait. Épp így az, amit e személy kért tőlem, nem a legmegfelelőbb neki. De kivételes kegyelmet tartok fön számára, melyben majd részesítem, ha eljött az ideje.

Hasonlóan van velünk is gyakran. Legyen tehát teljes a bizalmunk Isten iránt és hagyjuk rá, hogy imáinkat azon módon hallgassa meg, mely a legjobb s melyet csak Ő ismer. Vagy hogyan akarjuk, hogy készséges legyen hozzánk, ha azt hisszük magunkban, hogy nem fog meghallgatni minket? Itt a földön, mely jötevőt lenénk képesek megadni, ha azt mondanánk neki:

— Ime, ezt kérem Öntől, de jól tudom, hogy nem fogja megadni.

Csodálattal adózom annak a jó öregasszonynak, ki mikor püspöke megkérdezte tőle, bizalommal imádkozik-e a jó Istenhez, így felelt:

— Püspök atyám, én azt hiszem, hogy amit kérünk, azt már meg is kaptuk.

Mily kegyelmeket nem nyerhetnénk el, ha ilyen hitünk lenne! De mi nagyon hamar el is csüggedünk. Emlékezzünk arra a példára, melyet az Úr Jézus ad nekünk az evangéliumban. Egy ember jött és felkeltette barátját, hogy három kenyeret kérjen tőle, végül el is nyerte ezt alkalmatlankodásáért. Imádkozzunk kitartással! Merjünk alkalmatlankodni Istennél, mert ezt igen szívesen veszi. Még arra is kész, hogy csodákat tegyen, csak hogy teljesítse vágyainkat. „Ha hitek leend . . . ha e hegynek mondjátok is: kelj föl és merülj a tengerbe, megleszen. És mindazt, amit imádságban hittel kértek, megnyeritek.” (Mt. 21, 21—22.)

Most a mi fővitorlánkról szeretnék még szólni, arról, melynek a leggyorsabban kell minket előrevinnie: ez a *szív imája*, a bensőséges együttlét a mi Urunkkal. Talán nehéz nekünk úgy tekintenünk Jézusra, mint barátunkra s úgy beszélni Hozzá? Pedig valóban jóbarátunk, Ő a mi legjobb barátunk, egyedüli igaz barátunk. Ő, meg kellene tanulnunk, hogy a legbensősége-sebb egyesülésben éljünk Vele. Mikép szokott érintkezni barát a barátjával? A barátjával az ember mindenét megosztja, a jóbarátoknak bánataik és örömeik is közösek, nincs titkuk egymás előtt. Így menjünk mi is a mi Urunkhoz, aki minket annyira szeret s aki kéri tőlünk szeretete-

tünket és oly forrón vágyódik, hogy velünk társalogjon.

Volt nekem egy barátom, aki igen gazdag és jótékony ember volt. Egy napon ezt mondtam neki:

— Mindenki tudja, hogy mi nagyon szeretjük egymást és ez igaz. És mindazonáltal, — engedje meg, hogy ezt megmondjam Önnek — barátsága nem felel meg teljesen várakozásaimnak. Az első alkalommal, amikor Önhöz jöttem, hogy felkeltsem érdeklődését egy jótékony mű iránt, igen kedvesen fogadott és megengedte, hogy két kézzel markoljak az arannyal telt pénztárcájába. A második alkalommal Ön már kevésbé nyitotta ki pénztárcáját; nem nyúlhattam bele csak félkézzel s azt mondtam magamban: Ha ez tovább is így folytatódik, nemsokára semmit sem kapok. Visszajöttem egy harmadik alkalommal is; azt mondták nekem, hogy Önnek most a feje fáj. A negyedik alkalommal azt felelték, hogy nincs itthon. Ez nem volt igaz. Ön, kedves barátom, otthon volt, láttam Önt a szalon ablakain keresztül. Bevallom, ez alkalommal kissé elszomorodva távoztam s az én szegény papi szívem azt kérdezte, hol találhat egy barátot, aki mindig kész arra, hogy meghallgasson és segítsen engem. — És ezt a barátot megtaláltam. Gazdagabb, mint Ön, ez kétségtelen; okosabb is, mint Ön, ez sem tagadható. Nagylelkűbb is, mint Ön, Ő soha sincs távol; mindig kész arra, hogy fogadjon, pénzesszekrénye is mindig nyitva van számomra. Nem tesz nekem szemrehányást csak azért az egyért, hogy nem jövök elég gyakran és nem viszek elég sokat.

— Kicsoda hát az Ön barátja? — kérdezte a gróf egészen meglepve.

— Hogyan? Nem találja ki? Ez a jó Isten, ez Jézus az Oltáriszentségben. Ha akarja, ön-maga is megtapasztalhatja, hogy Ő az Ön legjobb barátja.

A gróf elgondolkozott ezen és nem habozott sokáig. Azonnal elment a püspökségre és engedélyt kért, hogy kastélya kápolnájában lehessen az Oltáriszentség. Az engedélyt megnyerte s ezentúl abban találta örömét, hogy gyakran meglátogatta az isteni Mestert és maga is élvezte, mily boldogság, ha valaki igazi barátot talált.

Viselkedjünk tehát úgy a mi Urunkkal, amint azt Ő maga kívánja; adjuk át magunkat teljes bizalommal az ő szeretetének: értsük meg és ízleljük ennek a bizalmas imának, az Istennel egyesült életnek boldogságát. Mennyország ez itt a földön!

S amit a mi Urunkhoz való viszonyunkról mondtam, éppúgy áll a Szent Szűz, Szent József és Örzőangyalunkkal való kapcsolatunkról is. Legyünk hozzájuk is bensőséges bizalommal, hagyatkozzunk rájuk s éljünk velük szent családiasságban. Önök megértik ezt, Önök szeretik azokat a képeket, melyek Jézus és Mária Szívét ábrázolják e felírással: „Öbennük minden bizalmam!” Adja Isten, hogy valóban így legyen! Legyen ez az elmélkedés számunkra új élet kezdete, mely az Úr Jézus szent Szívével való bizalmas egyesülés élete.

A LOBOGÓ

Lobogó az a zászló, melyet a hátsó árbocra tűznek, hogy jelezze, mely nemzethez tartozik a hajó. A lobogó néha különféle díszeket, jelképeket visel, de legtöbbször egyszerűen különféle színű, hosszúkás szövetdarabokból készül. Mi lesz a mi lobogónk? Mily jelzést, megkülönböztető jegyet fog viselni? Én már választottam Önök számára: e jel Jézus szent Szíve lesz, mert mi az övéi akarunk lenni s feléje kell irányulnia egész életünknek. — Soha nem adok lelkigyakorlatot a nélkül, hogy ne beszélnek Jézus szent Szíve tiszteletéről. Előbb e tisztelet előnyeiről fogok szólni, azután arról, hogy milyen módon kell gyakorolnunk.

I. A JÉZUS SZÍVE-TISZTELET ELŐNYEI

avagy ha inkább akarjuk: miért kell e tiszteletet lelkünk teljes buzgóságával magunkévá tennünk?

1. *Ez a mi isteni Üdvözítőnk óhaja.* — Kinyilatkoztatta Alacoque szent Margitnak: vágyódik arra, hogy a lelkek hozzá jöjjenek s így kiárasztassa rájuk szeretetének kincseit. Jézus szent Szívének gondviselése letört minden akadályt, mely e tisztelet elterjedését gátolta. Hogy

történhetett, hogy a pokol minden erőfeszítései ellenére a Jézus Szíve-tisztelet az áradat sebességével terjedt el az egész Egyházban? Ezt az isteni Szív gondoskodásának köszönjük. 1899-ben az új század hajnalán, maga XIII. Leo pápa kihirdette: elérkezett Jézus Szívének korszaka. Milyen módon történhetett ez? Ezt is az isteni Szív gondviselésének köszönjük. Miért van az, hogy e zavaros időkben, amikor a szabadkőművesség (és azóta hozzáfűzhetjük: . . . a kommunizmus, a harcos istentelenség, az újpogányság és a szekták . . .) pokoli hévvel dolgozik a lelkek vesztén, a Szent Szív tisztelete továbbra is csodálatosan hódít? Ez megint csak azért van, mert ezt az oly szeretetreméltó isteni Gondviselés akarja így, mert ezáltal akarja növelni a lelkekben Isten szeretetét.

2. *A Szent Szív tisztelete a legjobb és a legrövidebb út az életszentségre.* — Gyakran voltam csodálatos változások tanúja azoknál a férfiaknál, kik lelkigyakorlatot végeztek. Többek közülük, amikor először jöttek lelkigyakorlatra, mindaddig nem éltek valami épületesen. De amikor megismerték a Jézus Szíve-tiszteletet, gyorsan haladtak. Könnyű volt ezt észrevenni, valahányszor visszajöttek, hogy a lelkigyakorlatokban megerősödjenek. Ismertem olyanokat is, akik szabadkőművesek voltak s a Jézus Szíve-tisztelet komoly gyakorlása révén odáig jutottak, hogy napi áldozók és valósággal szentek lettek.

3. *A Jézus Szíve-tisztelet hatékony eszköz, hogy elnyerjük a bűnösök megtérését.* — Csak próbálják ki a papok és a buzgó lelkek és meglátják, mily öröndetes eredményeket érnek el! Amikor a probációs páterek instruktora voltam, ezt mondtam az én fiatal pátereimnek:

— Ime, Önök most már papok és nemsokára

megkezdik apostoli pályájukat. Jól jegyezzék meg maguknak ezt: ha meg akarnak téríteni egy lelket, forduljanak Jézus szent Szívéhez a szeplőtelen Szűz által és biztosan sikerülni fog.

Néhány nappal később kértek egy pátert, hogy látogasson meg egy beteg plébánost. Az egyik páter elment s a faluba érve arról értesült, hogy ott egy 90 éves aggastyán halálán van. Nyomorúságos ember volt ez: egy napon nem átalotta mondani, hogy meg fog ölni minden papot, aki hozzá merészkedik. A páterben rögtön felgyúlt a vágy, hogy megtérítse őt. A plébános kérlette, hagyjon fel e tervvel, mert nagy veszélynek teszi ki magát. De a páter határozott, még a halál sem riasztotta vissza, sőt ez a kilátás inkább csak biztatta, mert azt mondta magában: szép dolog, ha valaki a lelkek üdvéért vértanú lesz. Elindult tehát a haldokló háza felé, mely fél mérföldnyire volt a plébániától. Útközben áhítatosan összeszedi gondolatait és ezt a rövid imát végzi:

— Jézus isteni Szíve! A páter instruktor mondta, hogy ha hozzád fordulunk szeplőtelen Édesanyád közbenjárásával, megnyerjük a bűnösök megtérését. Ime, Szent Szív, ezt a lelket kérem tőled, Mária által. Kérlek, add meg nekem, könyörögve kérlek!

Amikor e szerencsétlen ember háza közelébe ér, a szomszédok feléje sietnek, hogy feltartóztassák, mert komolyan féltették az életét. De a páter nem hallgat senkire. Megkérdezi, melyik az a ház, kopog és belép. Az aggastyán meglátva a papot, fölegyenesedik fekvőhelyén, rettenetes pillantást vet feléje, de azután azonnal megszeliődik és így szól:

— Atyám, jöjjön közelebb és gyóntasson meg.

Ez a fiatal páter még sohasem gyóntatott, de nem jön zavarba. Leül és határozott hangon megadja a gyónás előtti áldást. Mivel a beteg nem gyónt elsőáldozása, azaz 80 év óta, azért kikérdezi, végigveszi vele Isten és az Egyház parancsait, majd gyónója őszinte és mély fájdalommal bánatot indít és azután a páter határozott hangon megadja első feloldozását, mely nyolcvan esztendő bűneire hull. Az aggastyán a legjobb lelkülettel és mélységes megindultsággal azt kérdezi, megáldozhatik-e másodszor is; ez lesz egyszersmind utolsó áldozása.

— Igen, kedves barátom, megáldozhatik. Egy óra mulva visszatérek és elhozom Önnek az Úr Jézust, akit magához fogad és ugyanakkor a szentkenetben is részesül.

A szomszédok örömben dicső és díszes bevonulást akartak rendezni Jézusnak. A páter az Oltáriszentséggel virágokon haladt a templomtól egészen a szegényes házig. Az aggastyán megterése őszinte és teljes volt s ez annak a buzgó és bízó imának köszönhető, melyet a szeplőtelen Szűz által intézett Jézus szent Szívéhez.

4. *A Jézus Szíve-tisztelet nekünk biztos menedéket szerez.* — Mindnyájunknak szükségünk van egy helyre, ahol lelkünk megnyugodhatik: és ahhoz, hogy megvigasztalódjunk megértő, szerető szív kell. Hol lelhetnénk jobb menedékre, mint Jézus Szívében, mint Mária szívében? Keressük fel őket gyakran, ott védve leszünk mindattól, ami ártalmunkra lehetne vagy nyugtalaníthatna minket.

5. *Jézus Szíve megerősít, ha elernyed a lelkünk.* — Egy pillantás a Szent Szív képére,

néha olyan, mint egy ostorcsapás, mely visszaadja erőnket. Emlékszem: egy este, miután egész nap szónokoltam és gyóntattam, igen fáradt voltam s nagyon vágytam lepihenni. Már majdnem elaludtam, amikor hallom, kocsi áll meg a kapu előtt. Rögtön ezt mondtam magamban:

— Biztosan engem keresnek.

Valóban úgy volt: egy barátom haláltusában volt s a karjaim közt akart meghalni. Bevallom, hogy e percben igen kevés buzgóságot éreztem magamban. Felkeltem ugyan s igaz, hogy nem morogva, de kissé lassan. Pillantásom azonban egyszerre a Szent Szív képére esett, meglátva a keresztet, a töviskoszorút, a vérző sebet, mély megindultságot éreztem. Mintha a mi Urunk ezt mondaná nekem:

— Szerettelek és feláldoztam magam érted. Nem akarsz te is hozzám való szeretetből áldozatot hozni a lelkekért?

A felelettel nem haboztam: egy pillanat múlva már a kocsiiban voltam. Az éjtszakát a beteg mellett töltöttem, aki valóban karjaim közt halt meg, — és másnap egész felfrissülve éreztem magam, mintha hosszú álomban pihentem volna.

Igyekezzünk megérteni Jézus Szívének tanítását, és ha a képére nézünk, hallgassunk arra, amit nekünk mond és tegyük meg azt, amit tőlünk kíván.

6. *A Jézus Szíve-tisztelet táplálja a többi nagy tiszteletet.* — Táplálja az Oltáriszentség, az Üdvözítő kinszenvedése és a Szent Szűz tiszteletét. Lehetetlen igazán szeretni Jézus szent Szívét úgy, hogy ne éreznénk ugyanakkor forró szeretetet az Oltáriszentség iránt. A kinszenvedés titkait is jobban megértjük, ha azokat az Üdvözítő szent Szívében szemléljük, a helyett, hogy csak maguk-

ban elmélkednénk róluk, mert így jobban megismerjük, mily érzelmek töltötték el Jézust szenvedései közt. Ami a Szent Szűz tiszteletét illeti, minél jobban szeretjük Fia Szívét, annál jobban fogjuk szeretni Édesanyját. Jézus szent Szívébe Mária szíven keresztül jutunk. E két szívet nem lehet egymástól elválasztani: szorosan egybekapcsolódtak itt a földön, méginkább egyek az égben.

II. A JÉZUS SZÍVE-TISZTELET GYAKORLÁSA

Elsoroltam Önöknek a Jézus Szíve-tisztelet legfőbb előnyeit, most a gyakorlására térek. E tisztelet megfelel minden időnek, minden korban, minden körülmény között és minden állapotban. Gyakorlatai közt, melyeket magunknak kítűzhetünk, különösképen ötöt szeretnék Önöknek ajánlani: egyet minden napra, egyet a hétre, egyet minden hónapra, egyet az évre és egyet minden időre.

1. *Mindennapra.* Ime, két ima, egy reggelre: a nap felajánlása; s egy másik estére, amikor a bevégzett napot átadjuk Jézus szent Szívének. E két imában megemlítem a Szent Szűzet és Szent Józsefet is. Már sokezer példányban elterjesztették ez imákat s azt hiszem nagyon sok jót eszközöltek.

Reggeli ima: Mindenható mennyei Atya! Felajánlom Neked mai napomat Jézus szent Szíve tiszteletére, Mária szíve tiszteletére és Szent József tiszteletére. Egyesülök mindazzal, ami jót ma az egész világon Szeretteim tiszteletére tesznek. Mindenkit felül szeretnék múlni a szeretetben és buzgóságban, ó Jézus szent Szíve, ó Mária szeplőtelen szíve, ó Szent József! Amen.

Esti felajánlás: Ó jóságos Jézus, a te Szent

Szívembe helyezem, Szűz Mária szeplőtelen szíve, Szent József tisztaságos kezei által és szent őrzőangyalom által egész napomat, úgy amint van, a jóval és rosszal, mely benne található, hogy szereteted tüzeiben a rossz megsemmisüljön, s a jó megtisztulva méltóképen legyen felajánlható a mennyei Atyának. Amen.

2. *Minden héten.* — Nem azt ajánlom, hogy bármit is hozzacsatoljunk pénteki áhítatgyakorlatainkhoz, hanem csak hogy minden cselekedetünket tökéletesebben végezzük e napon, hogy így kedvesebbek legyünk Jézus szent Szívének. Végezzük jobban imáinkat, tartsuk be hűségesebben szabályainkat, teljesítsük gondosabban kötelességeinket . . . stb.

Ajánlottam ezt egyszer egyik lelkigyakorlatomban, melyet a premonstreieknek adtam, azonban ugyanakkor bevallottam aggodalmamat is, hogy e gyakorlatot eleinte majd buzgón felkarolják, de azután lassan-lassan abbamarad a jó szokás. Egy fiatal szerzetes azonban eloszlatta aggályomat. Elöljárói engedélyével egy kartonlapra nagy betűkkel felírta: „Holnap péntek. Péter Petit tanácsa.” — Csütörtökön este még a rendházban voltam. Elhaladva az egyik folyosón, ahol eddig sem vettem észre, nagy hirdetemény tűnt szemembe. Kíváncsian, mint Éva minden gyermeke, odamentem s nagy meglepetésemre, de élénk meglelégedésemre, tanácsomat olvastam ott. Azóta ezt a kedves eljárást megismertettem mindenütt, ahol lelkigyakorlatot adok s így a hirdetemény szokása elterjedt szemináriumokban, szerzetesházakban, nevelőintézetekben. Ha pénteken látogatok el valamely szerzetesházba, el nem mulasztják, hogy el ne vigyenek a hirdetőtáblához. Azt is elmondták nekem egy intézetben,

ahol gyakorolják e tanácsot, hogy pénteken a gyermekek sokkal jobbak.

Látják, mennyi előnyt egyesíthetünk így! Mindenekelőtt a Szent Szív számára: jobban tisztelik őt a neki szentelt napon; azután önmagunknak: a pénteki napot buzgóbban töltjük; s végül a többiek számára: kedvesebbek, előzenyebbek vagyunk mindenkéhez.

Elmondom Önöknek még azt is, mivel Önöknek mindent elmondok, hogy csütörtökön este nagy örömet érzek, ha arra gondolok, hogy a másnapot annyi lélek szentebbül fogja tölteni, hogy jobban tesszen Jézus szent Szívének. Ha éjjel felébredek, ezekre a hirdetésményekre gondolok, melyeket annyi különböző helyen kifüggesztettek s akkor boldog vagyok, igazán boldog . . .

3. *Minden hónapban.* — A havonkinti gyakorlat az elsöpénteki szentáldozás. Az elsöpénteki napot az Egyház a Szent Szívnek szentelte. Az első-péntek megőrtatása Önöknek bizonyára kedvelt áhítatgyakorlata. Az engesztelő szentáldozás, az ünnepélyes megkérlelés, a Szentatya által jóváhagyott letenye, a felajánlás: kitűnő gyakorlatok e napra. Az első-péntek megőrtatása, hála Istennek, jól meggyökerezett nálunk. Gand püspöke említést tett egy ipari központról, ahol 5000 munkásférfi és munkásasszony minden első-pénteken hűségesen felkel kora reggel, hogy megáldozzon. Azt hiszem, hogy a Jézus Szívétiszteletnek köszönhető és annak a bátorságnak, mellyel a katolikus iskolákért küzdöttünk, — és talán a száműzött szerzetesek iránt tanúsított szeretetnek is, hogy Belgium hűséges maradt Istenhez és katolikus kormányzatot őrzött meg.

4. *Minden évben.* — Ez a Jézus Szívünnep megőlése, éspedig a lehető legnagyobb

méltósággal és fénnel. Itt nincs semmi külön mondanivalóm.

5. *Minden időre* szóló gyakorlat: ez a szent buzgóság, hogy mindenütt elterjesszük Jézus szent Szíve tiszteletét. Legyünk igazi apostolok. Gyűljön lángra a mi Urunk iránti szeretetben és igyekezzünk minden lélekben meggyújtani ezt az isteni lángot. Ne mulasszunk el egyetlen alkalmat sem, ne hagyjunk felhasználatlanul semmi jó eszközt és ne feledjük el ezt a nagyszerű ígéretet, melyet a mi Urunk tett: „Azoknak nevét, kik e tiszteletet terjesztik, kitörölhetetlen betűkkel írom Szívembe.”¹

¹ L. Zsámár Jenő: *Ime, a Szív! A Jézus Szíve-tisztelet legfontosabb idézetei* Alacoque szent Margit iratai alapján. Korda 2. kiadás.

A KÖTÉLZET — A HORGONY

I. A KÖTELEK

Számos kötél van, mely a hajó felszereléséhez tartozik és elősegíti kezelését. Így köteleket alkalmaznak az árbocok fenntartására, a vitorlák kifeszítésére és bevonására stb. . . . Az egyes köteleknek még külön nevet is adnak a szerint, hogy mirevalók. A kötelek, melyek minket a szerzetesi életben Istenhez kötnek: a fogadalmak, a szerzet törvényei, a szabályok, munkakör (foglalkozás) és a ház szokásai.

1. *A fogadalmak. A szegénység fogadalma.* — Tudjuk, mennyire szerette a mi Úrunk a szegénységet. Ő maga mondta, hogy nem volt, hol fejét lehajtsa. Az üldözések sok szerzetesnek, apácának adtak alkalmat, hogy különféle módokon gyakorolják a szegénységet. Nehéz üldözéseket szenvedtek és áldották ezekért Istent. Ragaszkodjunk mindig a szerzetesi szegénységhez úgy, mint a mi legdrágább kincsünkhöz.

A tisztaság fogadalma. — E pontban nincs szükség hosszú magyarázatokra. Szent Ignác azt mondja, hogy aki a tisztaság fogadalmát tette, annak az angyalok tisztaságát kell utánoznia: tisztaság a gondolatokban, vágyakban, tekintetünkben, olvasmányainkban és minden dologban.

Az *engedelmesség* fogadalma. A szerzetesi engedelmesség kiválóságairól már szoltam. Ezáltal mindig biztosak lehetünk, hogy Isten akaratát teljesítjük. Amikor hivatásomban döntenem kellett, az a megfontolás vezetett a Jézustársaságába, hogy ott mindenben kihangsúlyozzák az engedelmességet. Ó drága engedelmesség! Ki mérheti fel a boldogságot, melyet te a hűséges szerzetesnek szerzel?

2. *A szerzet törvényei.* — A szerzet törvényei, ha pontosan betartjuk, kitünő kötetlet, mely minket Istenhez köt és az égbe von, mert mindez az evangéliumon alapul. E törvényeket teljesen az isteni Mester lelkülete hatja át. Őrizzük meg tehát őket a legcsekélyebb változtatás nélkül és igazodjék életünk mindenben hozzájuk.

3. *A szabályok.* Szabályokon azt a módot értem, melyen fogadalmainkat és a törvényeket be kell tartanunk. A szabályokról is azt mondom, amit az engedelmességről mondtam, mert ez a kettő egymásba kapcsolódik. Szabályaink, ha jól betartjuk őket, mintegy aranylánccal fűznek minket Istenhez. A lánc első szeme Isten kezében van, az utolsó nekünk esik kezünk ügyébe. Rajtunk áll, hogy megfogjuk és el ne engedjük többé. Azonkívül minden alkalommal, mikor betartjuk szabályainkat, új láncszemet ragadunk meg s így állandóan közeledünk Isten felé. — Elgondolhatjuk szabályainkat úgy is, mint arany sínpart, melyen az ég felé utazunk. Ha hűek vagyunk szabályainkhoz, akkor sose siklunk le a sinekről. A mozdony így egyenesen robog és maga után von sok-sok kocsit, azaz a lelkeket, kiket buzgóságunk által nyerünk meg.

4. *A foglalkozás.* Isten jelöli ki nekünk előljáróink szava által azt a feladatot, melyet a

házban teljesítenünk kell. Fogadjuk el ezt Isten kezéből és végezzük a lehető legnagyobb tökéletességgel. A közösség számít ránk és joggal; s nekünk kötelességünk, hogy e bizalomnak megfeleljünk. A mellett mindenkinek úgy kell végeznie munkáját, hogy ne avatkozzék a mások dolgába. Ha ez nem így lenne, teljes zűrzavar keletkezne. A szerzetes közösség különböző feladatait zenekarhoz hasonlíthatjuk. Az előljáró a karmester, a többi mind a maga kottájából játszik. Isten hallgatja az égi magasságból, Jézus hallgatja a tabernákulumból. Ha az összes zenészek jól játszanak, ütemben és hamis hangok nélkül, ez tetszik a jó Istennek. De ha az egyik, a helyett, hogy a maga szerepével törődne, egyszerűen megszakítja szomszédja játékát:

— Mit csinál? F? hát nem látja, hogy ez itt D?

Furcsa egy hangverseny lenne ez? Ez a hasonlat megérteti velünk, mi történnék a szerzetesi közösségben, ahol az egyik beavatkoznék a másik munkájába. Nem lehetne többé semmi rendet tartani.

5. *A ház szokásai.* Ezen a napirendet és a nap különböző gyakorlatait értem. Itt a szerzetes közösséget ingaórához hasonlíthatjuk. Az órában különböző kerekék vannak, egyesek nagyobbak, mások kisebbek. S ott van az inga is, mely az egész szerkezetet mozgásba viszi s ezt magát rúgó mozgatja. Az inga az előljáró s a rúgó, mely mozgatja, a jó Isten, akit alattvalóival szemben képvisel. A ház minden tagja kisebb vagy nagyobb kerék a rábízott feladatok fontossága szerint. De meg kell jegyeznünk, hogy Isten előtt minden feladat egyenlő, azaz inkább az, ami őket Isten szemében naggyá teszi, a hűség és a szeretet,

mellyel teljesítjük őket. Minden gyakorlatunkat pontosan a jelzett időben kell kezdenünk s ugyanolyan pontosan be is fejeznünk és mindenben a szokásokhoz kell alkalmazkodnunk. Ha egy kerék, akár a legkisebb is, megszűnik forogni, az óra egyszerűen megáll. Vegyük példának egy intézetben a lámpák gondozását (abból az időből, amikor még petróleummal világítottak). Ime az, akire ezt a feladatot bízta, így szól magához:

— Én csak kicsi kis kerék vagyok, melynek nincs semmi jelentősége és oly fáradt is vagyok. Tehát lepihenek egy kissé. A dolgok azért mennek tovább.

De épp tél közepén vagyunk, már négy óra, öt óra, s az osztályban éjszakai sötétség, a folyosókon a növendékek egymásba ütköznek s a kis kerék még mindig csak alszik. Látják, mily állapotba jutott a ház! S miért? Egyszerűen azért, mert a kis kerék nem töltötte be feladatát. Sose legyen ez így az Önök közösségében, de legyen mindig úgy, hogy a jó Isten az életükről pontosan leolvashassa, hány óra van.

Mielőtt befejeznénk e tárgyat, mondjunk még néhány szót a kötélhágcsókról, melyek segítségével a matrózok és hajóslegények felkúsznak az árboc végében levő árbocokosárba s melyekkel mindenhova eljutnak, ahova kell. A mi kötélhágcsóink a röpimák. Meg kell szoknunk, hogy általuk gyorsan és megerőltetés nélkül Istenhez emeljük lelkünket. Munkánk közben, jövet-menet, mért ne vetnénk időközben pillantást az ég felé, hogy megdicsőítsük Istent, imádjuk Jézust az Oltáriszentségben, üdvözljük a Szent Szület, vagy őrangyalunknak ajánljuk magunkat? Életünk így állandó imádság lenne. Gonzága szent Alajos a szemlélődő ima nagymestere volt. Egy napon

mindaddig újra kezdte elmélkedését, míg el nem érte, hogy egy teljes órát elszórakozás nélkül imában töltött. Imája öt óra hosszatt tartott. Az Úr megjutalmazta erőfeszítését és e naptól annyira uralkodott képzeletén, hogy hat hónap alatt minden imában való elszórakozása összesen nem tartott tovább, egy Üdvözlégnél. Amikor 1591-ben Rómát pestis sújtotta, a betegek segítségére sietett és főképp azokkal törődött, kiket a legsúlyosabb állapotba döntött a ragály. Hamarosan ő maga is megkapta a bajt. Előljárói ekkor nem engedték meg neki a hosszú imát, csak a röp-imákat s néhány rövid szentséglátogatást. A fiatal szerzetes tökéletesen szót fogadott, mert az engedelmességet igen szerette. Pazzi szent Mária Magdolna gyakori elragadtatásainak egyikében látta őt Istennél és felkiáltott:

— Ó mily dicső Alajos, Ignác fia! Nem tudtam volna elgondolni ennyi dicsőséget az égben, amennyit Alajosban látok.

És hozzáfűzte:

— Szeretettől égő vágyakozásai, melyek szívéből kitörtek, lángoló nyilakként egyenesen Isten szívéhez röptek és mint a kegyelmek esője tértek vissza hozzá.

II. A HORGONY

A horgonyt a víz mélyébe vetik, hogy a hajót szilárdan lekösse ott, ahol meg akarják állítani. A mi horgonyunk az engedelmesség. A tökéletes, föltétlen engedelmesség, minden előljáró, minden törvényes felsőbbiség iránt s a gyóntatóval szemben, aki különösképen Jézus Krisztus helyettese. A gyóntató iránti engedelmséget illetőleg fel szeretném világosítani és meg szeret-

ném nyugtatni azokat, akiknek nincs bizalmuk és nyugtalan a lelkük. Engedjék meg, hogy ez alkalommal magamat is felléptessem.

Ime, itt a gyóntatószékben egy jó nővér, ki egészen meg van zavarodva.

Teljesen feltárja előttem a lelkét s én ezt felelem neki:

— Jól van, most már eleget mondott és tökéletesen ismerem lelkiállapotát. Most megadom a feloldozást, mely letörli mult életének minden hibáját. Ne térjen soha többet vissza arra, amit nekem most mondott, ne is gondoljon erre, én mindent magamra vállalok.

Mit hozhat majd fel ez a nővér mentségére az ítélet napján? Ezt fogja mondani:

— Istenem, én meggyóntam Páter Petitnél és ő azt mondta, ne törődjem többet a multtal.

— Engedelmeskedtél?

— Igen, Uram.

— Jól van. Én minden hatalmat megadtam Páter Petit-nek, neked csak engedelmeskedned kellett, lépj be a mennyországba!

De hamarosan én magam leszek az, jószágos Mesterem, ki bírói széked elé érkezem, hogy megítéltessem. Azt hiszem, hallom, amint mondod nekem:

— Jöjj, én kis Páter Petit-em!

Az én jó Jézusom, bizony ezt fogja nekem mondani, hiszen annyira szeretem!

— Páter Petit, te sokat gyóntattál életedben.

— Igen Uram, sok ezren fordultak hozzám.

— És mindig elég bölcsen jártál el?

— Valójában, én Istenem, talán nem, de a szándékomban, azt hiszem, igen.

— Lássuk csak. Azt mondtad ennek a nővérnek, hogy ne foglalkozzék többet a hibáival

és ne is gondoljon többé rájuk, pedig egy és más még kétes volt ott.

Kész az én feleletem erre, mert már régóta meggondoltam:

— Jóságos Mesterem, ha Te lettél volna a helyemben s láttad volna e szegény teremtést a lábaidnál, úgy amint volt, Te is úgy tettél volna, mint én, biztos vagyok ebben.

És Jézus ezt feleli majd nekem:

— Igazad van, Péter Petit. Éljen az irgalmas-ság!

Én is belépek a mennyországba s az én kis bűnbocsánatot nyert báránykám nagy boldogan fog majd elém sietni.

Tehát még egyszer: *bizalom!* Engedelmeskedjünk tökéletes gyermeki egyszerűséggel s akkor nem lesz semmi felelősségünk, az teljesen a gyóntatót terheli.

Kapcsolódjunk mindig Istenhez ez értékes kötélettel által, mely hozzá fűz, emelkedjünk gyakran hozzá a röpmák révén s végül éljünk mindig édes békeességben, lelket erősítő bizalomban, azáltal, hogy gyakoroljuk az értékes, az áldott, az isteni engedelmességet!

AZ ÁRBOC

A hajón különösképen szembeötlik az árboc. A templom tornyához lehetne hasonlítani. Mint a templom tornya, úgy az árboc is az ég felé emelkedik, úgy tetszik, arra int minket: *Sursum corda!* emeljük a magasba szíveinket! Azt mondhatnám tehát, az árboc gondolataink és érzelmeink emelkedettségét jelképezi. De a lelkiéletben, aki fel akar emelkedni, annak meg kell alázódnia. Így jutunk el az üdvösség és a tökéletességre törekvés alapvető erényéhez s ez az alázatosság. — Ne találják tehát különösnek, ha az árboc kapcsán az alázatról beszélek.

Hogy jól megértsük az alázatosságot három fokozatában, röviden előadom Önöknek Szent Ignác elmékedését a „két zászló“-ról, Luciferéről és Jézus Krisztuséről.

Gondoljuk el először a kárhozottak fejedelmét, Lucifert a babiloni síkságon tűzből és füstből való trónján, amint mindenfelé irtózatot kelt maga körül. Most kioktatja csatlóseit, az ördögöket, hogy mily eszközökkel szerezhetik meg az embereket, akikben Isten képét gyűlöli. Arra tanítja őket, használják fel az egyes emberek gyengéit, szenvedélyeit, rossz hajlamait, sőt még az erényeiket is, hogy így cselt vetve nekik, leránt-

sák őket az örök pusztulásba! És hányan vannak, akik nemcsak hogy magukat engedték elcsábitani, hanem még maguk is dolgoznak felebarátaik pusztulásán! És nehogy azt higgyük, nekünk szerzeteseknek nem kell félnünk, mi biztonságban vagyunk minden veszélytől! A gonosz szellem gyakran eléri, hogy pl. hibázunk az alázatosság vagy a szegénység ellen.

Hogy jobban bemutassam Önöknek, mily ügyesen jár el a gonosz, újra szerepeltetem magam. Azt, amit most Önöknek elmondok, csak egyszerű, elgondolt eset, de meg is történhetett volna, ha kevésbé vigyázok a pokol cselvetéseire.

Gondolják el tehát magunknak, hogy az én koromban, kilencven évvel, egyszerre csak hiúszkodni kezdek. Jön az ördög s fülembé súgja, hogy breviáriumom már nagyon elnyűtt és nem is nagyon tiszta. És ezt épp az elmélkedés idején teszi! S íme, én hallgatók rá s a helyett, hogy elmélkednék, elkezdek okoskodni:

— Valóban, ez a breviárium már nem megfelelő. Föltétlenül szereznem kell egy másikat. Igen, de hogyan? — Ah, ott van az én egyik gyónógyermekem, kitűnő lány és gazdag, ő szívesen megajándékoz ezzel. Könnyen elhivathatnám a beszélőszobába valamilyen ürüggyel. Én majd kezemben a breviáriummal érkezek oda s aztán más ürüggyet találok, hogy elmenjek, mondjuk valamit megkeresni és — mintegy véletlenül — a breviáriumot otthagynom az asztalon. Látogatóm, mint Éva lánya, lapozgat benne, hogy megnézze a képeket, így látja majd, hogy mily állapotban van s mikor visszatértem, ezzel fogad:

— Atyám, micsoda breviáriuma van! Ön-

nek már másokra van szüksége. Engedje meg nekem, hogy felajánljak Önnek egy újat!

— Oh! nem gyermekem, jó nekem ez is. Egészen zavarba hoz . . .

— Atyám! ezt nem tilthatja meg nekem. El fogom küldeni.

Hogy rendezzem most el az ügyet előjáróimmal? S miként a lelkiismeretemmel? Ez nem könnyű dolog. — De végre is íme, itt vagyok új, aranszegélyű breviáriummal. — Ilyen a hiúság kerülő útja. — Majd a vidékre utazok prédikálni s természetesen gondom van rá, hogy az értékes könyvet el ne felejtsem. A vonaton utasok vannak s én kiteszem szép breviáriumomat, hogy lássák. Hátha azt mondják magukban:

— Oh, ez a páter bizonyára nagy személyiség, talán maga a Provinciális!

Íme, hova vezethet az ördög! Piruljunk, amiért oly könnyen engedjük, hogy hálójába fogjon, de főleg dolgozzunk erélyesen azon, hogy szívünket a teremtményektől elszakítsuk s legyünk mindig készen arra, hogy mindentől megfosszanak.

Képzelnék el most a mosolygós tájat Jeruzsálem közelében és a mi Urunkat, nem mint a sátánt trónon, hanem minden pompa nélkül, kedvesen alattvalói között, kik hűséges társai. Alázatosságra oktatja őket példájával és szavaival egyaránt. Megérteti velük, hogy az igazi boldogság a szegénységben, a megaláztatásban s a szenvedésben van. Lucifer táborában dölyföt, uralomvágyat látunk, itt minden csupa kedves leereszkedés, alázatosság. Bárcsak jól megértenénk a mi jó Mesterünk tanítását és örömmel gyakorolnánk!

Szent Ágoston így határozza meg az alázatosságot: *Amor Dei usque ad contemptum sui*,

Isten szeretete önmagunk megvetéséig; és a gőgöt: *Amor sui usque ad contemptum Dei*, önmagunk szeretete Isten megvetéséig. Szent Ignác erre a meghatározásra támaszkodva, az alázat három fokát különbözteti meg. E három fokról minden lelkigyakorlatban beszélek, még a gyermekeknek is és rendszerint jól megértenek, még a legfiatalabbak is.

Első fok: Az a lelkület, melyben inkább meghalunk, inkább elszenvedünk bármi kint, mintsem hogy egyetlenegy halálos bűnt kövessünk el. Ez a lelkület szükséges az üdvösségre, és önökben mindnyájukban kétségen kívül meg is van, ezért nem is szólok róla többet.

Második fok: Ez hasonló lelkület, ha csak megfontolt bocsánatos bűn elkövetéséről van is szó. Ez már sokkal tökéletesebb, de azért számos lélek eljutott erre a fokra és azt hiszem, Önök is. Kérjék az Úr kegyelmét, hogy megerősítse Önöket ebben.

Harmadik fok: Ez itt kissé körülményesebb és könnyen hamis fogalmat alkothatunk magunknak, de ha figyelnek, nem nehéz megérteni. Figyeljenek hát jól rám! — Az egyik oldalra helyezem a gazdagságot, megtiszteltetést, élvezeteket; a másikra a nélkülözést, megaláztatást, szenvedést. Ha azt mondják nekem, válasszak a kettő közül, kérdezem: Hol nagyobb Isten dicsősége? Erre ezt felelik: Isten dicsősége egyenlő lesz mind a két esetben. Erre én a megaláztatásokat s a szenvedést választom. Miért? Mert az én jószágos Üdvözítőm is szenvedett és megaláztatott. Azt akarom szeretni, amit Ő szeretett; azt akarom választani, amit Ő választott, mert a szeretet hasonlóságra törekszik. — Jól megértettük ezt? Ha Isten dicsősége mind a két esetben egyenlő, akkor iránta

való szeretetből a szegénységet, a megszegényítést, a keresztet választjuk: ez a harmadik fok. — Mindnyájan érezzük a természet borzadását, de mégis törekednünk kell e magas tökéletességre és kérnünk kell jóságos Jézusunktól, hogy helyezzen minket az alázatosság e harmadik fokára.

Kedvenc fegyverzete e foknak a hallgatás. A „diadalmas hallgatás”, így nevezi Szent Ambrus, a mi Urunkról szólva, aki mikor meggyalázták, minden bűnnel megvádolták, elítélték, egy szót sem felelt vádlóinak: „*Jesus autem tacebat.* — Jézus pedig hallgat vala.” (Mt. 26, 63.) — Szent Ágoston is ezt írja: „Ellenségeinek cselvetései ellen hallgatással küzdött. — *Contra dolos inimicorum dimicavit tacendo.*”

A tiszteletreméltó Páter Lancicius épületes történetet mond el a Jézustársasága egyik segítőtestvéréről. Fr. de Montoy gazdag és művelt fiatalember volt, aki fényes eredménnyel végezte irodalmi és bölcséleti tanulmányait. Amikor Páter Provinciálisnál jelentkezett, azt kérte, hogy a Társaságba a segítőtestvérek sorába vegyék fel. A Páter Provinciális úgy vélte, hogy el kell fogadnia ezt az alázatos felajánlást. A fiatal de Montoy tehát a fráterekkel együtt volt a noviciátusban és több éven keresztül végezte az ő munkáikat. Majd portás lett az egyik kollégiumban, melynek élére akkor új rektor került. E rektor egyszer épp abban az időben tért haza, amikor a szerzetesek Kempis Tamás: Krisztus Követéséből lelkiolvást végeztek. A kapun belépve a portás kezében latin könyvet vesz észre. Meglepődve átveszi a könyvet s így szól a portáshoz:

— Gögös ember! El akarja hitetni azokkal, kiknek kaput nyit, hogy tud latinul! Tegye csak

le a kulcsokat s menjen a konyhába edényt mosogatni, az lesz ezentúl a feladata.

Az alázatos szerzetes örömmel engedelmeskedett és tíz éven keresztül végezte ezt a munkát a nélkül, hogy csak egyszer is panaszkodott volna. — De, oh! mennyire igaz: amikor az ember hallgat Istenért, Isten szól az emberért. Az egyik páter egyszer a konyhába ment, meglepve látta ott a frátert és meg is kérdezte, minek köszönheti ezt a beosztást. A jó szerzetes nevetve mondta el a latin könyv történetét. A páter a rektorhoz ment és ezt mondta neki:

— Atyám, fráter de Montoy jobban tud latinul, mint akár Ön, akár én. Csak alázatosságból nem mentegetődzött.

A páter rektor azonnal tollat ragadott és ezt írta a provinciálisnak: „Valóságos igazgyöngyre akadtam a házban s nagyon kérem, tessék őt Isten nagyobb dicsőségére s a lelkek nagyobb hasznára méltóképen érvényesíteni.” A provinciális örömmel fogadta a rektor előterjesztését, hívatta az alázatos frátert, meghagyta, tanulja a teológiát és fogadja el a papságot. A fráter engedelmeskedett és nagyszerű, buzgó hitszónok lett belőle.

Elmélkedésünk végkövetkeztetéseképpen azt kérem, tegyünk mindnyájan három lelkiaktust:

1. Valljuk meg Istennek, hogy szívesebben meghalunk és elszenvedünk minden kint, semhoggy egyetlen halálos bűnt kövessünk is el!

2. Biztosítsuk Őt ugyanerről, ha megfontolt bocsánatos bűn elkövetéséről van szó.

3. Mondjuk meg neki, hogy kegyelmével fel akarunk emelkedni az alázatosság harmadik

fokára és hogy legalább e pillanatban az a lelkületünk, hogy inkább választjuk a megaláztatást mint a megtiszteltetést, inkább a nélkülözéseket, mint a jólétet, hogy így jobban hasonlítsunk a mi Urunk Jézus Krisztushoz.

A GŐZ — A BUZGÓSÁG

Mint tudjuk, a vitorlák és az evezők ma már nem egyedüli eszközei a hajózásnak. Van jóval hataimasabb, előnyösebb hajtóerő is: ez a gőz. És valóban, a gőz alkalmazásának köszönhető, hogy a tengeren gyorsabban hajóznak, hogy a hajótörések ritkábbak és könnyebben kikerülhetők. — Szerencsére, kedves Nővéreim, a lelki életben is van hasonló hajtóerőnk, azaz még sokkal értékesebb. A gőz pontosan példázza a buzgóságot; hatásuk meglepően hasonlatos, amint azt látni fogják abból, ami következik. Ha valóban lelki buzgóság visz minket, gyorsabban előrehaladunk és kikerüljük a hajótörés veszélyeit. Ezért akarok Önöknek erről az értékes lelkületről beszélni, mely minden erényt a legmagasabb fokra emelhet.

Fontoljuk meg tehát sorjában a következő pontokat:

- Mik a lelki buzgóság jelei?
- Mik a buzgóság hatásai?
- Mivel tarthatjuk fenn buzgóságunkat?
- Végül: Miért legyünk buzgók?

I. MIK A LELKI BUZGÓSÁG JELEI?

1. A buzgó lélek bármit tesz is, tiszta szándékkal teszi. Ha beszél, azért beszél, hogy Istent dicsérje s felebarátjának épülésére legyen. Ha tesz valamit, azért teszi, hogy az emberek látván jótetteit, dicsőítsék értük a mennyei Atyát. Az ily lélek mindig szem előtt tartja Szent Ignác jelmondatát: „Mindent Isten nagyobb dicsőségére.”

2. A buzgó lélek egészen átadja magát a jelen feladatainak. Nemcsak úgy végzi kötelességeit, mint amit muszáj, lustán, félig-meddig, hanem teljesen és komolyan.

3. A buzgó lélek úgy cselekszik, mintha Isten *láthatóan* jelen lenne minden tetténél. Elkerül tehát mindent, ami megsérthetné Isten tekintetét, elsősorban a bűnt, bármily kicsiny legyen is.

4. A buzgó lélek, ha egyszer munkához látott, nem engedi, hogy a nehézségek visszariasszák, hanem szorgosan igyekszik, hogy legyőzze őket. „Ki szakít el minket Krisztus szeretetétől?” (Róm. 8, 35.)

5. A buzgó lélek nem hagyja félbe a munkát. Kitart végig, fáradság és unalom ellenére is, mígcsak rendjén be nem fejezte. Ismeri és gyakorolja Szalézi szent Ferenc szavát: „*Usque ad finem!* — Mindvégig!”

6. A buzgó lélek mohón megragad minden alkalmat, mely megszentelését elősegíti. Gyermeeki egyszerűséggel felhasználja a tökéletesség eszközeit, melyeket a lelkiélet mesterei ajánlanak; ezek a szentségeken kívül a lelkigyakorlatok s a rekollekciók, az áhítatgyakorlatok, mint a kereszttűt, szentséglátogatások s a szentek életrajzainak olvasása.

7. A buzgó léleknek gondja van minden

kicsiségre is és ezeknél is Isten szeretete vezeti. Valójában nem kis dolog törődni a legkisebb dolgokkal is. Mennyi emberi tekintetet kell lábbal tipornunk, mennyi nehézséget kell legyőznünk, hogy ezekben is jól járjunk el!

8. A buzgó lélek legfőképp arra törekszik, hogy nagylelkűen teljesítse Isten akaratát. Evvel soha be nem telik. Az Úr Jézus példájára mondja: „Az én eledelem az, hogy annak akaratát cselekedjem, aki engem küldött” (Ján. 4, 34.) és a Zsoltáros szava szerint: „Boldog az az ember, ki az Urat féli és parancsaiban nagy tetszését leli.” (Zsolt. 111, 1.)

9. S végül a buzgó lélek soha ki nem merül a munkában, ellenkezőleg, minél többet fárad és szenved, annál többet akar még fáradni és szenvedni. „A tűz sosem mondja: elég.” (Péld. 30, 16.) A buzgó lélek felkiált Xavéri szent Ferencsel: „*Amplius Domine, amplius!* — Többet, Uram, többet!”

II. MIK A BUZGÓSÁG HATÁSAI?

Hogy jól megvilágítsuk e kérdést, engedjék meg, hogy házias hasonlatot használjak. Képzeljünk el fazekat tele hideg vízzel. Ez a víz mozdulatlan marad, nem száll fel belőle gőz, maga körül is csak hideget áraszt és semmiképen elő nem készíti az ételeket, melyeket meg kell főzni. De tegyük a fazekat tűzre: az, amit a tűz fog véghez vinni a vízzel, ugyanazt teszi a buzgóság a lélekkel.

1. A víz, mihelyt a tűzre kerül, elveszti mozdulatlanságát s annál inkább mozog, minél erősebb a tűz hatása.

2. Némí idő múlva a mozgásban lévő víz felszínre veti a piszkot, mely benne volt.

3. Bőségesen száll fel belőle a gőz, mintha csak fel akarna emelkedni ő maga is az ég felé.

4. Azonkívül maga körül is árasztja a meleget, mely őt magát mozgatja s melegíti a körötte lévő tárgyakat.

5. Azután a víz, hála a tűz hatásának, alkalmas lesz arra, hogy megfelelően előkészítse az ételeket, melyeket belé helyeznek s melyeket meg kell főzni.

6. S végül manapság, a technika haladása révén, sikerült a gőzt átalakítani mozgató erővé. Most már a világ egyik végéből a másikba mennek az óriási hajók egész rajai, — a gőz segítségével, és bámulatos gyorsasággal.

Ki ne látná a csodálatos hasonlóságot, mely tűznek a vízre s a buzgóságnak a lélekre gyakorolt hatása közt van? Valóban:

1. A buzgóság kiragadja a lelket bizonyos mozdulatlan állapotból, melyben az *senyved*, aki nem buzgó. Ime pl. valaki, akit Isten felruházott a legszebb tehetségekkel, akinek van tudása és tekintélye, s ki mégis szinte semmit sem tesz a lelkek üdvözítésére. Hogyan magyarázzuk meg ezt? Ez a személy hideg vagy lanya. Szítsuk fel lelkében a buzgóságot és azonnal minden tehetségét mozgásba hozza a jóra. Valami hasznos munkára fogja magát vetni, valami apostoli műre, sokat fog dolgozni és munkája gyümölcsöző lesz. Ez a buzgóság első hatása a lélekben: *a lelkek javára végzett munka*.

2. A buzgóság megszabadítja a lelket a tisztátalanságoktól, melyeket a lanyhaság tartott meg benne, azaz, amely mértékben buzgóvá lesz a lélek, oly mértékben nő benne az irtózás a bűntől s mindattól, ami a bűnhöz közelít. — Ez a

második hatása a buzgóságnak: *a bűn gyűlölete, a lelkiismeret finomsága.*

3. A buzgóság szent vágyakat ad a léleknek, melyek felemelik az ég felé. E szent vágyakozások s a forró imák és könyörgések, melyek belőlük erednek, olyanok, mint a tüzes gőzpára s egészen Isten trónjáig szállnak. — Ime, a buzgóság harmadik hatása: *a szent vágyak.*

4. A buzgóság arra készíti a belső lángot, hogy kiáradjon s közölje magát azokkal, kik körülveszik. — Ez a buzgóság negyedik hatása: *a felebarátnak adott jó példa.*

5. A buzgóság arra is képesíti a lelket, hogy elkészítse lelki étkeit úgy, hogy szívesen éljünk velük. A lélek étkei az áhítatgyakorlatok, a szentáldozás, elmélkedés, szentbeszéd . . . stb. A buzgó lélek mindezekből erőt, egészséget és örömet merít. — Ez a buzgóság ötödik hatása: *az áhítatgyakorlatok hatékonysága.*

6. De a buzgóság legfőbb hatása az a sajátos hatalom, mellyel felruházta a lelket, hogy jótetteket vigyen véghez és *erőteljesen előrevigye Isten dicsőségének ügyét*, felebarátaink megszentelése által. Vegyük csak közelebből szemügyre a nagy katolikus műveket: mind egy-egy buzgó lélektől erednek. Páli szent Vince, Loyolai szent Ignác, Szent Alfonz a buzgóságuknak köszönhetik a szeretet, az apostoli hév és a lelkiségnek óriás műveit, melyeket megalkottak. Az ars-i plébános, Vianney szent János is a buzgóságának köszönheti a csodálatos megtéréseket, melyeket eszközölt.

Miért is nem vagyok én, ó jó Jézusom, igazán buzgó?! Úgy többet tennék és jobban, nagyobb dolgokat vinnék véghez és mindent egybevéve életem vidámabb és boldogabb lenne.

III. MIVEL TARTHATJUK FÖNN BUZGÓSÁGUNKAT?

Mily gyakorlati eszközökkel őrizhetjük meg a buzgóságot?

Az első eszköz ez: komolyan feltesszük magunkban, hogy ha nem is többet, mint csak egyetlenegy cselekedetünket, de ezt aztán minden-egy nap, tökéletesen és egyforma buzgósággal végezzük. Páter Suarez egyik életrajzában olvasható, többször látták imái közben elragadtatásban, amint némi magasságban felemelkedett a földről. Nos, a buzgóság magas fokára úgy jutott el, hogy jól végezte reggeli elmélkedését. Hallották is, amint egyszer mondta, ha választania kellene a szabályok által előírt imák és tudásának halmaza közt, szívesen feláldozná tudását, csak hogy ne kelljen elhagynia imáját.

A második eszköz az, hogy pontosan betartjuk a napirendet és különösképen ügyelünk, hogy mindig meghatározott időben keljünk. Ez igen fontos. Másrészt könnyen esünk kísértésbe, ha ezt elhanyagoljuk. Az ürügyek nem fognak hiányozni: az ember fáradt, előző este tovább maradt fenn, hideg van . . . no, azután a lustaság, az érzékiség s az ördög is erre csábít. — A buzgó lélek megveti mindezt és bátran legyőzi magát. De viszont pontos időben felkelni alig lehetséges, ha nem fekszünk le idejében. Am az orvosok mind azt tanácsolják, sokkal egészségesebb korán térni nyugovóra és korán is kelni, mint későn feküdni és reggel sokáig aludni.

A harmadik eszköz a gyakori, elmélyedt összeszedettség. El nem mondható, mily boldog a lélek, ki szokásává teszi:

a) a naponkinti rekollektiót s minden este

komolyan átvizsgálja lelkiismeretét s megtisztul a bánat jó felindításával, melyhez a javulás erős feltételét is csatolja;

b) a heti rekollekciót, amikor a hét meghatározott napján s meghatározott órában az Oltáriszentség vagy a Szent Szűz képe elé megyünk s miután áttekintjük az elmúlt hetet, erős elhatározást teszünk, hogy a következő héten megjavulunk az egyik vagy másik pontban;

c) a havi rekollekciót, amelyben azt kell megvizsgálunk, hűek vagyunk-e lelkigyakorlatos feltételeinkhez és készek vagyunk-e megjelenni Isten előtt.

d) a rekollekciót az évi többnapos lelki gyakorlatban, amikor igyekszünk lelkiéletünk egész ügyviteléről számot vetni és felállítani a mérleget a nyereségről s a veszteségről, avval a szándékkal, hogy megjavítsuk a múltat, rendezzük a jelent és előkészítsük a jövőt.

A *negyedik eszköz* az, hogy minden imánkat és lelki gyakorlatunkat jól kezdjük, nem hirtelen nekifogva és elsietve, hanem nyugodtan, összedett lélekkel s figyelmünket megpihentetve már az első szavakon.

IV. MIÉRT LEGYÜNK BUZGÓK?

Végül szemügyre kell még vennünk az indítóokokat: miért legyünk buzgók?

Az *első indítóok* az élet rövidsége. Csak egyetlen életet kapunk és azt is csak kevés időre, és ettől az egyetlen és rövid földi élettől függ egész örökkévalóságunk. Ha a szentek visszatérnének a földre, második életüket bizonyára még buzgóbban élnék. S bizony nem csekély a jelentősége annak, hogy elnyerjük vagy elveszítjük-e

az örök dicsőségnek akár csak egyetlen fokát is többé vagy kevésbé buzgó cselekedetünk által.

A második indítóok a buzgó élet kellemességében van. A buzgóság mindent könnyűvé és kellemessé tesz s így örömet és boldogságot szerez nekünk. — Az elmélkedés pl. a lanyha léleknek terhes kötelesség, de gyönyörűsége a buzgónak.

A harmadik indítóok az apostoli hív. Amit az imént mondtunk a buzgóság hatásairól, mutatja, mily óriási előnye van a buzgó léleknek a lanyha felett a lelkek megtérítésének művében.

A negyedik indítóok az, hogy mi Isten szolgálatában vagyunk. „Lélekben buzgók”, mondja Szent Pál, mert „az Úr az, akinek szolgáltok”. (Róm. 12, 11.) Ha véletlenül embernek szolgálnánk, ha földi király szolgálatában lennénk, nos igen, akkor talán még menteni lehetne hanyagságunkat. De, akinek mi szolgálunk, az a legfőbb Úr! Ő a mi Istenünk, mennyei Atyánk, legfőbb és örök Jótevőnk, a mi legszeretreméltóbb barátunk. Ő az, akitől mindent kaptunk, aki végtelen szeretetével megelőzött minket, aki buzgóságunkért véget nem érő jutalmat ígér s a könnyű munka ellenében a mérhetetlen örök dicsőség koronáját adja meg nekünk.

ÉLELEM ÉS IVÓVÍZ

Ime, kis hajónk már majdnem egészen fel van szerelve. Nem hiányzik már róla más, csak az útra szükséges élelmiszerkészlet. Mert kell élelem és kell ivóvíz is. Az élelemről keveset mondok, mert tudjuk, lelkünknek valóban tápláléka a szentáldozás. Szentséges Atyánk, X. Pius világosan kifejtette a szentáldozásról szóló tanítást és határozottan megjelölte kötelességeinket. Ehhez nem kell semmit hozzátenni. Most Jézus Szívének vágya szerint, mindnyájan mindennap a szentáldozáshoz járulhatunk és minden igaz kereszténynek örömét kell találnia abban, hogy naponta az Úr asztalához járul.

Hogy minél jobban felhasználjuk e kegyelmet, melyet eléggé meg nem becsülhetünk, igyekezzünk mindig megfelelően áhítatosak lenni. Az előkészület maga a mi mindennapi életünk lesz; éljük úgy, hogy minden a szentáldozásra irányuljon benne.

Élelmen kívül a tengeri utazóknak föltétlenül szükségük van ivóvízre is. Mi lesz a mi számunkra ez az édes ivóvíz? Ez az, amit a mi Urunk, feltámadása után oly sokszor kívánt tanítványainak. Háromszor köszöntötte őket e szóval: „*Pax vobis!* Béke veletek!” A béke! Ime, ez az

édes ivóvíz, melynek hajónkban lennie kell. Könnyű megértenünk, mennyire nagyra kell tartanunk Isten ez ajándékát. Már az Údvözítő születésekor Betlehemben az angyalok éneke békét hirdet nekünk: „Dicsőség a magasságban Istennek és a földön békesség a jóakarató embereknek.” (Lk. 2, 14.) Az Egyház is békét kíván nekünk és gyakran kéri számunkra. Amikor a pap a Szentostya egy darabkáját a kezében tartva a kereszt jelét teszi vele a kehely felett, e szavakat mondja: „Pax Domini sit semper vobiscum. — Az Úr békéje legyen mindig veletek.” — Közbevetőleg megemlítem, hogy a szentmise e szavait mindig azzal a szándékkal fogom mondani, hogy Önöknek, akik most engem hallgatnak és szerzetük minden tagjának békességet kérjek. — Majd a pap háromszoros könyörgést intéz az Isten Bárányához s ezt e szavakkal fejezi be: „*Dona nobis pacem!* — Add nekünk a békét!” Így tanít minket az Egyház arra, mennyire szükséges nekünk a béke. De mi is ez a béke? Szent Ágoston azt tanítja, hogy négy elemből áll: „Béke — mondja — a derűs lelkület, béke a lélek nyugalma, béke a szívbeli egyszerűség, béke a szeretet kapcsa.”

I. A DERŰS LELKÜLET

Lelkivilágunkat az éghez hasonlíthatjuk, melyet magunk felett látunk, s mely hol derűs, hol felhőkkel terhes. Lelkünkön is átvonulhat sok felleg, beborulhat a láthatár s ez véget vethet a derűnek. E fellegek azok a hiábavaló és veszélyes gondolatok, melyeket arra használ fel az ördög, hogy bűnbe csaljon minket. Emlékezzünk csak vissza arra, amit már mondtunk, mikép kell viselkedni ily körülmények közt: indítsuk fel szí-

vünkben Isten szeretetét és vessük meg üdvöségünk ellenségének sugalmait.

II. A LÉLEK NYUGALMA

Lelkünket megzavarhatja a múlt, a jelen vagy a jövő szemlélete. Ami a multat illeti, bűneink emléke zavarhat meg minket. De gondosan és jóakarattal végzett gyónás után, mi nyugtalaníthatna még? Vessük teljes bizalommal ezt az egész multat, úgy amint van, a mi Istenünk irgalmas Szívébe!

Egy hölgy, akit Páter de Ravignan térített meg, egyszer eljött hozzá s azt mondta, nyugtalan az életgyónását illetőleg, melyet különben teljes jószándékkal végzett a Páternél.

— Asszonyom, — felelte Páter de Ravignan — mindez elsüllyedt az isteni irgalomban. Ne gondoljon többet erre.

Ez az igazság. A feloldozás minden bűnt Jézus Szívének végtelen irgalom-óceánjába vetett és minél súlyosabb volt a teher, annál gyorsabban süllyedt a tenger fenekére. És Önök mégis ezt mondják:

— Vajjon jól fejeztem-e ki ezt? Vajjon nem felejtettem-e el azt?

Hát nem látják itt az ördög cselvetését, ki kínozni és feltartóztatni akarja Önöket az isteni szeretet útján?! — Vajjon mit szólnának ahhoz, ha valaki, miután súlyos csomagot vetett a tengerbe, azt mondaná:

— Talán hiányzik még belőle valami? Fel akarom a csomagot újra húzni, hogy meggyőződjem, így van-e?

Nem értelmetlenség ez? Hagyják tehát békén a multat és bízzák az egészet a jó Istenrel!

Ha a jelenről van szó, aki a békét akarja bírni, adja át magát teljesen a jelen pillanat kötelességeinek. Ne törődjünk tehát sem a múlttal, mely már nem a mienk, sem a jövővel, mely teljesen ismeretlen előttünk. Jó kis jelmondat, mely ideillik, ez: „*Age, quod agis!* — Tedd azt, amit most teszel, amit most tenned kell!” Igen, tegyük azt, amit Isten akar, hogy most tegyünk és nem mást és végezzük ezt a lehető legtökéletesebben. Ha másképen teszünk, nem lesz lelkiismeretünkben béke.

Ime egy példa. Szobámban vagyok. Csöngetnek a déli lelkiismeretvizsgálatra és én hozzákezek, mert ez a jelen pillanat kötelessége. De épp akkor hozzák az újságot. Kísértést érzek, hogy pillantást vessek rá.

— Oh, — mondom magamban — csak azt nézem meg, nincs-e benne valami, ami az Anyaszentegyház ügyeit illeti.

S ha engedek a kísértésnek, az első cikk után elolvasom a másodikat, majd a harmadikat is. Csöngetnek Úrangyalára és én nem végeztem el lelkiismeretvizsgálatomat. Természetesen nem leszek magammal megelégedett és nem is leszek nyugodt. S miért? Mert nem tettem meg a kötelességemet. S ez minden esetben így lesz. Tehát: a kötelesség az élvezet előtt! És elvégezni a munkát ingadozás és időveszteség nélkül, s akkor meg lesz a békénk!

S végül: a jövő is zavar és nyugtalanság oka lehet számunkra. Vannak, akik mindig a jövőre gondolnak, képzeletükben kiépítenek maguknak valami kis elhelyezkedést, ahol majd igazán boldogok lesznek s ahol majd teljes tökéletességgel szolgálhatnak Istennek.

— Oh, ha engem odaküldenének! . . .

— Oh, ha ő lenne az előjáróm! . . . —
sóhajtják.

Hagyjuk el mind e gondokat! Isten, aki a mi legjobb Atyánk, gondoskodni fog rólunk. Bizzuk magunkat békésen az ő szelíd gondviselésére.

III. A SZIVBELI EGYSZERŰSÉG

Ez: nyíltság, őszinteség, becsületesség mindenben. Az egyeneslelkű embernek nincs kétféle arca, sem kétféle beszéde: nála mindent az értelem s a hit vezérel. S ez bő forrása a békének s nyugalomnak.

IV. A SZERETET KAPCSA

Ez a kölcsönös szeretet. Ahol ez nem uralkodik, ott nem lehet béke. Én tudom, — és hálát adok érte Istennek — hogy Önök közt uralkodik a szeretet. Gyakorolják is csak mindig és mindazzal az előzékeny figyelmességgel, amint azt szerzetesi törvényeik megkívánják. Amint a tisztaság fogadalma révén a tisztaság angyalainak kell lenniök, a buzgóság által pedig az áhítat angyalainak, úgy legyenek a szeretet angyalai is! S akkor szerzetes közösségük valóságos Paradicsom lesz.

Még valamit meg kell tennünk. Szalagot kell felelősíteniünk az árboc tetejére, úgy, amint az szokás. A szalagra e szavakat írjuk: „A Szent Szűz leánya.” E szavak szépen megmondják, hogy kiknek kell lenniök és kik is lesznek mindig. A Szent Szűz leányai: azaz erős asszony. A Szentírás felsorolja az erős asszony tulajdonságait; ezekben kell Önöknek is kitűnniök. A Szent

Szűz leánya, azaz a tisztaság angyala s minden erényre buzgón törekvő. A Szent Szűz leánya, azaz (s e szó főképen ezt mondja) hősie a nehézségek s bajok között. *Stabat*: Mária állott a kereszt tövében. Leánya is kell, hogy úgy mint Anyja, álljon Jézus keresztje tövében, bátran szembetekintve a szenvedéssel és lelkierővel viselve a megpróbáltatás súlyát.

Hajónk most már kész, hogy vitorláit kitarja. De ily hosszú útra útítársak is kellenek. Már választottam is Önöknek s a legközelebbi találkozásunkkor megismerkednek velük.

AZ ÚTITÁRSAK

Holnap hajónk felvonja horgonyát és évi útjára indul. Mint mondtam Önöknek, e hosszú utat nem tehetjük meg egyedül. Ime tehát az útitársak, akik minket elkísérnek. Mindenekelőtt velünk van az Úr Jézus, aki minket soha el nem hagy, aki éjjel-nappal virraszt felettünk. Tehát mindig velünk lesz és készen arra, hogy segítségünkre siessen a veszélyben; mert tudnunk kell, hogy lesznek veszélyek is. Továbbá Fiával ott van Édesanyja: azért mindig Jézussal van Szűz Mária. Mivel Ő a mi Anyánk is, örömmel fog kedvelt gyermekei közt időzni. És végül Fiával s Édesanyjával bizonyára ott lesz a jegyes, a nevelőatyja. — Jézus, Mária, József, tehát a mi útitársaink! Mily boldogok is vagyunk mi, hogy ily szeretetreméltó s nagyhatalmú útitársaink vannak!

Akik együtt utaznak, azzal kezdik, hogy megismerkednek egymással. Az útitársaknak jól meg kell ismerniök egymást, hogy megértés legyen köztük és lehetőleg minden dologban egy véleményen legyenek. Kérdezzük meg tehát magunktól:

Kik ők, mi a rangjuk?

Milyen az életmódjuk, mik a munkáik, mi az elfoglaltságuk?

Milyen nehézségeket kell esetleg elviselniük?
Melyek az örömeik?

I. JÉZUS, MÁRIA, JÓZSEF RANGJA

Kik ők az emberek szemében? — Szerény család, mely semmi különös megtiszteltetésben nem részesül. Eléggé megvetett kis városkában laknak. Nathanael azt kérdezte: „Jöhet-e valami jó Názáretből?” (Ján. 1, 46.)

Szent József egyszerű munkásember, aki egész nap dolgozik, hogy ellássa családját. De az angyalok szemében Ő az ég Királynőjének hitvese, nevelőatyja és őre a testté lett Igének, letéteményese az isteni titkoknak.

A Szent Szűz az emberek szemében egyszerű iparosember felesége, kitünő, gondos anya, mindenkire jó és kedves személy, de semmi több. Az angyalok szemében Ő remekműve a Mindenhatónak, kiből Isten minden tökéletességet egyesíteni méltóztatott. Mária a bölcsességnek, a hatalomnak és az isteni szeretetnek csodája! „Mária fönsége és dicsősége oly nagy, — mondja Chrysologus szent Péter — hogy nincs teremtmény, mely jobban megértetné velünk magának Istennek nagyságát.” Szűz Mária a mellett valóban Isten Anyja s ez neki a Végtelenbe kapcsolódó méltóság jogcímét adja. Hallgassuk csak az angyali Doktort: „A Boldogságos Szűzet — mondja Aquinói szent Tamás — mivel Isten Anyja, e szempontból bizonyos végtelen méltóság illeti meg; és e szempontból éppúgy lehetetlen nála tökéletesebb teremtmény, amint nem létezhetik semmi Istennél tökéletesebb.”

És a gyermek Jézus kicsoda? Az emberek szemében: gyermek, akinek szeretetreméltóságát

és szelídségét mindenki megcsodálja, de különben olyan gyermek, mint a többi: senki föl nem fedezi benne a rejtett Titkot! Az angyalok szemében: Ő Isten egyszülött Fia: maga az Isten. „Őbenne lakozik az Istenségnek egész teljessége valósággal” — mondja Szent Pál a kolosszaiakhoz írt levélben. (Kol. 2, 9.) Az övé tehát minden dicsőség, minden imádás, minden dicséret.

És mi? Kik vagyunk mi, az emberek szemében? Bizony elég csekély személyiségek; nem túl sokat törődnek velünk. De az angyalok előtt Jézus Krisztus nyájának kiválasztott része vagyunk, különleges szeretetének tárgyai. Igyekezünk már e miatt is hasonlítani a Szentcsaládhoz.

II. JÉZUS, MÁRIA, JÓZSEF MUNKÁJA

Mit tesznek ők? Az emberek szemében semmi jelentőset. József fűrészszel és gyaluval dolgozik és néhány bútort készít. A Szent Szűz a háztartással foglalkozik, tisztaságban és rendben tartja a lakást, elmeget vizet meríteni a forráshoz, melyet még ma is mutatnak. Jézus segít Édesanyjának és Szent Józsefnek, mint az ő korában lévő gyermekek szokták.

De kérdezzük meg most az angyalokat.

Előttük Szent József Isten akaratát teszi, fontos hivatást tölt be, amikor az Istenemlért és az ő Édesanyjáért dolgozik. Szent József így működik közre a világ megváltásán.

Szűz Mária szintén Isten akaratát cselekszi és a legfőbb hivatást tölti be. Ő adja nekünk a világ Megváltóját és táplálja az Aldozatot, kit majd egy napon felajánl értünk a Kálvárián.

S a mi Urunk engedelmeskedik szüleinek s minden erény legszebb példáját adja nekünk és

már most megkezdi a világ megváltásának művét.
És mi? Mit teszünk mi? Sokan lustasággal
vádolják a szerzeteseket és elítélik állítólagos
semmittevésüket. Ha ilyenek találkoznak velünk
az utcán, magukban talán mihasznának neveznek.
De az angyalok tudják, hogy mi Isten akaratát
teljesítjük és fönséges hivatást töltünk be közre-
működve a lelkek üdvén.

III. A SZENTCSALÁD SZENVEDÉSEI

Az emberek szemében vajjon szenved-e a Szentcsalád? Bizonyos szempontból igen. Sohasem lehet őket a zajos összejöveteleken látni, a világias multságokon nem vesznek részt. S az emberek azt mondják:

— Egyhangú és szomorú az életük, nincs benne semmi öröm.

Az emberek tévednek ebben. A Szentcsalád igazi szenvedéseit, megpróbáltatásait azonban nem sejtik.

Mily szívszorogató aggodása volt Szent Józsefnek, amikor — még nem ismerve a megtestesülés titkát, — azt hitte, hogy el kell bocsátania Máriát. S mily mérhetetlen fájdalom lehetett ez Máriának, aki hűségesen megőrizte lelkében az isteni titkot.

Később: mily fájdalom, amikor Józsefet Betlehemben sehol nem fogadják be s csak nyomorult istállót ajánlhat fel Máriának s a kis Jézusnak.

Mily szomorúság, amikor menekülni kényszerült Heródes haragja elől!

Mily megpróbáltatás Máriának és Józsefnek, amikor három napra elvesztették Jézust Jeruzsálemben! A mi Urunk akkor talán arra a fájdá-

lomra gondolt, melyet a szerzetbelépéskor szokott okozni a válás. Szívesen felemlítem itt e gondolatot, mely bizonyára tetszik Önöknek.

Végül Szűz Mária megosztja Fiával kinszenvedése gyötrelmeit. Valóban megérdemelte akkor a Vértanúk Királynője címet.

Bevalljuk-e mi is megpróbáltatásainkat, szenvedéseinket? Az emberek sokszor sajnálkoznak rajtunk, amiért lemondunk a világi hiú élvezeteiről. Az hiszik, ezek nélkül nincs igazi boldogság.

De vannak a szerzetesközösségekben rejtett vértanúk, kiket csak Isten ismer. Így kell ennek lennie, mert jóságos Mesterünk is szenvedett s azoknak, akik különösképen az övéi, szintén szenvedniök kell.

IV. A SZENTCSALÁD ÖRÖMEI

Mint mondtuk, az emberek azt hiszik, a Szentcsaládnak nem volt semmi örömben része; de az angyalok ismerik az ő igazi örömeiket.

1. Jézus, Mária és József lelkiismeretükben a legteljesebb békét élvezik. Mily boldogság mindíg Isten barátságában élni!

2. Biztosan tudják, hogy reggeltől estig a menyeyi Atya akaratát teszik; boldogságuk egyik forrása ez.

3. Egymásközt a legkedvesebb társaságban vannak. A legtisztább szeretettel szeretik egymást, megpróbáltatásaikban vigaszt nyújtanak egymásnak és oly jólesően, kedvesen társalognak a felüdülés idején.

De nem élvezhetjük-e mi is ugyanez örömeiket? Semmi sem könnyebb ennél!

Meglehet bennünk is a lelkiismereti béke, ha akarjuk. Hála az engedelmességnek, mindíg

biztosak lehetünk, hogy Isten akaratát tesszük; s végül: ha köztünk az igazi szeretet, az önfeláldozó, együttérző, gyengéd szeretet uralkodik, akkor nekünk is meglesz minden lehető földi boldogságunk. S ezerszeresen boldogok vagyunk, mert éppúgy, miként Mária és József, mi is élvezzük Jézus jelenlétét. Ott van Ő az Oltáriszentségben, ellenállhatatlan kedvességével, mindenhatóságával és végtelen szeretetével. Gondol reánk és gondoskodik rólunk, mert mindennel ellát, amire szükségünk van s megőriz minket a lélek és a test veszélyeitől.

Visszaemlékezem egy rettenetes viharra, mely 24 óráig tartott és megrázta a házat, melyben akkor laktam. Mindenki érezte az életveszélyt, melyben voltunk, de ennek ellenére, egy percre sem rémültem meg. Szobám a kápolna közepében volt s bevalloam Önöknek, sohasem éreztem annyira Jézus valóságos jelenlétét az Oltáriszentségben. Ő ura a mennydörgésnek, ura az életnek és halálnak. Mitől féljek tehát, ha itt van a közelemben?

Higgyük erősen, hogy Jézus virraszt feletünk; élvezzük azt a kimondhatatlan örömet, hogy egy fedél alatt lakhatunk Vele! Ha éjtszaka felébredünk, ajánljuk fel szívünket neki és mondjuk: „Jóságos Jézus, áldd meg álmomat!” — és akkor nyugodtan alszunk el újra.

Megismertük a Szentcsaládot és boldogan megállapíthattuk, hogy egyben-másban mi is hasonlítunk a Szentcsalád tagjaihoz. De vajjon, elég tökéletes-e ez a hasonlóság? Vizsgáljuk meg magunkat, hogy állunk e pontban és mi hiányzik még belőlünk. És rajtunk áll, hogy teljes törekvéssel igyekezzünk mind méltóbbakká lenni a mi főséges útitársainkhoz.

AZ ÚTITÁRSOK (FOLYTATÁS)

Még más útítársakat is meg kell ismertetnem Önökkel, kiket talán nem is vártak, de örüljenek, mert a nehéz órákban, melyek majd ránk köszöntenek, nagy segítségünkre lesznek. A legkisebb veszélyben is segítségünkre sietnek, azaz inkább repülnek, mert szárnyaik vannak: ezek t. i. az angyalok. Nem lesznek különben semmiképen alkalmatlanok, mert nem foglalnak el semmi helyet. A hajónk körül fognak szállni és ez igen szép látvány lesz.

Lássuk tehát, kik ez új útítársaink? Miután velünk van Jézus, Mária és József, elkísér minket a Szentcsalád angyala is: Szent Gábor arkangyal. S mivel sok és hatalmas ellenféllel kell küzdenünk, azért velünk lesz az égi seregek vezére, Szent Mihály arkangyal. Mivel pedig útra indulunk, vezetőnk Szent Ráfael arkangyal lesz, miként valamikor az ifjú Tóbiásé volt. Velünk van utunkon a tabernákulum, az oltár, az áldoztatópad, a Kálvária — s mindez megkívánja igen sok szent égi szellem, szent angyal jelenlétét. A tabernákulum előtt éjjel-nappal imádásba merülnek az angyalok, mások körülveszik az oltárt, mikor a pap bemutatja az isteni áldozatot; és azok, kik a keresztúton követték az Urat, szintén velünk lesznek,

hogy mindenkor emlékeztessenek minket szenvedéseire. — És nem akarok megfélelkezni arról a kedves angyalról, kinék Isten különösképen gondjaira bízott s kit szívesen nevezünk „a mi jó angyalunk”-nak, „Órzóangyalunk”-nak. Ő mindig mellettünk lesz és sose téveszt minket szem elől.

Ismerkedjünk most meg ez égi szellemekkel. Megkísérlem, hogy leírjam Önöknek természetüket, szokásaikat, foglalkozásukat, egyszóval minden kiváltságukat, mely megkülönbözteti őket — és ez lesz előadásom első része, a másodikban pedig arról fogok szólni, hogy miképp segítenek meg minket.

I. AZ ANGYALOK KIVÁLTSÁGAI

1. *A szépség.* Az angyalok tiszta szellemek. Az isteni tökéletességek magasztos képei. Kiváló szépségükről semmi földi dolog nem nyújthat nekünk fogalmat. Isten a mi lelkünkben is óhajt látni valamit e szépségből, amelynek négy különböző fokozata lehet:

- a) a halálos büntől való mentesség;
- b) a megfontolt bocsánatos büntől való szabadulás;
- c) a félig-meddig szándékos bocsánatos vétkek távolléte;
- d) és tisztaság még a szándékos tökéletlenségektől is.

A tökéletesség ily magas fokára jutott lelkek Istennél nagy hatalommal bírnak, műveiket Isten különösképen is megáldja s így igen sok jót tesznek. Nekünk is vannak eszközeink, melyekkel folytonosan növelhetjük lelkünk tisztaságát és szépségét.

2. *Isten szemlélése az Ő boldogító szinelátásában.* Ez angyali kiváltságban tiszta lelkek is részesülnek: már ebben az életben is, mintegy áttetsző fátyolon keresztül, látják az Istent. Az angyalok szüntelenül szemlélik Isten fölségét, — de minékünk is megvan a mi meditációs és kontemplációs imaóránk. De vajjon megbecsüljük-e ezt a szent gyakorlatot? Suarez, a nagy teológus azt mondta, hogy szívesebben elveszítene minden tudását, semhogy elhanyagoljon egyetlen elmélkedési órát. Ez a kijelentés egy percre megdöbentett engem, de azután hamarosan beláttam, mennyire igaza volt.

Elmélkedésünk hasznosabb és számunkra is sokkal vonzóbb lesz, ha egészen egyszerűen véggezzük és gyakran szövünk bele imabeszéleteket. Kis hasonlat jobban megérteti velünk, miként kell eljárunk. — Tanulókoromban, amikor a vizsgákra készültem, körülbelül hetven évvel ezelőtt, korán reggel keltem, mert már napfelkelte előtt is dolgoznom kellett. Akkoriban még nem volt oly könnyű világosságot szerezni, mint ma. Volt két kis követ, ezeket addig ütöttem egymáshoz, míg szikrát csiholtam elő, a szikrával azután gyorsan meggyújtottam lámpámat. Ezután már nem kellett *ütnöm* a követ: nyugodtan *élvezhettem* a világosságot. — Alkalmazzuk e példát az elmélkedésre. A különféle megfontolások, melyeket imáinkban végzünk arra valók, hogy előcsiholják a szikrát, de ha ez megvan, megállhatunk, ne dolgozzunk tovább, hanem beszélgessünk a jó Istennel, a Szent Szűzzel, a szentekkel, beszéljünk nekik mindarról, ami minket illet, kérjük tőlük bizalommal mindazt, amit óhajtunk. — Ami engem illet, gyakran bonyolult ügyekkel találom magam szemben, melyek oly

természetűek, hogy nem kérhetek bennük senkitől sem tanácsot. Ily esetekben türelmetlenül várom az elmélkedés idejét. Elmélkedésem tárgyául magát az ügyet választom, mely foglalkoztat; úgy beszélek a mi Urunkkal, a Szent Szűzzel, mintha csak látnám őket, elmondom nekik nehézségeimet és azt is, hogy mily elhatározás látszik nekem jónak, mi szól mellette és mi szól ellene. Az elmélkedés végén mindig tudom, mit kell tennem és ez igen gyakran épp az ellenkezője annak, amit először egyedül elhatároztam magamban.

Szokjuk meg ezt az egyszerű beszédet a mi főséges Urunkkal és az egész mennyei udvarral; ismertessük meg az égiekkel kéréseinket, mondjuk el nekik minden gondunkat. Igaz, hogy nem ismeretlen előttük a mi nyomorúságunk, de ők is úgy viselkednek velünk, mint a feltámadott Jézus tette az emmauszi tanítványokkal, amikor saját elbeszélésükből akarta megismerni lelkük sebét.

Szombaton néha megkérdem a Szent Szűzet, vajjon jól töltöttem-e az elmúlt hetet:

— Jó Anyám, meg vagy-e velem elégedve?

És Ő mindig felel nekem. Nem azt mondom, hogy hallom a hangját, de jól tudom, mit gondol és jól érzem a szemrehányást is, melyet nekem néha tesz. Megmutatja nekem az asztalomon fekvő leveleket, melyekre hanyagul még nem feleltem és megparancsolja, hogy válaszoljak a lehető leg hamarabb. Ő, ő nagyon jó Anyánk, de nem kényezteti el gyermekeit!

Tehát még egyszer: imáinkban nem vagyunk eléggé egyszerűek, nem élünk eléggé a mi jósgos isteni Mesterünk közelében. Ez, amit mondok, főképen a szentáldozásra áll. Akkor magunkban bírjuk Jézust és minden kincseit, kegyelmeinek kincstárából két kézzel meríthetünk. Magunk-

ban bírjuk ezt a szent Testet az öt szent sebbel és különösen a Szent Szív sebével, mely meggyógyíthatja lelkünk minden sebéét. Nem az érezhető áhítatról beszélek, hanem az áhítat lényegéről, mely teljesen a hitben s a bizalomban van.

3. *Az angyalok szárnyai.* Az angyalokat szárnyakkal szokták ábrázolni, hogy így megmutassák, mennyire készségesek arra, hogy bármely helyen végrehajtsák a fölséges Isten akaratát. Föltétlenül szükséges, hogy ebben hasonlítunk hozzájuk, azaz szárnyainknak kell lenniök, hogy készséges és pontos engedelmességgel teljesítsünk minden rendelkezést.

II. AZ ANGYALOK MEGSEGITENEK

Bizonyos, hogy az angyalok minden dolgunkban megsegítenek: sok tagadhatatlan tény bizonyítja ezt. De elsősorban őrangyalunknak jutott a feladat, hogy segítsen minket és vigyázzon ránk. Mily gyengéden viselte gondunkat már e világba lépésünk óta. Nem őrzött-e meg gyakran, még tudtunk nélkül is sok veszélytől, mely lelkünket és testünket fenyegette?

És mégis talán csak ritkán gondolunk reá! S talán még kevésbbé van gondunk arra, hogy ezer nehéz pillanatban pártfogását kérjük. Kérjük az angyalok segítségét még a legcsekélyebb dolgokban is, ők szeretik ezt. Szívesen elmondanék Önöknek egyet-mást az én jó őrangyalomról, kihez gyakran fordulok, de ezek oly apró dolgok! Elmondhatok-e Önöknek ily csekélyeségeket? Nos, megteszem, hogy bizalmuk megerősödjék.

Egy hölgy, aki nem lakott messze rendházunktól, magához kéretett egyszer, amikor a férje — akit jól ismertem — igen épületes ke-

resztény élet után meghalt. Kevéssel halála előtt, melyet akkor még nem lehetett sejteni, a férje azt mondta nekem, hogy bár igen szereti feleségét és gyermekeit, mégis szívesebben elhagyná őket, ha Isten élete áldozatát kérné, semhogy akár egyetlenegy megfontolt bocsánatos vétket kövessen is el. Nos, ez a hölgy, ki kastélyában lakott, arra kért, jöjjek el a házáat megáldani. Mivel nem volt messze, eleget tehettem óhajának. — Rövid vasúti utazás után már a kocsiban ültem, amikor hirtelen ez a gondolat villan át agyamon:

— Van-e elég pénzem megváltani a vasúti jegyet visszafelé?

Átkutatom zsebeimet, de nem volt nálam egy fillér sem; nem gondoltam az út másik részére. Mit tegyek most? A kastély úrnőjétől kérek ily csekély összeget? Ez oly nevelésnek látszott. Ekkor tehát őrangyalomat kértem meg, sugallja e hölgynek a gondolatot, hogy ő magamagától ajánlja fel nekem kiadásaim megtérítését. S miután így a dolgot hűséges őrangyalomra bíztam, nyugodtan breviáriumozni kezdtem, nem is gondolva többet erre. Amikor a kastélyba értem, bevezettek a szalonba, ahol már sok meghívott volt. A kölcsönös köszöntések után a háziasszony kért, jöjjek vele egy másik szobába, ezt azért tette, hogy ott felajánlja nekem az úti-költséget. Jó őrangyalom válaszolt nekem hozzá való bizalmamra.

Az őrangyalok más, még sokkal kisebb dolgokban is örömmel segítenek nekünk. Csakhogy nincs elég bizalmunk és nem vagyunk eléggé egyszerűek.

Miután most már minden készen van és útitársainkat is ismerjük, felvonhatjuk a horgonyt.

Holnap elhagyom Önöket, akkorra befejeztem feladatomat Önöknél. De mielőtt elmennék, meg akarom még mondani, hogy a lelkigyakorlat jót tett nekem: megvigasztalt, megerősített, felbátorított. Voltak új gondolataim, új megfontolásaim s a jó Isten tanácsokat sugallt nekem az Önök számára. Mielőtt befejezném a lelkigyakorlatot, csak egy valamit kérnék Önöktől: ez a vasárnaponkinti kis rekollekció, rövid, összeszedett megisméltés, melyben újra átnézik lelkigyakorlatos jófeltételeiket. Öt perc elég ehhez, de legyenek ebben hűségesek s akkor ez az egyéves hajójút szerencsésen fog sikerülni. Nincs most már más hátra, mint hogy az utolsó előadásban felmutassak az égi Csillagra, mely minket vezérelni fog.

TENGEREK CSILLAGA

Most, mikor hajónk már kedvesen ringatózik a hullámokon, úgy tetszik nekünk, hogy könnyen elérjük a kikötőt. De ne ámítsuk magunkat! Minden pillanatban támadhat veszély s nem is egy. Hosszasan beszéltem Önöknek a viharokról, összeütközésekről, zátonyokról és több másról is; mindez nemcsak megakadályozhat az előhaladásban, de még a legszomorúbb hajótörést is okozhatja.

Mindazonáltal nem kell semmit sem félnünk, ha Szent Bernát tanácsát követve szemünket feléje emeljük, kit mint a tengerek Csillagát szoktunk köszönteni: Ave Maris Stella! Hallgassuk meg a szent egyháztanító szavait: „Ti mind, kiket a tenger hullámai himbálnak, nézzétek a Csillagot s hívjátok segítségül Máriát! *Respice Stellam, voca Mariam!* Mindaddig, míg hozzá folyamodtok, nem érhet pusztulás. Az ő védelme alatt hajózva semmitől sem kell félnetek, ha ő megerősít, nem fogtok meginogni, hanem biztosan eljuttok az üdvösség kikötőjébe.”

Tekintetünket emeljük mindig Máriára, erre a csodálatos Szüzre, kiről Szent János írja a Titkos Jelenések könyvében: „És nagy jel tűnik fel az égen: egy asszony, akinek öltözete volt a

nap, és lába alatt a hold és fején tizenkét csillagból álló korona." (Titk. Jel. 12, 1.)

Mit jelent a hold Mária lábai alatt? Ez az örökösen váltakozó égítest az emberi dolgok állhatatlanságát jelképezi, a világ léha örömeit, melyeket Mária mindig lábbal taposott, mert csak az igazi javakra, az égi boldogságra gondolt, amely most elárasztja Öt. Igyekezzünk mi is elszakítani szívünket minden apró-cseprő földi dologtól, hiszen ezek képtelenek kielégíteni vágyainkat.

Az ég Királynőjének öltözete a nap. Mily napról van itt szó? Oh, ez maga az Istenség, melyet a Szentírás gyakran jelöl „az igazság Napja” névvel. Mária az Atya-Isten leánya, a Fiú-Isten anyja, a Szentlélek-Isten mátkája s így valóban az Istenségbe, az ő isteni Fiába öltözött. Mária is úgy szeret, mint Jézus és úgy is szenvedett, mint Jézus. Mária gondolatai, érzései, ítéletei, szavai, tettei — Jézus gondolatainak, érzéseinek, szavainak, tetteinek a visszatükröződése. — És miként Mária teszi, úgy kell nekünk is magunkra öltönnünk Jézus Krisztust azáltal, hogy érzéseinkben és tetteinkben megvalósítjuk az ő érzéseit és egész életét.

És végül a Szent Szűz tizenkét csillagú koronával ékes. E csillagok az erények, melyeket gyakorolt s a tizenkettős szám azok egyetemességét jelzi. És valóban, Máriában minden erény páratlan fényvel tündökölt. — Mi megcsodáljuk az erények hősi példáit, melyeket benne látunk, de vajjon nagylelkű igyekvéssel megfeszítjük-e erőinket, hogy nyomdokában haladjunk? A gyermekeknek hasonlítaniok kell édesanyjukhoz: ne tőrjük tehát, hogy a világiak közt nálunk türelmesebb, tisztább, áhítatosabb, bát-

rabb, egyszóval szebb erényekkel ékes személyek legyenek.

És most, kedves jó Nővéreim: a viszontlátásra! Talán a jövő évben. Találkozunk-e akkor? Ezt egyedül Isten tudja. Mielőtt távoznék, Önöket jó Anyánk karjai közé szeretném vezetni. S így legyen szabad hozzá imádkoznom Önökért. — Az Úr Jézus itt van közelünkben az Oltáriszentségben, talán szent Édesanyja is itt van köztünk ma este. De mindenesetre meghallgatja szavam az égből. — Hallgass meg tehát, kérlek szépen, én jó Édesanyám! Három nap előtt jöttem ide szeretettel és sok jószándékkal. Te láttad a kedves nővéreket mindennap itt, ebben a kis kápolnában, ebben a kedves kis kápolnában, ahol oly közel vagyunk az Úr Jézushoz, hogy valamiképen szinte látjuk Őt a tabernákulumban.

Te tudod, hogy mindnyájan mily figyelemmel, tisztelettel és okulással hallgatták az előadásokat; láttad őket a házban, amint csöndben voltak és szent összeszedettségben figyeltek Isten szavára a lélekben. — Te tudod, én jó Anyám, hogy szent Fiadat akartam utánozni, amikor hasonlattel éltem, melynek révén megfontolhattunk annyi sok és a léleknek oly nagyon hasznos dolgot. — Te tudod azt is, hogy én szeretem őket, szeretem a lelkeket, e szerzetesi közösség az enyém is; s most megújítom ígéretemet, melyet nekik tettem: valahányszor mondom a szentmisében: *Pax Domini sit semper vobiscum*, ez ünnepélyes pillanatban, amikor a kezenben tartom az Üdvözítő szent Testét, az lesz a szándékom, hogy békét kérjek e szerzetescsaládnak, mely a tiéd és mindenegyes tagjának.

Én jó Anyám, ők a te gyermekeid; gyermekeid a szabályok által és életcéljuk révén. Most én jól ismerem őket és tudom — Te is tudod ezt,

én jó Anyám, — mennyi jót tesznek a lelkekben. El kell őket hagynom, de Terád bízom őket; kérlek, terjeszd ki föléjük oltalmad köpenyét, mindnyájukra, mindenegyésre külön és egész rendjükre. Kérlek, hogy a lelkigyakorlat végén szerezd meg mindenegyestől közülnök a kegyelmet, hogy eljusson az alázatosság harmadik fokára és megmaradjon azon. Te azt mondtad, jó Anyám, Pazzi szent Magdolnának, aki töled az alázatosságot kérte, használja fel azt a magyarázatot, melyet Szent Ignác adott ez erényről és három fokáról, mert olyan jól kifejtette ezt a tanítást.

Kérem Töled, e kedves nővérek mindegyike számára az örök üdvösséget is; kérem, hogy közülnök el ne vesszen egy sem és biztos vagyok benne, hogy meghallgatsz. — Kérem, hogy mind nagylelkűek legyenek, hogy mind szentekké legyenek és hogy különböző fokokban mind tökéletesen megfeleljenek Isten velük való szent terveinek. — Nemcsak azt kérem, hogy ők mind üdvözüljenek, de hogy velük együtt családjuk minden tagja is. Sokat kérek, de biztos vagyok, hogy jószágodtól mindent elnyerek. Igen, jussanak el ők mind az égbe és velük együtt mindazok, akik kedvesek nekik!

Én jó Anyám, amikor távozom, Neked ajánlom és Te rád hagyom őket. Vigasztald, bátorítsd, erősítsd és főképp oktasd őket. Hisz Te oly jól ismered isteni Fiad tanítását és oly jól tudod, mit kíván Fiad mindegyiküktől. Vezesd őket a mi isteni Megváltónkhoz, aki maga vezeti őket a mennyei Atyához, akinél majd együtt élvezik az örök boldogságot, melyet munkáikkal és erényeikkel kiérdemelnek. Amen.

A. M. D. G.

TARTALOM

Előszó	5
------------------	---

ELSŐ RÉSZ

PÁTER PETIT ÉLETE

Első fejezet: Egy élet meséje	9
Második fejezet: A Gondviselés útjain	13
Harmadik fejezet: A mosolygó apostol	18
Negyedik fejezet: A szegények barátja	35
Ötödik fejezet: Sikerek titka	46
Hatodik fejezet: Csodaszép alkonyat	57
Hetedik fejezet: A jó Páter Petit	73
Függelék: Ima	88

MÁSODIK RÉSZ

PÁTER PETIT HAJÓJA

(MON NAVIRE)

Ajánlás	91
Az Olvasóhoz	92

Első előadás:	
A lelkigyakorlatok alap gondolata	93
Az iránytű	97
Második előadás:	
A kormánykerék	100
Harmadik előadás:	
A kormányos szerepe — A hajótörések okai	107
Negyedik előadás:	
A kalózok — A bűn	114
Ötödik előadás:	
A kalózok (folyt.) — A végső dolgok	121
Hatodik előadás:	
Az evezők	128
Hetedik előadás:	
A vitorlák	140
Nyolcadik előadás:	
A lobogó	146
Kilencedik előadás:	
A kötélzet — A horgony	155
Tizedik előadás:	
Az árboc	162
Tizenegyedik előadás:	
A gőz — A buzgóság	169
Tizenkettedik előadás:	
Élelem és ivóvíz	177
Tizenharmadik előadás:	
Az útitársak	183
Tizennegyedik előadás:	
Az útitársak (folyt.)	189
Tizenötödik előadás:	
Tengerek Csillaga	196

